

საქართველო

საზოგადოებრივ-პოლიტიკური გაზეთი. გამოდის სამშაბათობით

№16 (1717)

4 — 10 მაისი, 1999 წ.

● ღასი 50 თაშრი

მაინს და თქვა : 5 ზოთა მონგოქაჰ? ზეჰილი თუ ჰაჰ ჰასტია ჰჰილს როღიოროჰის ჰეჰე

კაჰა მარჰის თჰეჰი რსაჰის, 3
„ფსიქო“ კი ზაჰთარ-ზაფსულ

6 თუ ხაზაჰი სჰჰართჰელოს ღაზოჰაჰს,
ღიღი ზეჰეჰეჰა ღაზჰაზჰეჰა თაჰს

ღანა-ღანგაღს არჰის
ჰარჩენთ, მიწა-წყაღს
ღა გეჰეჰს კი ჰთეჰოზთ

ამ ენაზე ღმერთი
არ იღაჰარაჰეჰს...

...პრეზიდენტის ადმინისტრაციამ ის-
რაელის პრემიერ-მინისტრ ნეთანიაჰუს
გაუგზაჰნა ანგარიში 80 დოღარის
ოღენობით იმ ღანა-ჩანგღის საზღაჰ-
რად, რომელიც პრეზიდენტის რეჰი-
დენციჰაში ისრაელის დელეგაციის
სტუმრობის დროს დაიკარგა...

...ურიგო არ იქნებოდა,
თუკი ჩვენი პრეზიდენტი
ასეთიჰეჰე ჰემართეჰით
იბრძოღებდა და
აბრძოღებდა მთელ ერს
საკუთარი მიწა-წყღის
ჰესანარჩუნებღად

აჰაჰი ეღიჰა „ზოგოს“, სოლო 2
სეღისუფღეჰა მისგან ჰანჯუღის როღე

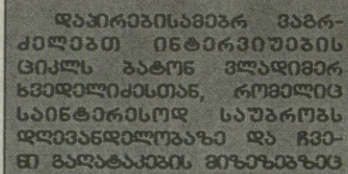
და მაინც ისმის და იკითხება ყურისმომჭრელი
სიტყვა „თინეიჯერი“. ზოგი „სასტუმროს“ სტაბილ-
ურად უწოდებს უკვე „მოტელს“, მალე ალბათ
დედის ნაცვღად გამოიყენებენ გერმანულ სიტყვას
„მუთერს“, ხოლო ბავშვის ნაცვღად „ბეიბის“, ბე-
ბიეჰი ჰეცდომაში არ ჰევიდნენ და ასე დამახინ-
ჯდება და გაირყვნება ქართული ენა, რომელზეც
იოანე ზოსიმეს ჰეგონებით ღმერთს უნდა ეღაჰარ-
აკა მეორედ მოსვღის ჰამს.

ღმერთო,
ჰენი
იმედიღა
ღაგვტჩა

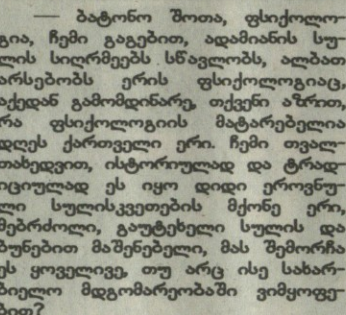
2 აკადემიკოსი ზოთა ნაღირაზღიღი: ჰეჰვარღნაჰეჰე არაჰა
ეროვნული ორიენტაციის კაცი

ელეკტრონული ჰერსია <http://www.opentext.org.ge/sakartvelo>

შეპარდნაჲ არ არის ეროვნული ორიენტაციის კახი

გაგრძელება მე-12 გვერდზე

— კითხვა ძალიან კარგი და მზოიანია და ისეთია, რომელიც პროგნოზირუნებს ისეთი საკითხებისადმი, რომელიც თანდათან დავიწყებას ეძლევა, უარყოფითად წყდება. ერს აქვს თავისი ფსიქოლოგია, ერი ისეთი სულიერი მოვლენაა, წარმონაქმნია, ცხოვრობს, ცოცხალია, შეიძლება დაიღუპოს კიდევ, შეიძლება ასიმილაცია გაუკეთოს ვიღაცამ ან გადარჩეს. მეცადარ ერებზეც ლაპარაკობენ, მეცადარ კულტურაზე ვლაპარაკობთ. ის აღარ ცოცხლობს, შემოქმედების არ ეწევა, კულტურას არ ტოვებს. ყველა ერს თავისი ენა აქვს, თავისი ტრადიციები და კულტურა, სხვა ერებთან ურთიერთობაშიც აყალიბებს თავის თავს და თავის ფუნქციას ასრულებს. ქართული ერი, როგორც ერი, გადარჩა. არადა რა ერები წავიდნენ ამ სამყაროდან. ეგვიპტელები, ეს ეგვიპტელები ის ხალხი არ არის, ლათინები, ეტრუსკები და ასე შემდეგ. ძველი ბერძნებიც სულ სხვა ხალხი იყო. ჩვენ კი 15 საუკუნის წინ დაწერილი ისევ გვეხმის. ჩვენ ის ერი ვართ, რომელსაც თავისი კულტურა აქვს. თავისი ისტორია

ბჭეს. ერი როცა სახელმწიფოდ ყალიბდება, მაშინ ფორმდება როგორც პერსონის მსგავსი მოვლენა, რომელიც სკავს ჰყავს თავისი მმართველი რომელიც ერის სახელით გამოდის სხვა ერებთან ურთიერთობას ამყარებს. სამწუხაროდ, საბჭოთა კავშირის შემადგენლობაში ისე ვიყავით გაერთიანებული, რომ ფაქტურად ჩვენი მეს ნარმომადგენი არა ვყავდად ერის მეთობის გამომხატველი არ იყო, ეს ზოგჯერ მეფვა, ზოგჯერ მათებობა, ზოგჯერ პრეზიდენტი ზოგჯერ პარლამენტარი. მის რატო უფრო ფართო საზოგადოებად იარჩეს, ვით უფრო დემოკრატიულია და ერის აზრის გამოთქმეულია. ერი, როგორც სოციალური ფსიქოლოგიური და სულიერი მოვლენა არსებობს და აქვს თავისი სასიცოცხლო მოთხოვნილებებიც შემეცნებითი პროცესიც გააჩნია შეხედულებებსაც იმუშავეს. მას თავისი უნიკალური კულტურით ნვლილი შეაქვს მსოფლიო კულტურაში. ჩვენ ჩვენი ცეკვით, სიმღერით, კულტურის სხვა მიღწევებით ვართ ასეთი ერი, მართლაც გაჭირვებულია ახლა, იმიტომ, რომ 200 წელია ჩვენ არ გვექონდა სახელმწიფოებრიობა, მართლა არ ვიცით მაგრამ უნდა ვისწავლოთ, ჩამოვყალიბდეთ, რადგან ეროვნული ცხოვრება რუსეთში ყოფნის გამო არ გვექონდა. ახლა ჩვენ გარდაბავალ პროცესში ვართ და უნდა მოგვეცეს საშუალება დამოუკიდებელ ენადა ჩამოყალიბებისა. ჯერ ჩვენ წამდელი ორგანიზაცია ვერ შეგვიჩვენა იცით, ამბობენ რა ხალხცაა, ის მათებობააო, მაგრამ მთლად ესეც არ არის. მათებობაზე ბევრ რანა არის დამოკიდებული. სახელმწიფოდ გავინდა ჩამოყალიბდეთ და კანონის მიმართ უარყოფითი დამოკიდებულება გვაქვს. ჩვენ ეს უნდა ავითვისოთ.

— ბატონო შოთა, ხელისუფლებაზე არის თუ არა დამოკიდებული ერის თუნდაც აღზრდა და სახელმწიფოს სამსახურში ჩაენება. განა ეს არ გააკეთა დავით აღმაშენებელმა? მინა არ იტყვიოთა ერისა და ქვეყნის ახლიდან ჩამოყალიბება და განახლება?

— დიას, ხელისუფლებაზე
პალიან ბევრია დამოკიდებული. მე
შედარებას მოვიყვან, ანალოგია
ყვარება. სახელმწიფო შეიძლება
შეგადარდო სულიერ არსებას,
რომელსაც აქვს თავისი შინაგანი

ორგანოები პარლამენტის, მთავრობის, სასამართლოს, ჯარის, პოლიციის სახით, რომლებიც ყველა ჩაკრეველს სასიცოცხლო ფუნქციას ასრულებენ, რომ მთელმა ერმა შეეხილულოს თავისი ამოცანები. ჩვენ ხელისუფლებამ, ეს იგივე ჩვენს გირჩეობა და ჩვენს ცნობიერებაში პარალელური რომ გაჯავროს, და ჩვენ ვმოქმედებთ მისი კარანხით როცა ხელისუფლებამ, ანუ ჩვენს გარნება ნათელ ამოცანებს ისახება ერი იწყებს ამ მიმართულებით ამოძრავებას, თუ მთავრობამ ამას ვერ ახერხებს, ერიც ფუნქციონირებს პარალელურად. ამიტომ ჩვენს წინაშე უნდა დაისვას სასიცოცხლო გეგმა, რომ ჩვენ უნდა გვეჩინოდეს ჩვენს მრევლოვთა, ჩვენი სოფლის მეურნეობა, ჩვენი განათლება და ა.შ. ხელისუფლებამ უნდა იმოქმედოს აღმაშენებლის მოღვაწეობის დახასყისში საქართველო იყო სამშინელ მდგომარეობა და სულ რაღაც 50 წელიწადში ქვეყანა ფიქსირდება და გაიშალა. რა მოხდა ხალხი ხომ არ გამოიყვალა, ხომ იგივე იყო, მაგრამ მაშინდელმა სახელმწიფომ შეიმუშავა ქვეყნის აღმაშენებლობის ეს გეგმა, ერს ამოცანები დაუყენა და შეუძლებელი გააკეთებინა.

ჩვენც ეს გვჭირდება. ჩვენი ხელისუფლების უბედურება ის არის, რომ ნათელი მიზნები არა აქვს შიში ურთიერთისა ხელ-ფეხის უკრავს. ორიენტაციას ვერ საზღვრავს. ეს გაურკვევლობა არის დიდ ტრაგედია ჩვენი ხელისუფლებისა და სახელმწიფოსა.

— ეი მაგრამ, ბატონო შოთა, როდემდე შეიძლება ასე ღრნმუნო იყო საკუთარი ერის შესაძლებლობის. ბოლოს და ბოლოს უამრავი მაგალითი, რომ ჩვენი სიდიდის ერებს თავის პოტენციალის მიზიდავება გაუკეთებიათ და იმშიც და სხვა სფეროშიც გამარჯვებულ სთვის მიუღწევიათ. მარტო სხვის იმედება ყოფნა ხომ არ შეიძლება —

— იციტ რა, სიდიდით არ განიზომება ქვეყნისა და ერის სიძლიერე და კეთილდღეობა. ჩინეთი რასან დიდია, ამიტომ ვერ ვგობია ავსტრიას. პირიქით, ავსტრია სუკობია, ან პოლანდია და სხვა.

საჭიროა მთელი ძალების თვით-
თორგანიზაცია ჩვენი ამოცანების

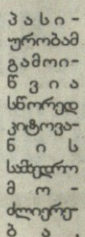
გაგრძელება მე-13 გვერდზე.

აკაკი ელიაშვილი „ზორის“, სოლო ხელისუფლება
მისგან ტანჯულის რეჟიმი

იმ ამბებიდან გამოდინარა, რაც საქართველოში ხდება, სამწუხაროდ, ქართველი ეროვნული ჯერ არჩეული ცივილიზებული სახეს. მხედველობაში მათქმ ავაკი ელია-ვას გასული წლის ოქტომბერში ორგანიზებული შეიარაღებული ამბოხება, რომელიც თუ ბოლო ნაწილშია, დავერდებით, კიდევ გრძელდება. სიტუაციიდან ჩანს, რომ ხელისუფლების წინააღმდეგ შეიარაღებული გამოსვლების სიძლიერა ჯერ კიდევ ხარობს საქართველოში. ამ სინდრომის წარმოქმნას კი, არ თქმა უნდა, თავისი საფუძველი აქვს. ექიმოდ, ეს არის 1991-92 წლების სამხედრო გადატრიალება, რომელმაც მოახერხა გამსახურდიის ხელისუფლების ძალისმიერი მეთაობით დაშლა. დღევანდელი გეგმასხედიდან ეს არის უბედურება, არა მარტო იმპაინდელი ნგრევისა და მსხვერპლის გამო, არამედ, უფრო დიდი უბედურება იმის გამო, რომ შეიქმნა პრეცედენტი ქვეყნის ხელისუფლების იარაღის ძალით დაშლისა, რომელმაც ხალხში წარმოქმნა ამ უბედურების გამეორების შესაძლებლობის დაშვების ფსიქოლოგია. როცა არის მასწი, თუნდაც ყოვლად უფარგის ხელისუფლების მშვიდობიანი მეთოდებით, ანუ არჩევნების გზით ქვეყნის მართვის სატიდან ჩამოშორებისა, არც ერთ შემთხვევაში არ არის გამართებული მისი წინააღმდეგობა.

დგე შეიარაღებული გამოსვლა, რასაც მოჰყვება ყველაზე საშიშელი ომის, სამოქალაქო ომის სისხლი და ცრემლები, ქვეყნის ნგრევა და დასუსტება. ჩვენდა სამწუხაროდ, გამასახურდას ხელისუფლებასთან ოპოზიციის მძაფრი დაპირისპირების დროს საზოგადოების უდიდეს ნაწილს ქართული სახელმწიფოებრიობის დიდი ხნის უქონლობის გამო თუ სხვა მიზეზებით პოლიტიკური თვითშეგნება ისეთ დაბალ დონეზე ჰქონდა, რომ დაუმეცა შეიარაღებული დაპირისპირება ოპოზიციასა და ხელისუფლებას შორის. როცა ვამბობ ამ სიტყვებს საზოგადოების დიდ ნაწილზე, რა თქმა უნდა, ჩემს თავსაც მოვიზნებ, რადგან იმ პროცესებში მეც საკმაოდ აქტიურად ვმონაწილეობდი. თუმცა ისიც უნდა ითქვას, რომ არა კიტოვანის გამაზღვებული შეიარაღებული დაჯგუფების გამოსვლა გამასახურდას ხელისუფლების წინააღმდეგ, მაშინ ოპოზიციური პოლიტიკური ორგანიზაციები, ჩემი აზრით, თავად შეიარაღებულ კონფლიქტამდე არ მიიყვანდნენ საქმეს. ამიტომ, კიდევ ვიმეორებ, დღევანდელი გადასახედიდან კიტოვანის შეიარაღებული დაჯგუფების ჩარევამ მაშინდელ პოლიტიკურ ცხოვრებაში ნება-ტურთური როლი შეასრულა და არც ერთ ასპექტში სასიკეთო არადგერი მოუტანია. ამიტომ ხელისუფლებისათვის სისხლიანი გზით ბრძოლა სასტიკად დასაგმოზია და აღარ უნდა გამეორდეს. უფრო მეტსაც ვიტყვი, გამასახურდას ხელისუფლებას ყველაწაიერი საშუალებით და მეთოდებით უნდა მოესხებინა კიტოვანის ამბოხების ლოკალიზება მისი დაწყებისთანავე რკონში ან თბილისის რუხაზე მაინც. გამასახურდას ხელისუფლებას ჰქონდა ყოველგვარი უფლებამოსილება და ძალა, რომ ალაჟა დაერტყა

საწყის ეტაპზე თბილისის ზღვაზე
მყოფ კიტოვანის სულ რაღაც 80
კაციანი რაზმისათვის და ორგანი-
ზებულად და მიზანმიმართულად
რომ ემოქმედა, ძალები იმდენად
არათანაბარი იქნებოდა, რაიმე მნიშ-
ვნელოვანი შეიარაღებული წინააღმ-
დეგობის განეცის გარეშეც დაიმორ-
ჩილებდა
მძლავრი
აღყის
ქვეშე
მოფ-
ტამსა-
ურდი-
ანე-
ლის-
ფარ-
ის

რომელშიც შემდგომ რუსეთის სვეტ-სამსახურებმაც მიიღეს მონაწილეობა.

შედეგად, რა კომინალური რეკლამაც დატრიალდა საქართველოში ყველაზე პირველი ცნობილი. ეს იყო ნიუბის მანძილზე ქვეყნის აშკარა მონეტალური ძარცვა და უბრალო მოსახლეობის ბანდოვარშირებების ტერორის ქვეშ ყოფნა. სხვათა შორის, ანალოგიური მოვლენები განხორციელდა ადამატი

აუღების შედეგად მოსულ ხელისუფლებასა და ძველი ხელისუფლების მომხრეებს შორის შეიარაღებული დაპირისპირების დროს შევარდნაძის ხელისუფლების პასიურობის შედეგად, (ეს პასიურობა შეცდომა იყო თუ დავაზნა დაგვემილი, ეს სულ სხვა თემა). ტყეში დაფანტულ თუ დაშლილ გამსახურდიას ხელისუფლების მომხრეებს საშუალება მიეცათ შეერთებისა და ქობალის მეთაურობით საკმაოდ ძლიერი სამხედრო დაჯგუფების შექმნა. მოგესენებათ, ეს შიდა დაპირისპირება გახდა აფხაზების დაკარგვის ერთი მიზეზი და ამავე დროს, სამეგრელოში დატროლდა კიდევ ერთი სამოქალაქო ომი, რომელსაც სამეგრელოს ანოკების გარდა, სკეეთ არ მოუტანია.

სამეგრელოში მიმდინარე 1992-93 წლების ჰოცესები, კიდევ ერთი დადასტურება და მტკიცებულება იმისა, რომ რაც უფრო მასშტაბურ კონფლიქტებზე მივა ქვეყნის შიდა სამხედრო დაპირისპირება, მით უფრო დიდ მსხვერპლსა და ზიანს იწვევს.

ბოლოს და ბოლოს ხომ უნდა ვისწავლოთ ჭკუა? როდის უნდა შევწყვიტოთ ქართველებმა ერთმანეთის წინააღმდეგ იარაღის აღმართვა?

ზემოთ თქმულიდან გამომდინარე, ისე ვითარდება პროცესები სამეგრელოში, რომ ქართველებს შორის მესამე დიდი მასშტაბის შეიარაღებულ კონფლიქტს უნდა შეელოდით. როგორც აღწერილ წინა ორ შემთხვევაში, დღევანდელი ხელისუფლება პასიურად უყურებს ელიავას დაჯგუფების გაძლიერებას, ეს იქნება ჩანს, რომ ადრე, თუკი ელიავა და მისი სახლი იარაღის დაწყობის სანაცვლოდ თავიანთი თანამებრძოლების განთავისუფლებას

თიხოდნენ, დღეს უკვე მაღა ვაგზარდათ და მოლაპარაკებაზე საერთოდ უარს აცხადებენ, თანაც კანონიერი ხელისუფლების აღდგენას მოითხოვენ. ელიავა თანდათან პოლიტიკურ ფიგურად იქმნება ისევე, როგორც თავის დროს ქობალაი. ძნელია, არ დაიჯერო, რომ ეს მოვლენები ერთი ხელნერით დაშვებულიყო გეგმის მიხედვით არ ვითარდება, მაგრამ თუ ეს ასეა, ვის სჭირდება ეს? ამის შესახებ ცნობილი პოლიტიკოსების მიერ უკვე გამოითქვა გარკვეული მოსაზრებები. ბატონმა ასლან აბაშიძემ ბრძანა: „ელიავას საკითხი არის ხელფიგური და საარჩევნო კამპიის ნაწილი“, ქალბატონ ირინა სარიშვილსაც თანმდევი მოსაზრება გაჰქანა, ელიავას საკითხი მმართველი ძალა მაქსიმალურ სარგებელს ეძებს და ამიტომაც იჭიმება ეს პროცესიო. ძნელია არ დავთანხმო ამ მოსაზრებებს, მითუმეტეს, როცა იცი, რომ შვეარდნაძის ხელისუფლებდა დღეს არ არის იმდენად ფულზე, რომ ვერ მოახდინოს ელიავას ლოკალიზება. რაც შეეხება ჰუმანიზმის მოტივით ამ ხელისუფლების მიერ ელიავას დაჯგუფებასთან შეტაკების თავის არიდებას, აღინდნად თეთრი ძაფით არის ნაქერ, რომ მხოლოდ გაულუბრეყოლოთა დაჯერება თუ შეიძლება. ენახოთ, რა პარტიას ითამაშებს ხელისუფლებამ, მითუმეტეს, არჩევნები კარზეა მომდგარი და რა მომებიან ველას მოიფიქრებს. შესაძლოა ელიავამ არჩევნების წინ ისეთივე საფრთხოვებას როდღე შეასრულოს, როგორც თავის დროულადაა იოსელიანმა.

ელიავას კი მოუწოდებდით
თავს „ზოროდ“ ნუ წარმოიდგენს
დროზე ანონ-დანონოს ყველაფერი
გათვალოს და შეიცნოს, ნებით თუ
უნებლიედ, თუ ვის თამაშს თამა-
შობს.

გია თვალავაძე

ახალ-ახალი ამბები რეპლიკა-კომპენტარებით

„ვიკა“ და ლაიკი კახი

პრეპარატმა „ვიკაგრამ“ საქართველოშიც შემოაბიჯა. უახლოეს ხანში იგი თბილისის პირველი კატეგორიის აფთაპებში გაიყიდება.

როგორც ცნობილია, „ვიკაგრამ“ თვით უკანასკნელ იმპორტენტსაც კი გამირად აქცევს სიყვარულის სარეცელზე. ასე რომ, უფულო მამაკაცებმა, რომლებიც თავიანთი მამაკაცური შესაძლებლობით ამაყობდნენ, ეს საიამყის საგანს დაკარგეს ფულიან, მაგრამ იმპორტენტ მამაკაცებთან თავის შედარების დროს.

მოკლედ, ლარობ კაცს თავის დასამშვიდებლად აღარაფერ შერჩა.

ღანა-ჩანგალს არაპოვს პარკნო, შინა-წყალს და გვერს კი შთაშობს...

როგორც „კომსომოლსკაია პრადამ“ გვამცნო, პრეზიდენტის ადმინისტრაციამ ისრაელის პრემიერ-მინისტრ ნეთანიაჰუს გაუგზავნა ანგარიში 80 დოლარის ოდენობით იმ დანა-ჩანგლის საზღაურად, რომელიც პრეზიდენტის რეზიდენციაში ისრაელის დელეგაციის სტუმრობის დროს დაიკარგა.

თუ ამ გადაწყვეტილებაში შევარდნაძეს მიუძღვის წვლილი, ეს მისასალმებელია, უცხოის რომ

არ შეარჩინო შენი კუთვნილი ქონება, ამას რა სჯობს, მაგრამ ურდო არ იქნებოდა, თუკი ჩვენი პრეზიდენტი ასეთივე შემართებით იბრძოლებდა და აბრძოლებდა მთელ ერს საკუთარი მიწა-წყლის შესანარჩუნებლად. სხვათა შორის, ფოთის პორტიდან ყოველგვარი წინააღმდეგობის გარეშე საქართველოსთვის ესოდენ საჭირო და ამავე დროს, წესითა და კანონებით ჩვენთვის კუთვნილი სამხედრო გემების რუსების მიერ გაყვანა, დიდი სირცხვილიც და დიდი ზარალიც იყო სამხედრო-საზღვაო ფლოტის მამულებელი ქვეყნისათვის. ამ გემების შესანარჩუნებლადაც ისე რომ გამოედო თავი ხელისუფლებას, როგორც დანა-ჩანგლისათვის, მაშინ მართლა კარგი ხელისუფლება გვეყოლებოდა, მაგრამ რას იზამ, როცა ჩვენზე ყოფილა ნამდერი: „თავო ჩემო, ბედი არ გინერიაო“.

ამ ენაზე ლაქათი არ ილაპარაკებს

ამ ბოლო დროს, ჩვენმა ქართულ ენაზე ინგლისური აქცენტით მოლაპარაკე ჟურნალისტებმა ცივილიზაციის ნიშნად მიიჩნიეს ის, თუ ვინ უფრო მეტად შეცვლის ტექსტში ქართულ სიტყვებს უცხოურით. ჰოდა, მოდის და მოედინება ტელევიზიით, რადიოთი თუ პრესით თავანკარა ქართული სიტყვების ნაცვლად უცხო-უცხო სიტყვების ნაჟაღი. ახლა, მოდამი შემოვიდა „თინეიჯერი“, რომლის ქართული შესატყვისებია: ახალგაზრდა, ჭაბუკი, ყმაწვილი, ქალიშვილი, ქალწული, მოზარდი, ბიჭი, გოგო, მოკლედ, ამოირჩიე სული და გაულო და მაინც ისმის და იკითხება ყურისმომჭრელი სიტყვა „თინეიჯერი“. ზოგი „სასტუმროს“ სტაბილურად უწოდებს უკვე „მოტელს“, მალე ალბათ დედის ნაცვლად გამოიყენებენ გერმანულ სიტყვას „მუთერს“, ბოლო ბავშვის ნაცვლად „ბებიის“, ბებიები შეცდომასში არ შევიდნენ და ასე დამახინჯდება და გაირყვნება ქართული ენა, რომელზეც იოანე ზოსიმეს შეგონებით ღმერთს უნდა ელაპარაკა მეორედ მოსვლის ჟამს. სხვათა შორის, საფრანგეთ-

ში კანონის ძალით აკრძალულია იმ უცხოური ტერმინების გამოყენება, რომლის შესატყვისი ფრანგულ ენაში არსებობს, რომლის დარღვევისათვის დიდი ჯარიმები დაწესებული.

იქნებ, იფიქრონ ჩვენმა პარლამენტარებმა და აქაც შემოიღონ ასეთი კანონი. ენაც დაცული იქნება და ბიუჯეტიც შეივსება.

ახლა ჩვენი დროა?

ის დიპლომატია, რომელსაც ზურგს არ უმაგრებს ძალა, შეიძლება დამარცხდეს, თქვა ამას წინათ ჩვენმა პრეზიდენტმა. ჭეშმარიტებას ღალატებს ამჯერად ბატონი ედუარდი, მაგრამ ეს აქსიომა საქართველოს ხელისუფლების დიპლომატიას რატომ არ ეხება, გასაკვირია. როცა აფხაზი და ოსი, მასთან ერთად თუნდაც რუსი დაქრავებული თავში და ცხვირში გვირტყამდა, ჩვენ მართო მოკუნტითა და ხელების აფარებით რატომ უნდა ვყოფილიყავით დაკავებული, ეს დღემდე დიდ გამოცანად რჩება. ოთხმილიონიან ქართველ ერს მობილიზაცია და თავისი ძალების კონცენტრაცია რომ გაეკეთებინა, რაც ქვეყნის ომში ჩაბმის დროს ნებისმიერ ხელისუფლების ელემენტარული მოვალეობაა, დავიჯერო, ერთ მაგარ ალიყურს ვერ ვაჯახებდით ამ თავგასულ სეპარატისტებს? თუ მართლა იმ აბსურდული თეორიის ობიექტები ვართ, რომლის მიხედვითაც ერებიც ბერდებიან და უძღურდებიან და ერთი პოპულარული სიმღერისა არ იყოს: „ახლა ჩვენი დროა“?

კაბა გარბის თვეში ჩხავის, „უსიკო“ კი — ზამთარ-ზაფხულ

ტელეკომპანია რუსთავი-2-ის გადაცემა „უსიკომ“ თავის სიმბოლოდ ქალის მალაქუსლიან ფეხსაცმლის ნაცვლად, კაცისა და ქალის ფარ-ხმალივით ერთად დახატული სასქესო ორგანოები რომ აირჩიოს, ალბათ, უფრო შესაფერისი იქნებოდა. შაბათს ამ გადაცემაში ნაჩვენები ფილმის „გრძნობათა იმპერიის“ შემდეგ, უკვე ძნელი გასარკვევი ხდება რა არის პორ-

ნოგრაფიული პროდუქცია, რომლის გამოტანა საზოგადოების წინაშე გარკვეული შეზღუდვების გარეშე ცივილიზებულ ქვეყნებში, რომელთაც ჩვენ ასე გესურს მივბაძოთ, აკრძალულია.

ისე, აქამდე მეგონა ინტიმური თემა იმიტომ არის ინტიმური, რომ მისი საჯაროდ გამოშვებობა არაეთიკურია და იმ ვეულურობის ხანაში გვაბრუნებს, როცა ადამიანები ჯოგებად შიშვლები დარბოდნენ და ჯბუფურ სექსს მისდევენ.

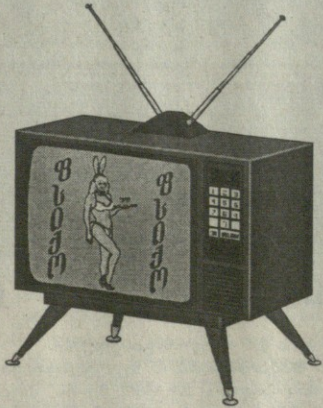
საინტერესოა, „უსიკოს“ იდეოლოგები რატომ ცდილობენ საჯაროდ, ტელევიზიით მიგაღებინონ ფროიდისტული სექსუალური განათლება. ვისაც ეს სურს, განა გაუჭირდება სექსუალური ლიტერატურის ან ვიდეოკასეტების შოვნა და თავისი მოთხოვნების დაკმაყოფილე-

ბა? რატომ სურთ ამ ბატონებს თუ ქალბატონებს ყველასათვის ხელმისაწვდომი ტელევიზიით და მათ შორის არასრულწლოვანებისათვის, სექსუალური ვნებააშლილობის გაღვივება? ფსიქოლოგების მტკიცებით, მოზარდის მსოფლმხედველობა არ არის დაფუძნებული სტაბილურ ზნეობრივ ფასეულობებზე, ამიტომ იგი ადვილად ექცევა მის გარშემო არსებული საზოგადოებრივი გარემოს გავლენის ქვეშ, როგორც დადებითი, ისე უარყოფითი კუთხით. ტელევიზიას კი ადამიანის გონებაზე ზემოქმედების უდიდესი ძალა გააჩნია. ახლა წარმოიდგინეთ, ტელევიზიით ხშირ-ხშირად ჰომოსექსუალიზმის, ლესბიანობის, მავზონიზმის, ჯგუფური სექსის და ათასგვარი გადაგვარებული სექსუალური ურთიერთობების ფართოდ გაშუქება და პროპაგანდა, რა დღეში აგდებს მოზარდი ჯერ კიდევ ჩამოუყალიბებელ ზნეობრივ კრიტერიუმებს. ეს გადაცემები პირდაპირ უბიძგებს მას ნანახის მიმბაძველობით თავის ცხოვრებაში განხორციელებისაკენ. ეს რომ ასე არ იყოს, მაშინ არ აღნიშნავდნენ ამგვარ ფილმებზე, რომ მათი 16 თუ 18 წლამდე ნახვა სასტიკად აკრძალულია.

„უსიკო“ კი ყოველივე ამას არას დაგიდევთ და მთელი გულმოდგინებით ცდილობს, ჩვენი მოზარდების სექსუალური ფანტაზიების გაფართოებას ზამთარ-ზაფხულ. მე შენ გეტყვი, ადამიანები კატეგორიულად მარტო მარტის თვეში არიან სექსუალურად აქტიურები, თუ რა.

ყველა ხალხს პაპის ის ხელისუფლება, რომელსაც იმსახურებს

წელს, გასულ წელთან შედარებით, ხელფასებს მოუმატია 1.28 პროცენტით. ახლა პატარა ნაწიმათემატიკოსით. გადაჭარბებული მონაცემებით, ხელფასის საშუალო დონე არის 65 ლარი. მისი 1.28 პროცენტია 83 თეთრი. ესე იგი კვარტალში 83 თეთრით მატულობს ხელფასის რაოდენობა, წელიწადში ეს მიაღწევს 3 ლარსა და 32 თეთრს, თუ კვლავ მოქალაქეთა კავშირს ავირჩევთ ქვეყნის სამართავად,

მაშინ ხელფასის მომატების ტემპი თუ არ დაეცა, რაც მის ხელში გამორიცხული არ არის, მაშინ მომდევნო 4 წლის მანძილზე ხელფასები გაიზრდება 13 ლარითა და 28 თეთრით, მოკლედ, 80 ლარს მიაღწევს, რაც საბჭოთა ეპოქაში სკოლის დამლაგებლის ხელფასს უტოლდება, რომელიც საღამომობით შემოირბენდა სკოლაში ერთ-ორი საათით, მიუსვამ-მოუსვამდა ცოცხს და მერე შინ გარბოდა შვილებსა და შვილიშვილებში. ნურც იმას დაავიწყებთ, რომ ინფლაციური ლარი საბჭოთა მანეთს მსყიდველობითი ძალით ორჯერ მაინც ჩამორჩება. ნურც ის დაგვავიწყდება, რომ ასე დაბალხელფასიანი სამსახურს კი სანატრელი აქვს ასიათასობით შრომისუნარიან ადამიანს. ყოველივე ზემოთქმულ-იდან გამომდინარე, ვისაც მო-

ქალაქეთა კავშირის მიერ აშენებული ნათელი მომავლისა კიდევ სჯერა, იმას ერთი ანეკდოტისა არ იყოს, ფსიქიატრთან უნდა შემოწმება. და თუ მაინც შემოდგომაზე მოქალაქეთა კავშირი ტრიუფით მოვიდა ხელისუფლებაში, მაშინ კიდევ ერთხელ დამტკიცდება ის სიბრძნე, რომელიც ქადაგებს: ყველა ხალხს პაპის ის ხელისუფლება, რომელსაც იმსახურებს.

ლაქათი, შინი იმპერია ლაქა

საქართველოს სასტიკი დამარცხების სერიული გრძელდება, ამჯერად საქართველოს ეროვნულმა ნაკრებმა ფეხბურთში დიდი ანგარიშით წააგო ყინულოვანი ნორვეგიის ნაკრებთან. ნორვეგიელებთან ჰოკეი მაინც გვეთამაშა, ასეთი წაგება სირცხვილი მაინც არ იქნებოდა, მაგრამ რას ვიზამთ, როცა 1992 წლიდან მარცხი, სირცხვილი და თავსღაფის დასხმა საკუთარი აზრდილივით დაგვყვება.

ვინც თამაში ნახს, უსათუოდ შეაშინედა, რომ ტოგონივე ვერ უგებდა კალაძეს, კალაძე — დიდგას, შეილაძე — ნერეთელს, რეხვიაშვილი — ნემსაძეს, ნემსაძე — ჯამარაულს, ჯამარაული — ქეცბაიას, ქეცბაია

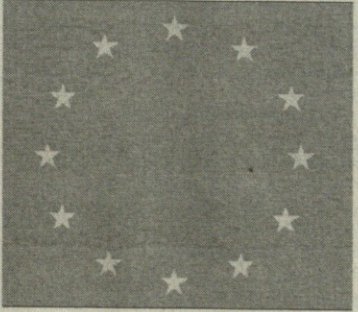

— ჯანაშიას, მეკარე — დაცვას, დაცვა — ნახევარდაცვას, ნახევარდაცვა თვდასხმას, მწვრთნელი — მთელ გუნდს და მთელი გუნდი — მწვრთნელს, მთელი ნაკრები — ფეხბურთის ფედერაციას, ფეხბურთის ფედერაცია — სპორტკომიტეტს, სპორტკომიტეტი — ქვეყნის ინტერესებს და მოდით, ახლა სიმართლე ვთქვათ, ასეთი ნაკრები როგორ დაამარცხებდა ყველაზე სუსტ მონიანალმდევს?

ასე, ერთმანეთის რომ არ გვესმოდა და ყველა თავისთვის იქაჩებოდა, იმიტომ არ დავაუძღურეთ საქართველო და არ დავკარგეთ აფხაზეთი და სამაჩაბლო? ჭანტურას გამსახურდიასი არ ესმოდა, გამსახურდიას სოგუასი და კიტოვანისა, კიტოვანის და ყარყარაშვილს ლოთი ქობალიასი და აკაკი ელიავასი, იოსელიანს შევარდნაძისა და შევარდნაძეს არცერთი მათგანისა. ასე ერთმანეთს ვერაფერს ვაგებინებდით, ერთმანეთს მუშტებს ვუღერებდით და ამ დროს არძინბა, ჩიბიროვი და რუსი ვანია ჩვენს უტკინობაზე იცინოდნენ და გათითობულთ და დასუსტებულთ ცხვირპირს გვიმტყვებდნენ. ჩვენ თუ ასე გავაგრძელებთ და ჭკუა ვერ ვისწავლეთ, მაშინ ჩვენი საშველი არ ყოფილა და ეგ არის. ღმერთო! მოგვიყვანე აზრზე, შეგვაყვარე ერთმანეთი, თუ არ შეგვაყვარებ, ნუ შეგვაძულებს მაინც და გადმოგვათრიე ამ ნუშქედან და ჭაობიდან.

ვერსაპოვს ღრუბანს პარკო უჩილი გვეყოფა?

ეროვნული საგანძურის საქართველოში დატოვების მოთხ-

ოვნით 27-მა სტუდენტმა შიშვლობა დაიწყო. შიშვლობა მხოლოდ მაშინ შეწყდება, თუ საქართველოს პრეზიდენტი ან კულტურის მინისტრი შესაბამის

ბრძანებას გამოსცემს.

ამ საკითხთან დაკავშირებით კვირას, სატელევიზიო მოუპროგრამა „ფორტუნას“ კუთვნილ დროს, აქაოდა ბევრი ხალხი იძულებული იქნება მე მისმინოს, აღნიშნული გადაცემის მოლოდინში, გამობრძანდა პრეზიდენტის მრჩეველი ბატონი კობა იმედაშვილი და შპარგალკებით და კონსექტებით შეიარაღებულმა ლექცია ჩავიკითხა დემოკრატიის არსის შესახებ. წესით, მის გამოსვლას უნდა ჰქონოდა დაძაბულობის ჩასტრომის მიზანი, მაგრამ მისმა სიტყვებმა: შიშვლობით ელაპარაკო ხელისუფლებას, ეს მატარებელი უკვე დიდი ხანია გავიდო, პირიქით, მგონია საზოგადოებრივი ვნებები უფრო გაამაფრა. დავიჯერეთ, კობა იმედაშვილმა არ იცის, რომ სრულიად სანინალმდეგო პოზიციის ადამიანებს კიდევ უფრო გამაღიზიანებელი ჭკუის სწავლება კი არ უნდა დაუწყოს, არამედ მათთან უშუალოდ დიალოგი უნდა გაიმართოს, რომ ურთიერთობა პრობლემის გზები მოინახოს. თორემ, ალბათ დაგვეთანხმება ბატონი მრჩეველი, რომ ჭკუის სწავლება, მერე მოშიშვლებებზე პოლიციის მისევა და ძალისმიერი მეთოდების გამოყენება, მითუმეტეს, ქვეყნის მომავალ თაობაზე, დემოკრატიის არცერთ ნორმაში არ ჯდება. ისე, ბატონო კობა, პროტესტის უკიდურეს ფორმებზე წამსვლელი სტუდენტები პოლიციის ძალით გარეკეს და ცარიელი სიტყვით მონიანალმდეგესთან როგორ წავიდოდა ხელისუფლება დიალოგზე? სწორედ რომ აქცია და პროტესტის სხვადასხვა ფორმების საჭირო ხელისუფლების იმ გადაწყვეტილების წინააღმდეგ, რომელიც ფართო საზოგადოებრიობის აზრით ქვეყნის ინტერესებს ლახავს. სხვათა შორის, ეს არის სწორედ ხალხის დემოკრატიული უფლებების რეალიზება ცხოვრებაში და არა მხოლოდ ევროსაბჭოს დროშების აფრიალება პარლამენტის წინ.

სოფა ხნით გაიხსნა ჩაილით პათიანთს ხელი

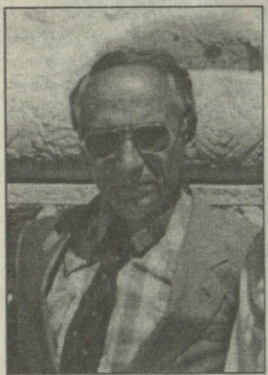
„ნითელ საფრთხეზე“ ლაპარაკობენ ყოფილი კომკავშირისა და პარტიის რაიკომის მდიენები? ყვირიან — ყოფილი ცკ-ს მდივანი, ჯუმბერ პატიაშვილი და ა.შ.

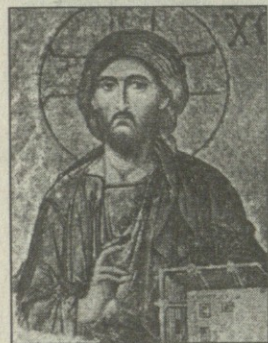
პრეზიდენტი ვინ არის, დისიდენტი? ... ნითელი მმართველობა არის უკვე ქვეყანაში, ხელისუფლების უმეტესობა ნითლად გიზგიზებს. — განაცხადა ტრადიციონალისტა კავშირის ლიდერმა აკაკი ასათიანმა გაზეთ „ალიანსთან“ ინტერვიუში.

მაგ ნითლად აგიზგიზებულმა, ბატონო აკაკი, უკვე დაგვიწვა და გადაგვიბუგა აფხაზეთი და სამაჩაბლო. ნათქვამია, ვი შენ და ცეცხლი და ნავითი. ეს ხელისუფლება უნდა იგულისხმოს კაცმა დღეს ამ ცეცხლსა და ნავთში. ჰოდა, ამ ქვეყნისათვის ნაკიდებული ყველაფერს მოშაობი ხანძრის ჩაქრობას კარგი მებაძრე სჭირდება. ხანძარი ისეთი დიდია, ერთი მებაძრე ნამდვილად ვერ უშველის საქმეს, ამიტომ ცოტა ხნით მაინც ჩაკიდეთ ერთმანეთს ხელი ტრადიციონალისტებმა, ალორძინებამ, სახალხო, სოციალისტებმა და თუ ვინმე გამოჩნდა თქვენს გვერდით დამდგომი ჭკვიანი ძალა, ისიც დაიყენეთ გვერდით და იქნებ მიაღწიოთ სანადვლს. ღმერთმა ამ ცეცხლის ჩასაქრობი წყალი და ქვები არ გამოგილიოთ.

გიგისი ღვთისა — ღვთისა

უკანასკნელ ხანს დიდი საზოგადოებრივი აზრობითი გამოიწვია საქართველოს მუზეუმში დატყობილ ქართული კულტურის ძეგლების, ნიშნებისა და საეკლესიო ნივთების ამერიკის შეერთებული შტატებში გამოფენის მოსაწყობად გატანა-არგატანის საკითხმა. ერთი მხარე, რომელშიც უმეტესად შედიან მუზეუმის ხელმძღვანელები და ხელისუფლების წარმომადგენლები, ექსპონატების საზღვარგარეთ

გატანის მომხრენი არიან, ხოლო მეორე მხარეს, რომელსაც წარმოადგენენ საზოგადოების სხვადასხვა ფენები, სტუდენტობა, ინტელიგენცია და სხვა, მუზეუმებიდან რაიმეს გატანას ეწინააღმდეგება და ცოცხად თვლიან.

ჩვენ ამ თემაზე ვესაუბრეთ არქეოლოგიური კვლევის ცენტრის საქართველოს ფარგლებს გარეთ არსებული ქართული კულტურის კვლევის სამსახურის ხელმძღვანელს, საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ქართულ-ევროპულ ურთიერთობათა ასოციაციის პრეზიდენტს ბატონ ბიძინ ლაშაშვილს.

ამერიკის შეერთებული შტატებში ქართული კულ-

ტურისა და საქართველოში ებრაელთა 26 საუკუნოვანი ისტორიის ამსახველი გამოფენების მოწყობის იდეას გასულ წელს გავეცანი. გახლდათ საქართველოს პრეზიდენტის განკარგულებით შექმნილი კომისიის წევრი, რომელიც ამზადებდა საქართველოში ებრაელთა დამკვიდრების 26 საუკუნოვანი ისტორიის აღმნიშვნელ ღონისძიებათა პროგრამას. კომისიის ერთ-ერთი შეკრებაზე გავიცანი საქართველოს პრეზიდენტის სახელზე აშშ-ის კერძო ორგანიზაცია-გამოფენების საერთაშორისო ფონდი საქართველოს სთავაზობდა აღნიშნულ თემაზე გამოფენების მოწყობას 1998 წლის შემოდგომაზე ქვეყნის რამდენიმე ქალაქში. შემდგომში, შეიქმნა სათანადო კომისია, საქართველოს კულტურის მინისტრის ხელმძღვანელობით, რომელიც მოამზადებდა აღნიშნულ გამოფენებს. ამერიკელმა ექსპერტებმა კი დაიწყეს შერჩეული ექსპონატთა ფოტოგრაფირება კატალოგების შესაქმნელად. სხვადასხვა მიზეზთა გამო, გამოფენები გასულ წელს ვერ შედგა და 1999 წელს შემოდგომაზე ისინი გად-იღო.

როგორც ქართული კულტურისა და საქართველოს ებრაელთა ისტორიის მკვლევარს, ბუნებრივია მაინტერესებდა აღნიშნული გამოფენების საკითხი და ცოცხად რამეტიც გავიკითხე. მრავალი რამ ბუნდოვანი იყო (გამოფენების კონცეფციების, ექსპონატთა რაოდენობისა და სიხის, დაცვის, აშშ-ის მხრიდან სახელმწიფოებრივი მხარდაჭერისა და გარანტიების, დაზღვევის, გამოფენებში მონაწილე საქართველოს სათანადო მუზეუმებისა და ორგანიზაციების ფინანსური უზრუნველყოფისა და დანატრების, საავტორო უფლებებისა და სხვა). მაგრამ, მაშინვე ამაზე ამომწურავი პასუხები ვერ მივიღეთ (ვფიქრობ, ახლაც არაა ნათლად გააზრებული ბევრი რამ, რაც სათანადო ხელშეკრულებით უნდა აისახოს. უსუსტად ვერ გეტყვით — არის თუ არა ასეთი ხელშეკრულების პროექტი და თუ არსებობს, საზოგადოებრივი თანხების ამ მდღევარ დღეებში უნდა გავცნოთ...) თვით გამოფენების მომწყობა-ორგანიზატორ ბ-ნ გრ. გუროვიან რამდენიმე გზის შეხვედრამაც (სამთავრობო

კომისიისა და ს. ჯანაშიას სახელობის საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმში), ნათელი ვერ მოვიხსნე მის წინაშე დასმულ პრინციპულ საკითხებს და, შეიძლება ითქვას, ამ შეხვედრების შემდეგ სურათი კიდევ უფრო მძიმდებოდა. თუმცა გვამედებდნენ, საბოლოო ხელშეკრულებით ყველაფერი აისახებოდა...

გასული წლის აგვისტოს მიწურულს, შესაძლებლობა მომეცა ჩემი დამოუკიდებლად საქართველოდან სხვა ქვეყნებში ქართული ეროვნული განმის გატანის თაობაზე საქართველოს სატელევიზიო პროგრამა „ალიონი“ გამომეთქვა. თავს უფლებას მივეცე, ამჯერადაც უმთავრესი გავიშეყრო:

სამწუხაროდ, ჯერაც, ძირითადად ათეისტურმა საზოგადოებამ, რაც შეიძლება სწრაფად, უმტკივნეულოდ და ვისურვებდი მონაწილე სიხარულით, უნდა გადაწყვიტოს უმთავრესი პრობლემა: ქრისტეს 2000 წლოვანი იუბილეს აღნიშვნაში, საქართველოს საზოციალური კვლევის დაუბრუნოს წმინდა ჯვარ-ხატები და წმიდა ნიგნები, რომლებიც ჯერ XIX ს-ში ქართული სახელმწიფოებრიობის მოშლის, ქართული ეკლესიის ავტოკეფალიის დაკარგვისა და შემდგომში, XX ს-ში სახელმწიფოებრივ-ეკლესიური კატაკლიზმების შედეგად მრავალი განადგურდა, შეიღება, გაიფანტა, მრავალი ჩვენი მუზეუმების საკვანძო ექსპონატებად დევნდა და ამრიგად მათ იძულებით დატოვებდნენ და დაბრუნების, ღვთიური ძალა და მადლი მოეფინება ჩვენს დიდებულ ეკლესია-ტაძარს — მთელ ერს, თვითოეულ ჩვენთაგანსაც სათნოებით ნაიყვანენ უფლის გზაზე და მერმისში — საუკუნო სასუფეველსკენ. ნუ გვეშინის მათი განძარცვა — მათ უფლის ძალაც დაიცავს და თანამედროვე დაცვითი სისტემებიც მრავლად არსებობს (ისე კი, ჩავფიქრდეთ, ჩვენი მუზეუმიდან და სხვა ქვეყნების მუზეუმებიდანაც რამდენი რამ დაიკარგა ბოლო წლებში...).

ფიქრობთ, საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესია საეროთაგან მო-

უთმენლად ელის ამ დიდებულ ნაბიჯს — მიეცით ღვთისა — ღმერთსა... და, ეს სასურველია აღსრულდეს ქრისტეს დაბადების 2000 წლის დღესასწაულამდე. რაც შეეხება ჯვარ-ხატთა ქვეყნიდან გატანას, რაც უნდა კეთილშობილი მიზნით ხდებოდეს ეს (ამ შემთხვევაში ქართული ბრწყინვალე კულტურის უცხოელთათვის გასაცნობად), ჩემი ღრმა ჩრმებით დაუშვებელია. ამით ქვეყანას ღვთიური ძალა, მფარველობა და მადლი განეკუთვნება, ჩვენი მკრეხლობაში ჩაგვეთვლება. დანატრესებული არსებობს უამრავი საშუალება (მაღალ პოლიგრაფიულ დონეზე შესრულებული ნიგნები, ალბომები, აფიშები, ვიდეოფილმები და ბოლოს — ინფორმაციის გავრცელების უთანამედროვეი საშუალება — ინტერნეტული სისტემა), მომლოცველთათვის კი, სწორედ თავის ნიაღში — საქართველოს ეკლესია-ტაძრებში უნდა მოხდეს მათთან ზიარება და ლოცვის

აღვლენა...

ასეთია ჩემი პირადი მრწამსი და თავს უფლებას მივეცე, სხვადასხვა ამისკენ მოვეწოდო...

რაც შეეხება ქართული კულტურის უშუალოდ გავრცელებას სხვა ქვეყნებში, ეს სხვა თემაა. ამჯერად ამაზე აღარ შევჩერდები. იმას კი ვიტყვი: სახელმწიფო ანსამბლებს, თანამედროვეობის უფიქრეს ქართველ მუსიკოსთა კონცერტების, მსატყდათა ნამუშევრების, მეცნიერების მიღწევების გაფრცხლებას და ა. შ.) ამით საქართველოც განდიდება და ქტიტორნიც სათანადოდ დაფასდებიან...

კოპიანური საქართველოს პრეზიდენტის ავტორიული პოზიციის

ნაცვლად ტრადიციული ორშაბათის რადიოინტერვიუს, „საქართველოს რესპუბლიკის“ 27 აპრილის ნომერში დაბეჭდილია სარედაქციო წერილი საქართველოს პრეზიდენტის აშშ-ში ვიზიტის შესახებ. ის, რომ საქართველოს, აზერბაიჯანის, მოლდოვას და უკრაინის კავშირის („სუამი“) უზრუნველყოფა, ჩვენი ქვეყნისთვის დიდი წარმატებაა. სასიხარულოა ისიც, რომ ამ სახელისადაც დიდი სიმბათია გამოუმჯდარიან შერეული შტატების პრეზიდენტისა და პოლიტიკური ფიგურების, რაც იმეღს იძლევა, რომ დასავლეთის დაინტერესება ჩვენი რეგიონით — და მასადაც, ჩვენი პრობლემებითაც — საკმარისად დიდია, რათა არ მოხდეს ჩვენი ქვეყნის ინტერესთა განხილვა როგორც „ხურდა ფულისა“ იმ ძალიან დიდ მასშტაბთან ურთიერთობაშია, რომელიც გარდუვალაა ბალკანეთის ომთან დაკავშირებით. ამ მხრივ ჩვენ დღეს საფუძველი გვაქვს მომხდარ ამბებზე ტრიუმფის კილოთი ვილაპარაკოთ.

მაგრამ საქმეს, რასაკვირველია, სხვა მხარეებიც აქვს. როგორ მონაწილეობს (და როგორ იმონაწილეობს ხელს და ზეგ) საქართველო ახალი მსოფლიოს ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი გეოპოლიტიკური სიხის — დასავლეთ-აღმოსავლეთის დერეფნის პროექტის ხორცშესხმაში? როგორც ქვეყანა, (ანუ როგორც გამართული სახელმწიფო, რომელიც თვითონაა უზრუნველყოფილი თავისი ბედის გადარჩევით) თუ მხოლოდ როგორც ტერიტორია, რომელზედაც სატრანსპორტო და სხვა მაგისტრალები გაივლის? დღეს საქართველოს ხელისუფლების მთელი „მოღვაწეობა“ — სახელმწიფოს გამძარცვავი კორუფციის დათრგუნვის უზრუნველყოფა და უხალისობით დაწყებული და რუსეთისათვის სიტყვის ვერსებრუნებით დამთავრებული — მხოლოდ მეორე ვარიან-

ტის განხორციელებისკენაა მიმართული. ამ უძღურების ერთ-ერთი ყველაზე ტრაგიკული გამოვლენაა პრეზიდენტის გულუბრყვილო გეგმა, რომ ... იუგოსლავიის (კოსოვოს) ვითარების დარეგულირების პირობები — მშვიდობისათვის ძალით იძულების პრინციპი — აფხაზეთის კონფლიქტის დარეგულირებისთვისაც იქნეს გამოყენებული. საკითხავია: როგორ უნდა იქნეს იგი გამოყენებული? თბილისი დიპლომატის ცხადია, არა. სოხუმი ან გუდაუთა დიპლომატის? ცხადია, არა. ეს ჩვენი ქვეყნის ქალაქებია და არა სხვისი ქვეყნისა (და, სხვათა შორის, სოხუმის დაბომბვით არძინბა დაამტკიცა, რომ სოხუმი მისი ქალაქი არაა). „მშვიდობისათვის იძულების“ სხვა რამ ნესით? ვერც ამას ვისურვებთ (თუნდა საამისოდ სხვა ნესები არსებობდეს კიდევ), რადგან ეს ჩვენი ქვეყნის საშინაო საქმეა, ხოლო საკუთარი ქვეყნის საშინაო საქმეში ჩასარეგულირება სხვათა მოწვევის უფლება ქვეყნის მმართველს არა აქვს. სამწუხაროდ, რომ რბილად რომ ვთქვათ, ამ გაუზრუნველყოფილ გეგმას აშშ-ში ჩამტანს, საქართველოს პრეზიდენტს, რბილად რომ ვთქვათ, იქ, ორთა დაუწერეს და მეორე რანგის სახელმწიფო მოხელის პირით საჯარო ლექცია წაუკითხეს იმის ასახსნელად, რომ აფხაზეთისა და კოსოვოს ამბებს შორის არანაირი ანალოგია არ არსებობს იმის გარდა, რომ იქაც და აქაც „ეთნიკური წმენდის“ შედეგად გაჩენილი ლტოლვილები არსებობენ.

საკითხავია ისიც, თუ რამ განაპირობა, როგორც მთავარმა ფაქტორმა, „სუამის“ და შემდეგ „სუუამის“ შექმნა — თვით გეოპოლიტიკურმა ვითარებამ თუ საქართველოს ხელისუფალთა ნიჭმა? არ არის გამორიცხული, რომ უფრო ერთგული, ჭკვიანი და თავმოყვარე პოლიტიკის პირობებში ჩვენი ზემოხსენებული ტრიუმფი უფრო ადრე მოხდებოდა.

შემატკიპარი.

ინფორმაცია

მიმდინარე წლის 25 აპრილს ქ. რუსთავეში გაიმართა გაერთიანებული რესპუბლიკური პარტიის რეგიონული ორგანიზაციის კონფერენცია. კონფერენციაზე განიხილეს მიმდინარე პოლიტიკური პროცესები და პარტიის საორგანიზაციო საკითხები.

კონფერენციაზე პარტიის რუსთავეის რეგიონული ორგანიზაციის თავმჯდომარედ აირჩია დავით სუთიძე, ხოლო თავმჯდომარის მოადგილედ ელგუჯა ირემაშვილი.

სერგო პრესამსახური.

ილია ბარამიძე

დიდებულის ფედაპარი

პიესა ერთ მოქმედებად პოლიტიკური თოჯინების თეატრისათვის

მოქმედი პიესა: ედუარდ შევარდნაძე, ზურაბ ჟვანია, ნოდარ ნათაძე, მედიკო მეზერიშვილი, ლუიზა შაკიაშვილი, პარლამენტარები, მინისტრები, პარტიათა წარმომადგენლები

მოქმედება ხდება ედუარდ შევარდნაძის იაპონიიდან და უზბეკეთიდან მშვიდობით დაბრუნებისა და მიღწევის ბანკეტზე. სუფრას აშშ-კენებს ჟვანიას ბანანები და შაკიაშვილის ბარკლები. მოქმედებები სვამენ „კოკა კოლას“, სოციალისტები — კახურს, ლეიბორისტები ჟიპიტურს, კომუნისტები — წითელს.

შენიშვნა — კოლეგები და არა-კოლეგები, მინდა შემოგთავაზოთ ბატონ ედუარდის სადღეგრძელო. იმედა, ყველა მიირთმევს ამ სადღეგრძელოს და თუ ისეთი ვინმე მანაც აღმოჩნდება სუფრაზე, ვინც არ მიირთმევს, ანითაც ქვეყანა არ დაიქცევა, ჩემი ბანანი მიირთვას. (ყველანი დგებიან და უსიტყვოდ სვამენ). თავის სამადლობელო სიტყვებით ბატონი ედუარდი ალბათ მოგაშთირობს იაპონიასა და უზბეკეთში თავის წარმატებულ ვიზიტზე.

შეპარება — გამაღობთ, მოგესალმებით, სანამ ძირითადი საკითხებ გადავიდეთ, მინდა ვიცოდე, სუფრა აკურთხა უწმინდესმა და უსპეტაკესმა?

ნათაძე — უსპეტაკესი კი არა,

უნეტარესი. საკუთარი ნათლის ტიტული არ უნდა იცოდეთ?

შეპარება — ბატონო ნოდარ, მე არა ვარ ის კაცი, რომელიც ცდება. ასეთები სხვაგან ეძებთ. სწორედ ადამიანის სისპეტაკეშია ნეტარება. ეს ჩემს მინისტრებს ვერ შეგავნებდი. თორემ მე კარგად ვიცი. საერთოდ, მე ასე ვიტყვით, მე, როგორც თოჯინა, „აღვრავი“ ვარ დაზღვეული, ჩემი თუ არ გავრავი, აგერაა ქვეყანა წავლებულის საზოგადოების პრეზიდენტი ქალბატონი ლუიზა შაკიაშვილი და მას ჰკითხეთ. დღისა და ღამის მოშიში ქალია.

შაკიაშვილი — ბატონო ედუარდ, მე, ლუიზა კარდენახელი, არავის მივცე უფლებას, არასწორად მეოხსენიოს ჩემი საზოგადოება. ქვეყანა წავლებულისა კი არა — ნამებულისა, გაიგეთ?

შეპარება — მაპატიეთ, ქალბატონო ლუიზა, თუ მცირე, ასე ვთქვათ, უზუსტობა გამეპარა. მე მინდოდა მეოცა ქთიდან წამებული საზოგადოების პრეზიდენტი ლუიზა წავლებული. შენი პოლიტიკოსობა წავლება არაა? ბაბა რა ვუნდო.

ნათაძე — სანამ თქვენ ლინგვისტურ საკითხებში გავრკევდეთ, გაიზიარებოდა რესპუბლიკა გამოვლმა თბილისის დამოუკიდებლობის სცენებს და ერთ დროს უზარმაზარი საქართველოდან პრეზიდენტის ტახტის დასაადგმელი ტერიტორიაც კი არ დაგვჩრება. მოკვით კონკრეტულად, სად, რა,

როდის და როგორ გააკეთეთ!

შეპარება — ნუ ლეღებთ, ბატონო ნოდარ, არ ვარ მე ის კაცი, თქვენი ყვირილის რომ შევწინდებ. აფხაზეთში ასე ტყვიან მესრულეს, იმელთან ხუთი ბომბი, ორთაგანში — 20 „მუხა“ და კუჭატელისა არ იყოს, ვერაფერი დამაკლესა. რაც შეეხება გამოვლა თბილისის დამოუკიდებლობის აღიარებას, ეს იმიტომ არ მოხდება, რომ არ მოხდება და თუ მაინც მოხდება, იმიტომ, რომ უნდა მოხდეს.

შეპარება — ენგრე, ძმაო, მაგ ენი კლიტეში გენაცვალეს მედიკო. ჩვენი კახა თარგამაძე გყავდეს ჯანზე და რაიმე დაგავლებენ კი არა, შავმატებენ კიდევაც.

შეპარება — კახა კარგი ბოჭია, არ დავმალე და გეტყვით, ჩემი მეგობარია. ჯაბა რომ მიცხვრდა, იმაზე ნაკლებად არ მიყვარს. აგერ, ამას ნინათ, ორდენი მივეცი. ღმერთმა ამოიროს ორდენოსანთა ბედი, თუმცა, რა ვიცი... (მედიკოს მიმართავს) ახლა ჩემი ვიზიტების შესახებ. ორივე ვიზიტი, მე ვიტყვით, ნაყოფიერი იყო. მით უმეტეს, რომ იაპონიაში ჩაის დაყენების რიტუალს დავესწარი, უზბეკეთში — ფლევის მოხარშვისა. ორივე ეს ფაქტი კიდევ ერთხელ მოწმობს, რამდენად დიდია მსოფლიოში საქართველოსა და მისი პრეზიდენტის ავტორიტეტი. ეს, მე ასე ვიტყვით, ჩვენი ტერიტორიული მოღიანობის

აღიარებაა. პრინციპში, არც იაპონელები და არც უზბეკები წინააღმდეგნი არ არიან ლტოლვილთა დაბრუნებისა გალის რაიონში. ეს თქვენი შინაური საქმეა, მითხრეს. მოკლედ, თუ არმინავს ამ აზრისა, შეიძლება ითქვას, რომ საქმე გადაწყვეტილია... **ნათაძე** — (ანწყვტუნებს) ჩაის დაყენება და შილა-ფლევის მომზადებას გულისა და კახეთშიც ნახავდით. თქვენ ის მოგვასხენეთ, რა აზრისა იაპონია ჩვენს ჩავლებულ საქმეზე და კიდევ, რამდენი მილიონი აგვიკია საშვილთაშვილო ვალად!

შეპარება — მოგესხენებით, სენაკში ელიავას აჯანყებას მსოფლიოს არც ერთი ქვეყნისათვის უშედეგოდ არ ჩაუვლია, გარდა იმისა, რომ ამან გამოიწვია საქართველოში არსებული გავლაც, საბიუჯეტო კრიზისი, კორუფციის არსებული დონე, იაპონიასაც დაატყდა თავს ინფლაცია, ბრინჯის მოუსავლიანობა და ზედღიზედ სამი ტაიფუნი და ოთხი ცუნამი. ეს კიდევ არაფერი. მე მაქვს ინფორმაცია სარწმუნო წყაროდან, რომ დედადამნაზე ტემპერატურამ ერთი დედადუსით აინია და მოსალოდნელია არქტიკისა და ანტარქტიკის ყინულების დნობა, რაც რას გამოიწვევს, თქვენ ჩემზე კარგად იცით, მე ვიტყვით, შემოვითებულია ელიავას ქვეყნი და მისი ალაგვის წინააღმდეგია არაა.

შენიშვნა — ვაიმე, ჩემი ბანანი ეჭამე, რა! ჯერ კიდევ როდის ვერბო-

დი საქართველოში პიდროლეტროსადგურების მშენებლობას, რომ კავკასიონის ყინულები არ დამდნარყო. ბატონო ედუარდ, სასწრაფოდ მივიღოთ დადგენილება და მოვეწოდეთ „მწვანეებს“ დაგვეხმარონ ელიავას შეპარებაში, თორემ ეკოლოგიური კატასტროფა არ აგვცდება.

შეპარება — ზურკო, მწვანეები და ლურჯები ამ საქმეს რომ შევლოდნენ, ჩვენს სახელმწიფოში საქმე კარგად იქნებოდა. მე ვფიქრობ, შეიძლება სწორი იყო, მაგრამ შეიძლება არც იყო სწორი, ამ საქმეში უნდა ჩაერთოთ გავროს უშიშროების სამსახური, გავლით ოცი-ოცდაათი რეზოლუცია და ელიავა თავისით ჩაგვარდება.

შეპარება — (კვიცის) ნელ რო დამითეტყვოს ვენახები კიდევან, ამ ხელს დაგვარნობ ელიავას, ამ ხელითა! გაუმარჯო იაპონიასა, გავროსა, მავროსა, უშიშროების იმასა, რა პქვიან...

რედაქციის მინათრი

ძვირფასო მკითხველო, როგორც უკვე მიხვდით, ჰიესა დასრულებული არ არის, რადგან ავტორს შედგენილ სახადგენს თავს და შსს მე-9 ობლატორში წააბრძანეს, სინამდვილეზე ცილისწამების ბრალდებით. ჰიესა კი მხოლოდ იმიტომ გადაარჩა, რომ დამპატირებლები წერა-კითხვის უცოდინარნი იყვნენ. ზოგი ჭირი მარგებელიაო, ამაზე იტყვიან.

გაიწვრა თქვა ასათი ურთა გორგოძე?

შეიქლო თუ არა პატიაშვილს როდინოვის შეჩება?

როგორც ცნობილია, ტელეკომპანია „რუსთაველი-2“-ის პროგრამა „კურთხევაში“ ამა წლის 9 აპრილს გადასცეს საქართველოს სსრ ყოფილი შინაგან საქმეთა მინისტრის და ამჟამად პოლიციის აკადემიის რექტორის შ. გორგოძის გამოსვლის ჩანაწერს ფრაგმენტს, რომელშიც საზოგადოების აღშფოთება გამოიწვია. 1989 წლის 9 აპრილს ერთ-ერთმა მონაწილემ გადმოგვცა

ვიდეოკასეტა, სადაც დაფიქსირებულია შ. გორგოძის ის გამოსვლა, რომელშიც იგი თავისებურ შეფასებას აძლევს აპრილის იმ საშინელ ღამეს. შ. გორგოძე, როგორც ჩანაწერიდან ჩანს, პოლიციის აკადემიის შინაურ კედლებზე აფრქვლავს თავის მონათხრობებს, რაც დამსრე პუბლიკის მისდამი შეხმატებული პოზიციიდანაა ჩანს. გათვალისწინებულია ამ ჩანაწერს შემოკლებით. სტილი დაცულია.

— ხან ერთი გამოცხადდა კამანდილში ვნუტრენის ვოისკი, ხან მეორე, დაგვანინავეთო, რა დაგვანინავეთო, მე ვუთხარი ჩამოვედითო, რისთვის ჩამოხვედით. ერთი ტელეგრამა არ არსებობდა მდს-ს მინისტრისგან, არიქა, მიშველე, ინგრევა საქართველო, ბაკატინო, ჯარები. ერთადერთი დავიწერე მართლა, რომ ნავედი სოსუმში, ორი ტელეგრამა გავუშვი, არა ერთი ტელეგრამა გავუშვი მის სახელზე, ორი საკითხი დავაყენე, პირველი, ვთხოვედი, რომ ილი პრემიერე მერი, დღია ვასტანავლიყინა პარიადვა ვსტრანე, დაინე ნამ ზაკონი, გახსოვთ, ალბათ, რომ ამოიღეს ზაკონი პოლიტიკური მოქმედებისათვის არ შეიძლება პატიმრებით, ილი დაინე ნამ პრეზი, მე ვუთხარი, არცთავატი ეტის ლიდეროვ ნეფორმალნიხ ორგანიზაციი, ილი დაინე დრუგაიე ზაკონი, მე ვუთხარი, ჩტობი დეისტოვაც, თორემ რუკი ზავიანა-მეთქი, და მოვანერე ამას ხელი.

მეორედ ვთხოვედი, რომ ყარაბახში ჩვენი დივიზია იყო გასული, და იქაც ვთხოვე, დამიბრუნეთ ჩემი ნაწილები ყარაბახიდან, მეტი მე არცერთი ტელეგრამაზე ხელი არ მომიწერია. ხო ეძება კომისიამ, სობჩაკის კომისია იყო, 7 კომისია გავიარეთ სხვათა შორის, პარლამენტის კომისია გავიარეთ, სამხედრო პროკურატურის კომისია, ფურნალისტების კიდე ცალკე იყო და შეგვიკლეს ხელში. ყველგან ერთს ვლაპარაკობდი, დაკითხული ვარ და ჩვენებები მიცემული. ჩემი შეცდომა ის არის, რომ დავუჯერე პატიაშვილს, ჩამოვედი და აფხაზეთი დავტოვე, ციოი, რაც მოხდა მერე, ძალიან კარგად მახსოვს, 8-ში დავეტაკე როდინოვის ბიუროზე და ალექსეი ნიკოლაევიჩი არის კონკრეტული, პერვი შამინისტრა, ჩვენი ოკრუგის უფროსი იყო და ახლოს ვიცნობდი სხვათა შორის, მერე ბიუროზე გადაწყდა, ოპერაცია უნდა დაინიშნოს და მიტინგის დამშლელ ოპერაციას ჩაუდგეს სათავეში როდინოვი და მე ვიყო მისი მოადგილე. პა ზაკონი, მე ვუთხარი, ვი დელნი ვემშეიგატსია ვტომ სლუჩიი, ესლი ბუდეტ ნაპადენია ნა რუკოვოდიტელია პარტიი ი პრეიტელსტა, მე ვუთხარი, ა, ოსტანლი სლუჩიი, ეტო მოი ხლებ და ია ოტევიჩიუ ვეტის სლუჩიი, მე ვუთხარი, ზა ჩტო მენა ტაგა ზაბარალი საბახი? — და დავეტაკე პატიაშვილს, აი, ეს იყო ძაან ვინრო წრე, სულ ხუთი, ექვსი კაცი, რომ მაინც არ დამიჯერეს, გამოგვტრიალდი, გამოვი-

ბრახუნე კარები და წამოვედი. მოვედი, დავჯექი, გამოვიძახე გვენცადე, გამოვიძახე სიდამონიქი და შევადგინე ჩემი სამოქმედო გეგმა. ის ოთხი საათი ჩემი მოგონილი იყო. მაგ დროს რჩებოდა 100, 150 კაცი. იქაც ხალხი გეყავდა ჩვენ, რა დასამალია, აბა რისი ჩეკისტები ვიყავით ჩვენ. ისინიც გეგვენენ-ბოდნენ, გთხოვთ, ნაგვიყვანეთ, წამოგვიყვანეთ, მოგვკიდეთ ხელი, ვითომ ძალათი, ჩვენ თვითონ წამოვალთო, გაიგეთ, აღარ შეგვიძლია მეტო, აღარ უნდოდათ უკვე იქ ყოფნა. ციოი, დამთავრებული საქმე იყო. არაო კაცო, შენ როგორო, შენ რომ გაიყვანო და დაშალოთ, ხვალ აქანა მილიონები უნდა მომესიონო მეო — პატიაშვილმა, ასე შიში შეკონდა მაშინ, მე ვუთხარი, ჩვენ გავიყვანთ, ჩვენ მოვუვლით, ჯარებმა დაიცვას ეს ტერიტორია, ცეკა, ასე გადაწყდა, გეგმა არ შედგენილა, მე შევადგინე ჩემი გეგმა. ის გეგმა რა იყო, მოშიშმილეს რომ გაიყვან ეტობი გარეშე, არ შეიძლება, იქნება ზოგიერთი მართლა შიშმილობს, ზოგი შეიძლება მოგვიკდეს

გზაში, ამიტომ პოსპიტალში უნდა გადაიყვანონ, ეს სასწრაფო მანქანები, შევადგინეთ მოკლედ გეგ-

გამოვასწორებთო და ასე შემდეგ. პოდა მივეცი კამანდა, აბა, ახლავე აყარეთ იარაღი ვინც ღონისძიებაში არიან, ერთი 250 კაცი იყო და ჩავაბარებინეთ იარაღი. იმიტომ, რომ უკვე ვიგრძენი სამხედროება და ჩვენს შორის დაიძაბა სიტუაცია. ახლა, ქართველი კაცი, რა დასამალია და ვილაქ ჩუქმევი ჩამოიყვანეს, რომ შეხედავდი, მაიმუნებს ჰგავდნენ. ეს რომ დუბინკას ჩაგარტყამს ამხელა კაცს, მოუთმენთ, იმას, არ ესერი? ყველამ შეიძლება არ ესროლოს, მარა, ერთმაც რომ ესროლოს, ვერ შეიკავებს კაცი თავს, მერე ამას მოყვებოდა უბედურება. ამიტომ მივეცი კამანდა, დავასწარი, განაიარაღეთ-მეთქი. მეც არ ამიღია იარაღი, შვილებს გეფიცებით, თორემ მე რომ იარაღი მქონებოდა, მეორე დღეს 9-ში დილით ბიუროზე 10 საათზე, როდინოვს იქვე ადგილზე მოვკლავდი. იქვე მე ვუთხარი როდინოვს, მოედანზე რაც ვნახე ჩემი თვალით...

ეფიმოვი ჩემი კაბინეტიდან გავიდა ოთხი ნახევარზე, როდინოვს უნდა შეერთებოდა და მე ვუთხარი... და პატიაშვილს მის თვალწინ ველაპარაკე, ჯუშმერ ილი, მე ვუთხარი, დაინე კამანდუ, მე ვუთხარი, ჩტობი როდინოვი ნე პაშოლ, პოდა, შენ დაურეკე როდინოვსო, მე ვუთხარი შენ ხომ გაქვს პირდაპირი ტელეფონი მან-

ზომი დვორეცის ალების იმიტაცია, რომ ხალხი მიდის მთავრობის სასახლის ასაღებად. ეს ნიშნავდა იმას, რომ მთავრობის სასახლეს ესხმიან და უფლება აქვთ ესროლონ და გაამართლებენ თავიანთ მოქმედებას. მაშინ ჩვენ გავაკეთეთ კალიდორო, მივეციტო განკარგულება, ლესელიძის ქუჩისკენ, სადაც მდდ იყო და ჩიტაძის ქუჩისკენ. ხალხმა თვითონ ნახა, რომ მილიცია დადგა. 47 ოფიცერი გვიცემეს, პოსპიტალში 47 კაცი გადავიყვანეთ, თორემ მეტი გვიცემეს, მათ შორის მძიმე მდგომარეობაში, სად, დასინაკებულნი თავში, კონტუზა მიიღეს დუბინკების გამო.

სწორი არ ვიყავით? რომ იარაღი ქონებოდა, აპატიებდა ამას ის კაცი? არ აპატიებდა. იქ 16 კაცი დაიღუპა. 16 კი არა, ერთი ათას კაცზე ნაკლები არ ჩანებოდა, განა იმიტომ, რომ ან ვინმე კლავდა, ან ვინმეს ურტყამდა? გადათელეს ერთმანეთი, თქვენ არ იცით, რომ გაავსებდა ამხელა ოთახს მარტო ფეხსაცმელები.

მერე რა მოხდა კიდევ, არ არის დასამალი, გაზეთი და რალაცა იყო ერთი, ორი ჩერიომუხა ისროლეს ჯორჯიაშვილის ქუჩაზე

როგორც 9 აპრილის მოვლენების შუაგულში მყოფი კაცის ნაამბობი, მეტად საინტერესოა. ამ გამოსვლაში არის ისეთი დეტალები, რომლებიც გარკვეულ შუქს ფენს ჯუშმერ პატიაშვილის ფიგურას. შ. გორგოძის მიერ ამ პიროვნების მიმართ საკმაოდ მწვავე ბრალდებები წაყენებული. კერძოდ ის, რომ შ. გორგოძე რუსული სადამსჯელო ჯარის შემოყვანას თბი-

ლისში 1989 წლის აპრილის დასაწყისში სრულიად ზედმეტად თვლის, რაშიც ბრალს დებს რეპუტაციის მამნიდელ ხელმძღვანელს. ამავე დროს, გადამწყვეტ მომენტში როდინოვის შეჩერების მცდელობის შესაძლებლობაზე ამხვილებს ყურადღებას ექსპრესსტრი, რაც შ. გორგოძის აზრით, არ გამოიყენა პატიაშვილმა. იმედს ვიტოვებთ, რომ ბატონი ჯუშმერი თავად გასცემს პასუხს ბატონი შოთას მოსაზრებებს, რაც საზოგადოებისათვის მეტად საინტერესოა და თუ სურვილს გამოთქვამს, მზად ვართ დავუთმოთ ჩვენი გაზეთის ფურცლები.

რაც შეეხება, აკადემიის რექტორის ვერსიებს, რომ ხალხი 9 აპრილს ღამით ცელოფნის პარკებით გაიგულა ან ერთმანეთი გადათელესო, ეს ძალიან ემთხვევა სკკპ ცკ-ის, სსრკ უმაღლესი საბჭოსა და სსრკ მინისტრთა საბჭოს იმდროინდელ განცხადებას და წინააღმდეგობაში მოდის თვით სსრკ სახალხო დეპუტატთა პირველი ყრილობის მიერ შექმნილი კომისიის თავმჯდომარის სობჩაკის მოხსენებასთან, რომელიც არგუმენტირებული იყო საერთაშორისო სახელის მქონე ექსპერტების დასკვნებით.

9 აპრილს მონაწილეობაში, რომლებიც შ. გორგოძის ამ გამოსვლით მეტად აღშფოთებული არიან, გადმოგვცეს განცხადება, რომელსაც ქვემოთ ვებეჭდვით და ამავე დროს გვთხოვს თავიანთი გაულესიკივილი გაზეთის საშუალებით გამოგვხატა.

გიორგი ხეცურიაძე. სოციალური დაცვის საქართველოს საქველმოქმედო ფონდი „9 აპრილის“ პრეზიდენტი:

შ. გორგოძე 1989 წელს იყო შინაგან საქმეთა მინისტრი და ყველაზე უკეთ უნდა სცოდნოდა, თუ რა ხდებოდა 1989 წლის 4 აპრილიდან 9 აპრილამდე მთავრობის სახლის წინ. სირცხვილია, უბრალოდ, 9 აპრილს დაღუპულთა ოჯახების წევრებს და იმ ღამით მონაწილეს გამო ინვალ-იდად ქცეულ ადამიანებს როგორ უნდა გაუსწოროს თვალი კაცმა, რომელიც აცხადებს ხალხი ცელოფნის პარკებით გაიგულა და არც მონაწილეს პქონია ადგილი და არც უნწყო მანდილიანების ალესილი წიბებით ჩეხვასო.

თვალის გასწორებაზე არ არის მხოლოდ ლაპარაკი. უდიდესი ფსიქოლოგიური ტრავმა მოყვებულა 9 აპრილს დაზარალებულზე, ბევრი მათგანი დეპრესიაში ჩავარდნილი და თვალზე ცრემლი არ უშრიბათ. მე არ ვიცი, შ. გორგოძე ჩვენს მიმართ დაშვებული ამ შეცდომას თუ დანაშაულს როგორ გამოისყიდის.

დათო გოგოლაძე — 9 აპრილს მონაწილეობაში სამკურნალო-პროფილაქტიური დისპანსერული განყოფილების გამგე:

— 9 აპრილს მონაწილეობაში 1989 წლის მაისიდან გმკურნალობ. ამ პერიოდის მანძილზე აღრიცხვაზე აყვანილია 1400 ადამიანი,

გაგრძელება მე-11 გვერდზე

მა, აგერ არი ჯანმრთელობის დაცვის მინისტრი, ცოცხალი კაცი, მაგრამ ტანკები რომ გაატარეს, ვისთან შეთანხმდნენ, იმის მაგივრად ჩანაწერებულიყო ყველაფერი და ჩუმად ყოფილიყავით. ჩემი გეგმა რომ მქონდა, იქ 120 კაცი მო, იქ დაამატეს 10 ათასი და 20 ათასი კაცი ამ ტანკების გავლით. ზოგს დედა ჰყავდა, მამა ჰყავდა, ზოგს შვილი, ბებიი, ბაბუა, შემინდა ხალხი და მოვიდნენ. ტანკებმა პირველად ჩვენს ბიჭებს გადაუარეს. ნივანე იჯდა ერთი, ღონლაქი, ოფიცერი, ცოცხალია ახლაც. ვეკითხები პატიაშვილს, ვინ მისცა კამანდა, — არ ვიცი. ვინ მისცა კამანდა ვეკითხები ნიკოლსკის, — არ ვიცი. ვეკითხები „კგბ“-ს თავმჯდომარეს, — არ ვიცი. ავიღე ვერზე, დავურეკე ბაკატინს, მე ვუთხარი სნიმაიუ ოტვეტსტენოსტ, მე ვუთხარი, პადაიუ სებია ვოტსტაცკი, პოჩმე, ჩტო სლუჩიი-ოსო. ნა რუსტაველი ტანკი, მე ვუთხარი და ნიქტო ნი ზნაეტ ქტო დილე კამანდუ ჩტობი ეტი მიტინგიუში ვიდელი ზედს ტანკი ი ვოიორუჟენია, მე ვუთხარი, რაზე ტაკ, მე ვუთხარი, ჩტო ია ნე დაკლადივალ, მე ვუთხარი, ქტო ტაკ რეშილ, მე ვუთხარი, დაწყნარდი, არა უშავსო, მაგას ჩვენ

ქანაში, ჩემს ტელეფონს არ იღებს, ვერ გავდივარ მაგის მანქანაზე, მე ვუთხარი და შენ ხომ პირდაპირ გაქვს, ბიუროს წევრებს პირდაპირ პქონდათ, დაურეკე-მეთქი და უთხარი, პოდა, ვერ ვრეკავო, მაშინ, მე ვუთხარი კაცს ვაგზავნი აგერ ეფიმოვს და დაგიკავშირდებათ თვითონ რადიოთვით-თქვა. ეფიმოვი ნავიდა და ნავიდა. მერე, რაც მოხდა, იცით, მე მოსკოვში სამხედრო პროკურატურაში დამიბარეს, ეფიმოვს ჩვენებში არის იყო თუ არა მართლა ასეთი მომენტი, იყო, მე ვუთხარი, რას იძლევა ჩვენებას, მინისტრი დაე-ლაპარაკა ჩემს თვალწინ პატიაშვილსო, რუსულად ელაპარაკა ჩემს გასაგონადო, შევთანხმდით რომ მე მივიღოდი როდინოვთან, ის დაურეკავდა პატიაშვილს და პატიაშვილი ეტყოდა, რომ აღარ ნავსულიყავითო, ზუსტად გაიმეორა ესა და დამიჯერეს ის რაც ვუთხარი დაკითხვის დროს. დღესაც არ შევხედრდვარ ეფიმოვს. რა გითხრა როდინოვმაო. რა და, მეც შენს თვალწინ დავურეკავო პატიაშვილს და გადმომიშვა მანქანიდან და ვპერიოდო, გასცა ბრძანებაო. მაგათ რკალი გააკეთეს და დატოვეს ადგილი მთავრობის კიბეზეცარეელი. მთავრობის კიბეზე ჩვენ ვიდევით, ეს იყო იმიტაცია, ხალხი სად წასულიყო, ამას იღებდნენ თან, ქვეყანა ჩამოსული იყო, ე. ი. შეიქმნებოდა

და მოედანზე, ვერის მოედანზე. ეგ იყო და ეგ, მეტი არაფერი. ეს ყველაფერი ბლეფი იყო, მე ამას ვისაც უნდა იმას დავუდასტურებ, ერთადერთი, რაც მოხდა, მოხდა ის, რომ ჩამოიყვანეს თავზე ბევრმა გოგონებმა, უფრო მეტად ქალებმა პარკები, ცელოფანის პარკები პქონდათ წამოღებული თან მომიტინგეებს, თმები რომ არ დაეშალათ... ჯანდაბა, რა ვიცი და წვიმა რომ წამოვიდა ჩამოიყვანეს თავზე, მაგრამ რა მოხდა, თქვენ აბა, სცადეთ, ჩამოიყვით თავზე, მერე მოიხსენით, როგორია, განვება ვილაცა, ეს ხიზჩობა კაცი, იგუდებდა, ბევრი ამით მოიგულა. ეს არასად არ თქმულა, აი, პირველად გეუბნებით ამას, პოდა, მერე გადათელეს ერთმანეთი, რა თქმა უნდა, მერე ვილატეები წამოიწიანთ, ის ჯარისკაცები, ვისაც მოარტყეს ჩვენმა ბიჭებმა, შეუტყეს იქით, სკამეიკებს დააძრეს, ზოგმა რკინა აიღო ხელში, ზოგმა ფოხი, რო დასცხეს იმ სალდატს, იმ სალდატმაც მოუქნა და ზოგს თავი გაუხეთქა და ასე იყო.

მესამე, მეორე დღიდან გაივსო მდდ ნერლებით, გაივსო მაღლიერების გრძნობით... ლეესები მოდიოდა, სიმღერები შეთხვს...

რაფაელი მინაძე

რა შეიძლება ითქვას შ. გორგოძის ამ საკმაოდ სუბიურულ გამოსვლაზე. ერთი, რომ იგი,

სინამდევები, რომელთაც საქართველოდან გატანის საშუალება არაა, უპირველესად ქართული ეკლესიის საკუთრებაა და „ლოკალიზაცია“ არის შესრულებული, როგორც საქართველოს საპატრიარქოში ამბობენ. მიუხედავად ამისა, ეკლესიის კუთვნილი ნივთები „პატრონი“ არც ხელი მიუწვდება და არც „რჩევა“ ეუბნებიან. მათი გადარჩენის გზა კი, არსებული სიტუაციიდან გამომდინარე, ჩანს, რომ ერთს და ბერის გაერთიანების მიუხედავად ჩვენს სახელად, არ ჩანს. ექსპერტებით სიონის საკათედრო ტაძრის მოძღვარს მამა ზაქარიას.

იდან ერთი კენჭის აღება არ შეიძლება, მით უფრო უნებართვოდ, ეკლესიის გარეშე. ათეის-ტურმა ყოფამ, სამწუხაროდ, საზოგადოების ნაწილი ჩამოაყალიბა შეხედულება, რომ ეს ჩვეულებრივი ნივთები და რატომ არ უნდა მოხდეს მათი გამოყენება? ეს დაუშვებელია და უდიდესი ცოდვაა გახლავთ, უკვე გითხარით. ეკლესიაში არსებობს გადმოცე-

შორს, ვართ იმ აზრისგან, რომ სატყის მოვლა, დაცვა და პატრონობა არ უნდა, მაგრამ ეს უნდა მოხდეს მეცნიერების და სამედიცინო ეროვნებით.

— სწორად ხელისუფლება ნებისმიერ დასაბუთებულ საწინააღმდეგო აზრის არსებობის მიუხედავად უფლებად ახორციელებს იმას, რაც თავად სურს. ადგილი შესაძლებელია ამჟერადაც ასე მოხდეს.

რამდენად რეალურია, რომ მოლაპარაკების საფუძველზე ეკლესიის სასურველ გადაწყვეტილებას მიიღებენ? თუ არადა, სხვა რა გზა არსებობს?

— გამარჯვებულებს არ სჯიანო — ანდაზაა ასეთი. როცა კაცი გამარჯვებულია და ხელისუფლებაში ძალა აქვს, რასაც უნდა იმას აკეთებს. უბრალო კაცი მას ვერ დაუპირისპირდება. თუ დაგვიჯერებენ, საეკლესიო კანონებიდან გამომდინარე, ყველაფერი მშვიდად და კარგად იქნება, თუ არადა, უდიდესი სასჯელია და ისინი ამ სასჯელს ვერ დაემალებიან, ის ადამიანები, ვინც დიდი ცოდვები ჩადინა 37 წელში, ყველა გაუბედურდა, ნუ დაავიწყდებათ, რომ ღმერთს თავის ძალა არ დაუკარგავს. ჩვენ სიყვარულით,

— ნახევარი წელია ტელეკომპანია „ვერიკა“ უშვებს საეკლესიო გადაცემას, სადაც თქვენ კითხვით ბიბლიას და უკეთეს კომენტარს, მიზანი ნათელია — ტელემაყურებლის საეკლესიო ცნობიერების ამაღლება. შედეგი თუ იგრძნობა?

— მაღლობა ღმერთს, აღმოჩნდა ერთ-ერთი ტელეკომპანია — „ვერიკა“, რომელსაც ანუხებს ეროვნული და ეკლესიური საკითხები. გამოცდილი კვირის ერთი სხვადასხვა საჭირობითი საკითხების განსახილველად. ვკითხულობ აგრეთვე ბიბლიას, ვუკეთებ კომენტარებს, ვასახილვებ ტელემაყურებელთა შეკითხვებს, იმავე დღეს მოგვყავს სტუდიაში სტუმრად რომელიმე გამოჩენილი პირი, რომელთან ერთადაც ღია ეთერში ვსაუბრობთ საინტერესო თემებზე.

ასე რომ, მიზანი მართლაც ეკლესიის საკითხებში გატყობიერება არ გახლავთ. ეროვნულმა თვითშეგნებამ თითქმის მიიძინა და არავის არაფერი აღარ აინტერესებს. ეკლესია და ეროვნული საკითხი კი მუდამ ერთად იყო და ამის წამოწევა საჭირო. შედეგი აშკარად იგრძნობა.

უნამდესი ამის განხორციელებას? — ეკლესია მუდამ ცდილობდა საზოგადოების გამოყვანილებას, რათა სახელმწიფოში მიმდინარე პროცესები რეალურად აღეჭრა. ჩვენ ბევრ რამეს ვალამაზებთ, ფარისევლურად ვიქცევით, ეკლესია კი არასდროს არაფერს არ მალავდა, უბრალოდ, გამწვავებას ერიდებოდა, რადგან ეკლესიას ახსოვს ის ცუდი პერიოდი, როცა დარბეული, დაბოცილი იქნა სამედიცინოება. ჩვენ რომ ვთქვათ, დღეს ფონს გავედით, მწელია, საერთოდ, იქნება კი ოდესმე ფონი? პატრიარქი არასდროს მორიდებია რამის სიფუფქვით, გამწვავებაზე კი არასოდეს მიდიოდა, არც ახლა მიდის.

— იდეოლოგიის უარყოფითი „მანიტარული“ ლიტერატურა შეზღუდვის უცხოეთიდან. ეკლესიას არაა აქვს უფლება რომ ჩაერიოს?

— პირველ რიგში, ეს სახელმწიფოს პრეროგატივაა. სახელმწიფო ვალდებულია იზრუნოს თავისი მოქალაქეების ზნეობრივ მდგომარეობაზე, მათ სწორი ორიენტაციაზე. არ არსებობს არანაირი კანონი, რომლის საფუძველზეც ჩვენ რომელიმე სექტანტს რამეს დაუშვით. — იმის გამო, რომ ქრისტიანობა სახელმწიფო რელიგია არ არის? — დიას, ერთდროს კანონი ის არის, რომ კონსტიტუციის მე-9 მუხლში სწერია, ქრისტიანობა არის ქართველი ერის ტრადიციული რელიგია და მას დიდი დამსახურება აქვს, მაგრამ საუბარი იმის შესახებ, რომ იგი დღესაც გავრცელებულია და მასზე ზრუნვა აუცილებელია, არსად იმის. არადა ეს უნდა იყოს კანონი.

— მოსახლეობას დღესაც პოპულარულია, რომ IV საუკუნის შემდეგ ქრისტიანობა სახელმწიფო რელიგიაა.

— სახელმწიფო კი ალიარა IV საუკუნეში ქრისტიანობა სახელმწიფო რელიგიად, მაგრამ მის შემდეგ ქვეყანა სან გარდაიქმნა, ხან გარდმოიქმნა, ხან მენშევიკები მოვიდნენ, ხან — ბოლშევიკები. თუ გვინდა თანამედროვე მსოფლიოს თანამგობრობაში ადგილი დავიკავოთ, საჭიროა მოხდეს ფიქსაცია, ვინ ვართ? ლეონტი მროველი ხალხის სახელმწიფოს ვაშენებთ თუ ისევ ათეისტები დავრჩით. კომუნისტებმა ათეიზმი გამოაცხადეს. ჩვენ ახლა ვისი სამართალმემკვიდრეები ვართ, კომუნისტების თუ მირიან მეფის? არცერთი. ვისაც ვართ, იმან უნდა დაავიწყდეს თავისი დამოკიდებულება ეკლესიის მიმართ.

— რატომ არ არის ქრისტიანობა სახელმწიფო რელიგია, პატრიარქი არ ითხოვს?

— ეკლესია ითხოვს, თავისი ადგილი მიუყვინთოს სახელმწიფოში, მაგრამ სახელმწიფოს, სამწუხაროდ, არ სცალია ამ პრობლემისათვის, მოვა, ალბათ, ამის დრო, მაგრამ, რაც ადრე იქნება, მით უკეთესი, ადრე დამშვიდდება ქვეყანა.

მანანა ლოგაშვილი

თუ ხატები საქართველოს დაბოვებენ, დიდი უხადურება დაგვატყდება თავს

— მამა ზაქარია, ხატები, რომლებსაც საგამოყვანოდ ამერიკაში გაგზავნას უპირებენ ეკლესიის საკუთრებაზე; მიუხედავად ამისა, საკითხის გადასაწყვეტად მსჯელობა ეკლესიასთან თანხმობის გარეშე წყდება; არის თუ არა ცოდვა, რასაც ხატების თვითნებურად საგამოყვანოდ წაღება ეწოდება?

— სამწუხაროდ, ხატებისა და სხვა საეკლესიო ნივთების ნებისმიერ ქვეყანაში გატანა ან თუნდაც საქართველოში მისი გამოყენება ცოდვაა. ისინი არაა შექმნილი საგამოყვანო რიტუალისათვის. დიდი სახელის კანონში და სხვა საეკლესიო კანონებში პირდაპირ სწერია ამის შესახებ, ხოლო რუს-უბრისის საეკლესიო კრება კიდევ ერთხელ ადასტურებს, რომ ტაძრისათვის შეწირული ნებისმიერი ნივთი ოქრო-ვერცხლი იქნება ეს თუ უბრალო ქვა, სამუდამოდ ტაძრისა და თუნდაც ფეხის სათელად და უხმარად ეწყოს ტაძრის საგანძურში, ტყვეთა გამოსასწავლადც კი არავის აქვს ვინმეს მისი გამოყენების უფლება. თუკი ვინმე დაარღვევს კანონს, მას ემუქრება სასჯელი ამქვეყნად ბალთაზარ მეფისა და ანანია, იმქვეყნით სასჯელი ეშმაკთა და მისთა ანგელოსთათვის — ცეცხლი და გენეია.

საეკლესიო ნივთების უდიდესად მოპყრობა დაუშვებელია. ეკლესი-

მა, რომ როცა ათონის მთას ივერიის ღვთისმშობლის ხატი დატოვებს, მთელი მთა თავის მონასტრებით ზღაპრულად იქცევა. ხატებს ასეთი ფუნქცია აქვს: მათი მადლი გვიცავს და თუ ისინი საქართველოს დატოვებენ, ჩვენ თავს ძალიან დიდი უბედურება დატრიალდება და ამას ვეღარც პრეზიდენტი, ვერც ამერიკა და ნატოს შეიარაღება ვეღარ უშველის, ვიყოს ფრთხილად და ვისაც ეს ხელეწიფება, გაიგონებინოს ამის შინაარსი და თავი შეიკავონ მისი საქართველოდან გატანისგან.

ხატები და საეკლესიო ნივთები ტაძარში უნდა იყოს. დღეს ვნახობთ, რომ დავანგრეთ ეკლესიები, დავხრტეთ სამღვდლოები. საქმის გამოსწორება კი არავის სურს, ეკლესიას უნდა დაუბრუნდეს ქონება, რისი სამართალმემკვიდრეც ის კანონით გახლავთ. აგრეთვე უნდა მოხდეს სახელმწიფოს და ეკლესიის კვლავ შეერთება, თორემ სახელმწიფო ვერ აღორძინდება, ჩვენ

გაგებით ვითხოვთ. თუ დემოკრატია, დემოკრატია იყოს და გავითვალისწინოთ მოსახლეობის აზრი, რომელთა უმრავლესობა ეკლესიის მრევლია და თუ ჩსუბზეა საქმე, ჩსუბი დაწყებაზე კი არა, მორევანება და შეიძლება ბევრი დაზარალებული იყოს.

— სტუდენტების მშვიდობიან აქციას ძალით დაშლის საფრთხე ისევ ემუქრება.

— პირველ რიგში, უნდა გვახსოვდეს, რომ ხატების საქართველოში დატოვების მოთხოვნა ეს არ არის პოლიტიკური აქცია, ეს გახლავთ სუფთა, ნმინდა ეკლესიური მოთხოვნა. იმ ყმანელებს კი, ყველა იცოდეს, ღმერთი იცავს და მერნაწილად, უკანასკნელი თვეების განმავლობაში მრავალი სასწაული მოხდებოდა საქართველოში, რომელიც ურწმუნოებს ბევრ რამეს დაანახებდა. ხაზს ვუსვამ, ბევრი სასწაული მოხდებოდა, რომელსაც არავინ არ ელოდებოდა და ამას ღმერთი ჩაიდენს.

ეკლესიის გაწევრიანების სანაცვლოდ სუპერინიჭების ნაწილის დათმობა მოგვიწევს

გავერობელებით აღფრთოვანებულ ქართველებს ფენიასგან განსხვავებით (მხედველობაში ვიღებთ სტრასბურგში ზეიმზე სიამაყით წარმოქმნილ მის ცნობილ ფრაზას: „მე ვარ ქართველი და ვარ ევროპელი“) სულაც გადაგვიწყდა ეროვნული ინტერესები. ევროსაბჭო იმდენად დაგვიბრძოდა თვალები, ვერც კი ვამჩნევთ, რა ძვირია ეს სიამოვნება საქართველოსთვის.

მართალია, „სიძვირე“ და კომფორტი სხილია ერთგვარი ევროპისათვის, მაგრამ „კულტურა“ ახლადშესულ ლატაკ, ჩაგრულ საქართველოს, ვიმოხ, ფეხის ანკა და გაუჭირდება მასპინძლისათვის. პირველ ეტაპზე მივყავართ.

სატიკვარი როცა თავს წამოყვას, იქნებ მერე თავში საცემადაც გვექნეს საქმე, მაინადაც კი ევროპელობას ვიფერებთ და არხეინად ვმსჯელობთ, ევროსაბჭოში განეწიანება შეგარდნადის ხელისუფლების იშვიათი საგარეო-სამხნაო პოლიტიკის მიღწევა თუ მთელი ქართველი ხალხისა და საერთოდ, ეროვნული მოძრაობის დასწრეობა.

აუცილებელია, კომპლექსში განვიხილოთ მისი დადებითი მომენტები და ის ვალდებულებანი, რაც ევროსაბჭოში შესვლით გვეკისრება, — გვესაუბრება პოლიტიკური მიმოხილველი სოსო ცინცაძე.

მივჩვენო რა ვალდებულება იკისრა ასეთი საქართველომ? პასუხისმგებლობა უფრო დიდია თუ დახმარების გარანტია. რასაც ევროსაბჭოში შესვლით გვპირდება, მომგებიანია თუ ნამგებიანი ეს სვლა საქართველოსთვის?

— სამწუხაროდ, დიდ პოლიტიკაში არ არსებობს სულ მომგებიანი და სულ ნამგებიანი ნაბიჯი. სადაც იგებ, სადაც აგებ, ზოგან კომპრომისზე მიდიხარ. ასეა ახლაც. ევროსაბჭოში განეწიანების სანაცვლოდ ევროპული სუვერენიტეტის რაღაც ნაწილის დათმობა მოგვინებს, ნუ გიკვირთ, სხვა წევრმა ქვეყნებმაც დათმეს... საინტერესოა პოლიტიკური მიმოხილველის მიდგომა ამ საკითხთან, მართლაც ბევრი კარგ რამეს გვპირდება იქნებ ევროსაბჭო, მაგრამ ნამგებ პირველ პრობლემად ჩნდება ამ სიკეთის სანაცვლოდ თურქ-მესხების ჩამოსახლება.

ბული მოგება-წაგების სიზუსტე. სამწუხაროა, რომ თურქ-მესხების ჩამოსახლებით აქტიურად დაინტერესებული ევროსაბჭო ვალდებულია არაფერს ამბობს საქართველოდან — აფხაზეთიდან და სამაჩხალოდან ბოლო ათი წლის მანძილზე დევნილი მოსახლეობის საკუთარ მინა-წყალზე დაბრუნებას შესახებ. თუკი ეს შეუძლებელია და იმდენად წარმოუდგენელია კი, რომ საუბარი ამ თემის საერთოდ არ ეხება, როგორღა შესაძლებელია ლატაკი საქართველოსთვის თურქ-მესხების ჩამოსახლება.

აი, სწორედ აქ ჩანს ის „სიძვირე“, რაც საქართველოს თავშივე უნდა ანუხებდეს. — ყველაფერი მოსახლეობის ხელშია საბოლოო ჯამში. დღეს არცერთი პარტია არ მალავს თავის პოზიციას და პრინციპებს თურქ-მესხების ჩამოსახლებასთან დაკავშირებით და თუკი ჩვენი დიქტორატი ამის წინააღმდეგაა და ხმასაც შესაბამისად ამ საკითხის დადებითად გადაწყვეტის მონაწილეობაზე პარტიას მისცემს, პრობლემა ყოველგვარი გათვლების გარეშე გადაწყდება. ვინც ნამდვილად არავინ გადამჭრის, რატომ თქვა უარი საქართველომ ჩვენი წევრობაზეო. ასე რომ, 6-7 თვეში მოვა ახალი პარტია და მას შეუძლია „გაიყნოს“ ევროსაბჭოს წევრობა — ლოგიკურად მსჯელობს სოსო ცინცაძე.

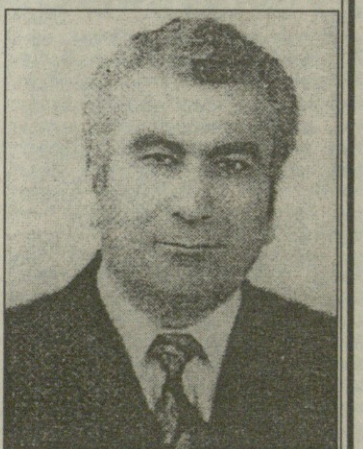
ბედი ჩვენი, რომ არჩევნებამდე 6 თვით ადრე მოხდა ევროსაბჭოში ჩვენი განეწიანება, თორემ არჩევნების შემდეგ 4 წელი უნდა გველოდა... მაინადაც კი... თუმცა ქვეყნის დაწვრივებას ამდენი დრო არც სჭირდება.

მანანა ლოგაშვილი

ოთარ თეთვაძე

მიმდინარე წლის 2 მაისს ქართულ მიწას მიაბარეს სასიქაფოლო მამულიშვილი, საფიქარი მამულისათვის თავგადადებული ვაჟი, შესანიშნავი პედაგოგი და საზოგადო მოღვაწე, თბილისის მესამე გიმნაზიის დირექტორი ოთარ თეთვაძე.

1937 წელს ახალქალაქის რაიონში, ს. პეტრიაში დაბადებული ვაჟი, სახელგანთი ცხოვრებისეული გზა განვლო ისტორიის რიგითი მასწავლებლიდან გიმნაზიის დირექტორამდე, მუშაობდა მასწავლებლად, სასწავლო ნაწილის გამგედ, განათლების სამინისტროს ინსპექტორ-მეთოდისტად. ავტორია მთელი რიგი სასწავლო-მეთოდური ხასიათის ნაშრომებისა.

შეექმნა ამქვეყნად, მართლაც ეს წინადაცია იქმნებოდა მისი სახელის უკუდასაყვადება. — ღმერთმა მწუხარებით თანაუგვარაზობთ განმეცხვების ოჯახს, მის ძმას, შოთა თეთვაძეს და ყველა მის ახლობელს ასეთი დიდებულები ვაჟი, ვაჟი, ალ-სრულების გამო. — ნათელი იყოს ან და მარადის — გაზით „საქართველოს“ რამდამი.

(დასაწყისი „საქართველო“ №35)

მეოთხე „მედრონიზ“ მონაწილეობაზე იმ მოვლენებში, რომლებიც გასწვრივ რამდენიმე უკვე მქონდა ლაბარაჟი ზემოთ. მაგრამ ამ კონტექსტში ერთი ეპიზოდი კიდევ უსათუოდ სასწერებელი მაქვს. იმ უანსაქონლსა და შეუქცევად გართულებამდე რამდენიმე თვით ადრე, რომელიც 2 სექტემბერს დაიწყო და გადატრიალებით დაითავსდა, მოხდა მხედრობის აქცია ვერის პარკში (ყოფ. კიროვის პარკი), სადაც ალბოური კლუბის ოთხეულმა ამ ორგანიზაციის შტაბში იყო განლაგებული. მანამდე მოხდა მილიციის მიერ მხედრობელთა დაპირისპირება მუშაობის, რომელიც თვითონ მხედრობის ჩანდა და, ამგვარად, ამ ორგანიზაციის წევრებზე მიზანდასახულ ნადირობას ჰგავდა. ეს ფაქტები ნაკლებად იყო ცნობილი, მაგრამ ვინც იცოდა, ქვეყნის არ გახდებოდა, რომ ამ პროცესში რაღაცა ყოველდღიურების მიღმა მდებარე არა მხოლოდ მილიციური ჩანადირიც იყო ჩადებული. მე ამ ორგანიზაციის შესახებ და, კერძოდ, მისი წარმომადგენლის მქონეობა შესახებ ილუზიები მინცდამინცვ არასოდეს მქონია, მაგრამ ნომერ პირველ სივრცით მისი მიზნება საკმარისად სერიოზულ მიდგომად არ მესახებოდა. თუნდაც ჩამოვთვალო პირველ ნომერ სამშრომლებად სახელმწიფოსთვის, მისდამი ისეთ მიდგომას, როცა წინასწარი მსჯავრის გამო, მასმედიაში მისი მხრიდან რამიმ ანტი-სამხედროფიგურირი ან სხვა კრიმინალური აქტის გარეშე იგი მტრად ჩათვლებოდა, მე დაშვებულად ვთვლიდი და ახლაც ვთვლი რადგან იმ ბიჭების სოცლიკეობა, რომლებიც ამ ორგანიზაციის გზით თავისი სისხლისა და შრომის საქართველოს საქმეში დაბანდნას ფიქრობდნენ, თუკი ძალიან დიდ ნაწილში არ იყო ამგვარი, რომ ვინმეს ისინი ან ქვეყნის წინააღმდეგ, ან თუნდაც მხოლოდ პირადად ზ. გამასხურდის წინააღმდეგ მიმართულ საქმეზე აყვლილონ. უფრო მეტიც: ეს აყვლილება შემდეგ თუ შესაძლებელი გახდა ფართო მასშტაბით, ეს მოხდა იმიტომ, რომ მათი ამ დროის მტრული ფორმით გარიგვა მოხდა. თქმული, რასაც ვთვლიდი, არ ექნება მხედრობის მეთაურს ჯ. იოსელიანს, ამ ორგანიზაციის უფროსობას ან მის მთელ შემადგენლობას.

ამ ორგანიზაციის დადებითი შეფასება, ჯამში ან მისი ხელმძღვანელობის მიზნების ნიშნად ჩემთვის შეუძლებელი იყო თუნდაც მხოლოდ იმიტომ, რომ ჯამმა იოსელიანი ჯერ კიდევ კომუნისტების დროს, როცა ქართველი სამხედრო კადრების თავმოყრა და ორგანიზაცია ერთ-ერთ პირველ ეროვნულ ამოცანად იდგა ჩვენი ქვეყნის წინაშე, უნივერსიტეტის დიდ დარბაზში გამოვიდა „ქართველი ოფიცერთა კორპუსის“ (ასე ერქვა ამ ახალ ორგანიზაციას) წინაშე და თავისი შესაძლებლობის ფარგლებში „დასაბუთებდა“ დაიწყო, რომ საქართველოში არმია არ უნდა შექმნას, რადგან ამ „მუხრანის“ ქართველი კაცის ბუნებაში არაა. (მე, რა თქმა უნდა, კატეგორიულად წინ აღუდგები ამ აზრს). ზემოთ ვთქვი უკვე (და ქვემოთ კიდევ ამას სიტყვა არაერთხელ მოიტანს), რომ პოლიტიკურად ოდნავ მაინც თვალგახელოლი კაცისთვის მეთაურობა საბჭოთა და, მასმედიაში რეალურად არასაძლეო დიქტატორული რეჟიმის პირობებში ძირითადად კრიმინალური წარსულის მქონე ადამიანთაგან შექმნილი შეიარაღებული ორგანიზაცია, რომელსაც ამგვარი ფორმით გამოხსული და თავისი ამ რთული წარსულიდან თითქმის „უფლებად“ თავდაპირველი ადამიანი უფასო სათავეში მიღების ამ მეთოდის სისწორეს, სხვათა შორის, ადასტურებს ისიც, რომ შევარდნის „მოწვევა“ მისი ალიბის დროს არსებული საქართველოს მმართველად ჯ. იოსელიანის ხელით და ჯ. იოსელიანის პირით მოხდა. მაგრამ ყოველივე ამის ფონზე და ყოველივე თქმულის მიუხედავად მე ვერ ვთქვამდი წინააღმდეგ (და ახლაც ვერ ვთქვამი წინააღმდეგ) იმ იდეას, რომ ამ ახალგაზრდებს, განურჩევლად მათ წარსულში „მავი“ პერიოდების არსებობისა თუ არარსებობისა, საშუალება მისცემოდათ, თუკი გული ეწოდათ, თავისი თავი საქართველოს საქმეში დაეხმარებინათ და თავის წინაშე პირველადარსებული მასშტაბის მიზანს დაეხმარებინათ. მე არ ვიცი არც ფაქტი, არც მით უმეტეს ისტორია უზენაესი სამტის თავმჯდომარე გამასხურდის ამ პრესტიჟულ გამასხურდის ნამუშევრისა ოფიციალური სამხედრო სტრუქტურებში „მხედრობის“ შეყვანის მიმართულებით. მაგრამ ვფიქრობ, რომ თუ არმია შეიქმნებოდა (ანუ თუ არმია შექმნას გაუდგავდეს), მხედრობის დიდი და საუკეთესო ნაწილი მორეკლამის მიხედვით იქნებოდა. ამისთვის, აღბათ, სპორტ იქნებოდა მისი წევრის განთავსება ფეხსაცმელ მხედრობის წინაშე მაგრამ მე მეზინ ეს პირობებზე ვერ ვახდენდი.

მხედრობის ახალგაზრდებს ბევრს ვიცნობდი, უფრო ზუსტად — ყველას ამ თითქმის ყველას ვიყავი ასე თუ ისე შენახვდარი, თუმცა სახით და სახელით, რა თქმა უნდა, ყველა ვერ მეცოდნებოდა. მაგრამ ჩემს აზრს იმ პოლიტიკის შესახებ, რომელიც ხელისუფლება ამ ორგანიზაციის მიმართ ატარებდა, განსაზღვრავდა არა ამ ორგანიზაციის წარმომადგენლის საცხოვრებელი და არა ჩემი პირადი ნაცნობობა ამ ახალგაზრდებთან, არამედ მხოლოდ ის შეხედულება, რომ არ იყო მიზანშეწონილი მტრებისთვის მიეთვალათ ყველა მისი ახალგაზრდები და მათთვის ხელი ეყრათ მაშინ, როცა ამ ორგანიზაციის წევრთა დიდი ნაწილის ყოფნა ამ ორგანიზაციაში მართლაც მამულოდმოქმედური გრძნობით იყო ნაკარგავი. რომ ვამბობ მინეს, აქცია მოაწყვეს, მაშინავე მოვიდ ალბორ კლუბში და საქმეში გარკვევა ვცადე ამ აქციის უშუალო მიზეზი ის იყო, რომ დაეპირათ (რატომ — ამის მიზეზს ვერაინ ასახელებდა)

მხედრობის ქაჯაია. მივედი ლურჯი მონასტრის მხრიდან (რადგან შინიდან არ მიველიდი) და სანამ ალბორ კლუბთან მივალვდი, იმ ბიჭებთან გავლა მომიხდა, რომლებიც იმ ტერიტორიის ნიკოლაძის ქუჩის მხრიდან ეცდებოდნენ. ეს ბიჭები ძალიან გამწარებული იყვნენ და ის, რომ ქაჯაია დატრეს მძიმედ, მართლაც მათზე ნადირობად წარმოედგინათ. აპირებდნენ მთელი უბნის გადაცეკვას კოსტავას ქუჩასა, სასაბიროსა და სასაბიროდან ვერის პარკსკენ ამომავალ კიბეებს შორის ან, სულაც, ნიკოლაძის ქუჩასა და ვერის დადგომამდე (ძალეზე შესაძლოა ყოფილიყო კიდევ, მაგრამ გაჭირვებით). ალბორ კლუბში ვნახე ჯამა იოსელიანსაც და ვალერი ვამაკიძეს, ოლია ჭაჭავაძის საზოგადოების უძველესი წევრი, რომელიც მხედრობის ირიცხებოდა, ხოლო ამგვარად განსახლებისა და დემოკრატიული პროცესების მართვის მიზნით (რა ჰქვია ამ სამინისტროს ოფიციალურად, არ მასსეს ზუსტად). კლუბში, რა თქმა უნდა, აუარებული მხედრობის ელენი იყვნენ, ძალიან აღუვლელი და გაურკვეველი პრესტიჟიებით შეწყვეტილი. საბედნიერად, საქმე მაინც უბნის გადაცეკვამდე არ მივიდა. ჩემი დებუტუბობის გამოყენებით წამოვიყვალ ვალერი ვამაკიძე და პარლამენტის თავმჯდომარეს ა. ასათიანს მივაკითხეთ, რომელიც განსაკუთრებული მდგომარეობის გამო ღამე თავის ადგილზე იმყოფებოდა. საუბარი „კაცურ“ მინაურულ ტონალობაში მიმდინარეობდა და შეთანხმებით დასრულდა. საქმე გადარკვეთ. მშვიდობიანი პრესტიჟი ასე თუ ისე გამოიკეთა და აქცია დაიშალა.

ეს ეპიზოდი, მე მეზინ, ერთი უტაბი იყო „მხედრობის“ ლიდერებისა და მისი უჩინარი მმართველების მიერ თავისი ძალების მოსინჯვის გზაზე. თუმცა მაშინ მე მისი ამგვარად გახდომის არ მომიქცეოდა. არც ზ. გამასხურდის მომჭიკრება, მე მეზინ, რადგან წინააღმდეგ შემთხვევაში გახდებოდა და ოფიციალურად გამასხურდის არმიის შექმნას, რითაც საფუძველი გამოიკლებოდა საერთოდ ყველა მოხალისე, შეიარაღებული ფორმირების არსებობას მის გარეთ, მხედრობის ჩათვლით. აქ მინდა ვახსენო ამ ეპიზოდის ერთი დეტალი, რომელზედაც ჯ. იოსელიანმა დაწერა და რომელიც ჩემგან კომენტარს მოითხოვს. მან კრძოლ (სად აღარ მასსეს) დაწერა, რომ ადრე, გადტრიალებამდე, მას შეეძლო ზვიად გამასხურდის ხელისუფლების ძალით დაშობა, მაგრამ ამ განზრახვასზე ხელი აიღო იმის გამო, რომ იმ მომენტში იქ აღმოჩნდი და ამის გაკეთება რჩევით დაუშვალე. მე მეზინ, ის უთუოდ ამ საღამოს გულისმობს, რომელზედაც ახლა ვწერ და ამიტომ სრულად უნდა ვახსენო ამ სტუდენტის მექანიზმი, რომელმაც მისი მხრიდან ესოდენ დიდი პოლიტიკური მარჯვნა. სხენებზე ვითარებას მართლაც ადგილი ჰქონდა გარეგნულად, როგორც ფაქტს, იმ შტოში, რომ ჯ. იოსელიანმა იქ, ალბორ კლუბში მართლაც მიიზრა, ახლა კი ღირს, ამ ვითარებაში, მთავრობის სასახლეში იმ მივედი, „მხედრობის“ და იგი დავიკავითო. (სიტყვების ზუსტად გადმოცემის პრეტენზია არა მაქვს, აზრი კი სწორად ეს იყო). ეს მან მიიზრა რაღაც ზედამხედველად, როგორც იტყვიან — გულის გართობა, რაღაც ფორმალურად (თუ შეიძლება ასე ითქვას), თითქმის სიტყვების გამოთქმა საჭიროდ მიიჩნეოდა, მაგრამ არ ჰქონდა სერიოზული, რომ მიოსაბერის მისი ნათქვამი სერიოზულად მივიღე. მეც ასევე „გულის გართობა“, ანუ ფორმალურად და იმის სიმბოლოების გარეშე, თითქმის მის სიტყვებს სერიოზულად ვიღებდი, ვთხრო, „არ ვინდა-მეთქი“. სინამდვილეში ჩემთვის დღესათვის ნათელი იყო და არის, რომ მას არავითარი სერიოზული განზრახვა არ ამოძრავებდა (ასეთი განზრახვა ვერც ექნებოდა, რადგან მისი რეალური შესაძლებლობის მაქსიმუმი იყო უზენაესი სამტის შემთხვევაში მისგან და ერთი სამინილი უაზრო მსგერბლის დატრიალება) და იმის დასახელებაც შემიძლია ნათლად, რატომ იყო ეს ჩემთვის ასე ცხადი. ერთი წლით ადრე მანამდე, ჯერ კიდევ კომუნისტების დროს პროფკავშირების სახლში (შესავლელი — გრიბოედოვისა და ჭაჭავაძის ქუჩების გადაკვეთისთან) ტარდებოდა კოსტავას ფონდის გამგეობის სხდომა, რომელზედაც მოვილდნენ ამ კრებულის არა წევრის — ჯამა იოსელიანის მოსვლას და რაღაც ექსტრემალური მოქმედობის მცდელობას, რაღაც ფინანსური საბაბით. ამ ფონდის თავმჯდომარეც, ისევე როგორც კოსტავას საზოგადოების თავმჯდომარე, იყო გაყა ადამია და ჯამას პირადად მისდამი ჰქონდა რაღაც მატერიალური პრეტენზიები სტიქიით დაზარალებულითათვის სახლების შექმნასთან დაკავშირებით. იოსელიანი მოადგა მართლაც სადარბაზოს (სხდომა მორეკლამულ იყო, დარბაზში) და შემოსვლა სცადა. ვინაიდან მე ზვიად გამასხურდისგან, გაყა ადამიანთან და ფონდის გამგეობის სხვა ძირითად წევრთანგან განსხვავებით ჯამა იოსელიანთან უკანდელი ქო და ნორმალური ურთიერთობა ჰქონდა, შესასვლელთან მის დასხვედრად მე ჩავედი და მისი დამოძღვრება მე ვცადე იგი სიტყვითა და „მიწოდით“ უტყუა კარსკაცებს, რომლებიც სადარბაზოში გზას უღობავდნენ და სხამალა გამოთქვამდა თავის აზრით. მისი, ისე რომ ქუჩის მთელი ის ნაწილი იმქნა. რა თქმა უნდა, მთელი ქუჩის გული-სუური (ხალხი კი საკმაოდ ბევრი იდგა) მისკენ იყო მიპყრობილი. მაგრამ როგორღაც ვერც-

ნი, რომ მისი „მოწოდება“ მთლად „ენერგიული“ არ იყო და შიგ შემოსვლა სმაურის მოუხდევად მაინცდამაინც არ ანტერესებდა. ჩემს „დამოძღვრებას“ ძალიან ადვილად დაჰყვა და არა თუ შენიშნე, არამედ პირდაპირ თვალში მეცა: იგი, თუ შეიძლება ასე ითქვას, რაღაცა შემოქმედებითი გზებით იყო მოცული, როგორც კაცი, რომელიც თავის სტიქიაშია და თავისი ტალანტის არტისტულ გალაგებას გრძნობს.

ამ შემოქმედებითი გზების მიზეზი მაღე გაგიგა ჭაჭავაძისა და გრიბოედოვის ქუჩების გადაკვეთის მოპირდაპირე კუთხეში, აქედან სამოცდაათიდე მეტრის მანძილზე, მოფარებით იდგა კასიოდან მოსული ავტობუსი, რომელშიც ყოველ შემთხვევისთვის (რაცე გართულება იყო მოსალოდნელი) ამგვარად ჯამა იოსელიანს „მოპირდაპირე“ საზოგადოების შეიარაღებული წევრები ისხდნენ. სანამ ჯამა იოსელიანი შინაბაში შემოსვლისთვის იბრძოდა, მისი ბიჭები მოულოდნელად ავიდნენ ავტობუსში, იარაღი დაადირეს იქ მსდომებს და იატაკზე დაწყობილი ან შენახული იარაღი წაართვეს. ამგვარივე არტისტული ელემენტი

— ამგვარივე „როლით ყოფნა“ მომქვენა მე მასში, ამ შთაბეჭდილების გაცემით, მაშინაც, როცა მთავრობის სახლის ალბის ასხენდა ალბორ კლუბში. რა იყო ამგვარად ამ ეპიზოდში ნაგულისმევი ე. წ. „გამოქმედი მოქმედება“, ვერ ვიტყვი, მაგრამ არ გამოირჩევა, რომ მხედრობის „ნადირობის“ ორგანიზაცია თუ გათამაშება, ერთი მხრივ, და მისი დიდმასშტაბიანი პოლიტიკური პოტენციალის დემონსტრირება თუ სიმბოლეა, მეორე მხრივ, ერთდროულად რეჟისორული სცენის ელემენტები ყოფილიყო.

გრიბოედოვისა და ჭაჭავაძის ქუჩათა კუთხეში ჯამა იოსელიანის ზემოაღწერილი მოქმედება ჩემს სხივშიმ გასურსტავდა დაკავშირებული ერთ სხვა სცენასთან, რომელიც პერსონაჟს მთავრობითა და გატაცებით ამ სცენას ჰგავს, მაგრამ მისგან იმით განსხვავდება, რომ ის ისტორიანია და არტისტობა აქვია. ეს გახლავთ 1992 წლის 24 ივნისი, დღის 11 საათი, როცა ტელევიზიაში უზენაესი სამტის წევრის ვალტერ შერდიას და მისი ჯგუფის შესვლა უკვე მომხდარია, ხოლო სისხლი ვერ არ არის დაღერილი. მე იმ დროს ცნინავის რეკონის პირობებშია კომისიის თავმჯდომარე (ჩემი საქმიანობის შესახებ ამ კომისიაში უკვე შეიქმნა ლაბარაჟი ზემოთ), მივედი შევარდნაქმთან მის სამოქმედო შტაბში ე. წ. „ქაჯეთის ციხის“ შტაბში წინააღმდეგობით. „მე იმითაინ, ვინც ტელევიზიაში შესული, მიმქვლავდა. თუ თანამა იქნებოდა, მივალ შევარდნა და ვეგე საქმე უმსხერბლოდ მომთავრდეს-მეთქი“. მასაჟს: „ჯერ ლოკალიზაცია მოვახდინოთ და მერე დავიკავებოთ“, მოუხდევად იმისა, რომ იმციდნენ იმითაინვე „ლოკალიზებული“ იყო და მის ერთადერთ „ლოკუსს“ (ადგილს) ტელევიზიის შტაბი წარმოადგენდა. რა თქმა უნდა, ჩემთვის მომავალ პრეზიდენტს ისევე არ დაურკვეს, როგორც ტუტან-ჰამოსი. ტელევიზიაში ერთი კაცი მოვდა (და მრავალი გადაარჩა) — ბრწყინვალე ახალგაზრდა დათო ნადირაძე, განათლებული ეკონომისტი, იაბო-ნურის მცოდნე და მეომარი, რომელსაც, როგორც გამიგია, უშინაშე მისგან ნათქვამი ჰქონდა მანამდე „თავი მცდრად ჩათვალე“, რადგან რაღაც დავალებების შესრულებაზე უარი უთხრა. (მას ტყუია მოჰხდა გარეთა მხრიდან, როცა მორაგვეებსა და ალყაში მომწყველებს შორის იდგა მაყურებელი). კიდევ დაიღუპა ოთხი ქართველი ახალგაზრდა, რომლებიც იმციდნენ ჩამთავრების შემდეგ გერეთის ქუჩაზე აიყვანეს ლურჯი „რადიო“, მანქანად გადმოყარეს და მაქსიმუმელთა თვალწინ დატრიალეს. შევარდნისათვის ის დღე შემოქმედებითი ტრიუმფის დღე იყო. მოუხდევად იმ დღის ამ გართულებისა, მან მაინც მოასწრო იმ დღესვე ძალიან მნიშვნელოვანი შედეგების გაფორმება (თუ არ ვცდები, ეს დაფიქსირის ანტიქართული გარიგება იყო). მაყვილდ მას-ოეს — თუკი კაცის სახესა და მხერ-მოსხერ-

ში მისი განწყობილების ამოკითხვის სულ ოდნავი უნარი მაინც მაქვს — ის მიზანსწრაფვა და ის შეპყრობილობა ზემოხსენებული „გამოქმედი მიზნით“, რომელიც ამ პიროვნების გარეგნობასა და მოძრაობებში თვალში მეცა, ისევე როგორც ჯ. იოსელიანის ზემოთ მოთხრობილი ეპიზოდში ორი წლით უფრო ადრე ოლინდ, ვინეორებ, ამგვარად მას არტისტობაში და უმსხერბლო პრესტიჟივ აქვდა.

სულ მოკლე ხანში „მხედრობის“ ჩვენი ქვეყნის ისტორიაში ძალიან მწილი ფურცლები შემატება ეწერა და ამიტომ ამ ორგანიზაციის შესახებ რამდენიმე სიტყვა მინდა კიდევ დამატებით ვთქვა. ის, რომ ეს ორგანიზაცია — „მამულია კორპუსი“ — აგრომწიფის თავმჯდომარის გურამ მგელაძის მიერ იყო დაფინანსებული და რომ მგელაძემ კომუნისტების წასვლის წინააღმდეგ დამატებით ჩაურიცხა ამ ორგანიზაციის თავისი დაწესებულებიდან 14 მილიონი მანეთი (მანში ჯერ კიდევ დიდი ფული), ყველამ იცოდა. ცნობილი იყო აგრეთვე, რომ კომუნისტების მთავრობამ „მამულია კორპუსს“ ოფიციალური რეგის-

ტრაცია თავის უკანასკნელ ან უკანასკნელს წინა სხდომაზე მისცა, აგრეთვე რომ მგელაძე და მისი უწევას ქვემო ქართლის მიწები მასობრივად ჰქონდათ ადგილობრივსა და მოსულ არაქართველებზე გაყვლილი, რითაც ამ მხრეში საქართველოს ინტერესებს არანაკლები ღვაწლი დასდეს, ვიდრე ცნობილმა ყორღანაშვილმა ამ ოთხი საუკუნის წინ. (ამ უკანასკნელ გარემოებას მხოლოდ ამ პიროვნებისა და მისი განწყობილების დასასაბუთისათვის ვახსენებ). ჭორად ნათქვამი იყო ისიც, რომ როცა ჯამა იოსელიანი პატივცემული ფეგურა იყო თავის საქმეში, გურამ მგელაძე მცირედ პატივცემული იყო იმავე საქმეში და ჯამა იოსელიანს თითქმის ყოველი ულაპარაკებოდა, რის შემდეგაც ამ უკანასკნელს მოიწივნდა მთელი სპორტული გამბაჟე (მე მხოლოდ ჭორად ვიცი, ამ ცნობის ჭეშმარიტებაზე თავს ვერ დავდებ). ამიტომ იყო თუ იმიტომ, ფაქტი იყო, რომ ჯამა იოსელიანი და მის ორგანიზაციის იმ დროს ფული ჰქონდათ ყოველგვარი უკანონობის ჩადენის გარეშე და რომ იგი აქტიურად იყრიდა შეიარაღებული ან ჯერ კიდევ შესაიარაღებელი პატრიოტული ჯგუფი თავისი კონტროლის ქვეშ, როგორც მინიმუმი, თავისი მხედველობის არეში მოექცია, ამ უკანასკნელთა შორის იყო სახალხო ფორნტონ ჩამოყალიბებული ერის ღირსების დამცველთა ასოციაცია „იმედი“ — გასამხედროებული ტიპის სპორტული ორგანიზაცია, რომელსაც ჩვენი ცხადია, ვერც მის კონტროლში მოსაქცევად გავიმეტრებდი და ვერც მისი მხედველობის არეში. მაგრამ „იმედს“ ჯ. იოსელიანი აქტიურად უზინებდა. „მხედრობის“ ქალაქგარეთ გადიოდა ხოლმე გარეშისათვის, რომელიც საბრძოლო ვანებში სროლასაც მოიცავდა, და ერთხელ „იმედის“ იმ წევრთაში მონაწილეობისათვის დაატრეეს ბიჭების შთაბეჭდილება ისეთი იყო, რომ შვედით ამოსურთქეს, როცა იმ პოლიტიკიდან წამოვიდნენ და ზურგის დაცვის ფსიქოლოგიური „ამოცანა“ მოქსნათ (მაგრამ არა იმიტომ, რომ თვით მხედრობის ბიჭებთან რამე არაგულწრფელობა შეეცრათ. ასეთი რამ არ მომხდარა). მე საჭიროდ ვცნობ ჯამა იოსელიანთან მიმსულიყვი (მაღაწივიკის ქუჩაზე, კინემატოგრაფთა საცხოვრებელ სახლში) და მეთქვა, რომ „იმედის“ რაგინდარა ფორმით შევარდა „მხედრობის“ გამოიქცეულთა ჯამას მონდომება, რომ დავთანხმდები, დიდი იყო. რა თქმა უნდა, ეს არ მოხდა (და ვერც მოხდებოდა). საუბარი ძალიან მკვეთრი გამოვდიოდა, ასე რომ — არ დავხმავ — წამოსულმა რომ ერთი სათუთი ჩამოთავი შევინ გრძნობის მაგვით რაღაც ჰქონდა, თუკი არავის ჩემთვის საამაოდ არანაირი საბაბი არ მოუცია.

სამართლიანობას ვერ ვუღალატებ და ამიტომ ამ თემასთან დაკავშირებით მკვეთრად უნდა ვთქვა: პირადი ურთიერთობის სფეროში (სახელმწიფო საკითხებზე აქ არ ვლაპარაკობ) მე ჯამა იოსელიანის მხრიდან არც ჩემთან, არც სხვასთან დამოკიდებულებაში არასოდეს,

არც ერთ შემთხვევაში, თუ ამ ურთიერთობის სასიათი ჩასატარებელი ოპერაციის სახეს არ ატარებდა, არ შემიძინებია, პირდაპირობის იმ უსოლოვი მყარი ხაზიდან გადაცდომა, რომელიც თავმოყვარე ქვეყას არათავმოყვარეობისგან ასხვავებს. ჩემზე შთაბეჭდილება მოახდინა ერთმა ეპიზოდმა, როცა გლდანის უბანში მთავარ მაგისტრალზე შევექცარი „გარჩევას“ ავტომობილთან მხედრობისთვისა და უიარაღო მოსახლეობას შორის, რომელსაც უტყე მოწყვეტად ესწრებოდნენ ავტომობილის მოძრაობით, ჯერ კიდევ კომუნისტების დროს. მიზეზი ის იყო, რომ მხედრობისგან გლდანის უბანში რესტორანში ცეცხლმსროლელი იარაღით დატრეს რამდენიმე ახალგაზრდა, მათ შორის — ჩვენი სახალხო ფორნტონის გლდანის რაიონის ორგანიზაციის წევრის მასლობელი, რის გამოც იქ მეც აღმოჩნდი. მოსახლეობამ აღმოთქმულმა გადაკეტა მაგისტრალი და საქმე იმით დაშთავდა, რომ მხედრობის გამოძახვის მისი მითვისებული ზაზიდან ს. მამულიანმა (თუკი შემდეგ მოსახლეობის წინამძღოლი აქტივისტი შეამჩნეს ან მოისაუბრეს და „მხედრობის“ თავისი ზაზა ისე დაიბრუნა). იმ გარეგნობას მე საუბარში ამ ვმონაწილეობდი, მაგრამ იქ ვიდეცი, წრეში, როგორც მოსახლეობის გუნდის წევრი. ნახევარსაათიანმა საუბარმა ისე ჩაიარა, რომ ჯ. იოსელიანმა არც მომპარათ, არც გაითამაშა, თითქმის ვერ მხედვდა და არც სხვა რამ ფორმით მოთხოვნა დაპირისპირებულობის ზრდილობიანად მიჩქამლავ ან შენიღბა. ანალოგიური პოზიცია მისიდან სხვა დროსაც შემეძინებია (ვიმეორებ: თუ „ამოცანა“ სხვას არ მოითხოვდა) და ეს წესი თავის დატყერის უდავოდ მოსაწონდა მესახება. ეს, რა თქმა უნდა, — სხვათა შორის.

რაკი ამ პიროვნებაზე ჩამოვარდა ლაბარაჟი და რაკი მისი როლი მნიშვნელოვანი იყო, მის შესახებ ერთი-ორი ფაქტი კიდევ მინდა დავხირო. ზ. გამასხურდის პრეზიდენტობის შუა თვეებში ჯ. იოსელიანმა რამდენიმე ფეხელტონი დაბეჭდა მის წინააღმდეგ, სადაც აუგად ქებოდა და მის მმართველობასაც და მის პიროვნებასაც. (ეს ფეხელტონები შთაბეჭდავი იყო-მეთქი, ვერ ვიტყვი, თუმცა ვერც იმას ვიტყვი, რომ ლიტერატურული ღირსება სრულებით არ ჰქონდა). სადაც მისის დამდევნიდან, თუ აპრილიდან არა, იგი ციხეში იმყოფებოდა და პრესაში თუ საზოგადოებაში მუდამ იყო მსჯელობა, არის თუ არა იგი მოლიტიკური პატიმარი. ჩემი თვალსაზრისით იყო: თუ იგი ფეხელტონების გამო დაიბრუნეს, მაშინ იგი პოლიტიკური პატიმარია, ხოლო თუ სხვა საქმეების გამო, მაშინ იგი პოლიტიკატიმარი არ არის. მაისის მეორე ნახევარი იყო (თუ არ ვცდები), ჯამა იოსელიანი რომ მისი მოთხოვნით სუკის ციხეში ვინახულე. (მან მოითხოვა, პრეზიდენტობის კანდიდატება მწახირო, მაგრამ სხვა ვერაინი ვერ მოვიპოვებანა). ჩემი შთაბეჭდილება იყო, ჯერ ერთი, რომ მაშინ იქ არ აკავებდნენ, არამედ იცავდნენ, მეორეც, ის, რომ ის სუკი კვლავ იგივე სუკი იყო, რაც ადრე, კომუნისტების დროს. სახელდობრ, ჩვენი, ეროვნული უზენაესი სამტის დებუტატებს და ეროვნული ხელისუფლების საერთოდ, ჩემი შთაბეჭდილებით, პოტიციკორ პატიმრებად გვიყვებოდნენ და არა ხელისუფლებად. (ეს არცაა გასაკვირი, რამდენადაც ამ დაწესებულების სათავეში ეროვნული ხელისუფლების 14 თვის მანძილზე ერთხელაც არ ყოფილა დაყენებული ისეთი პიროვნება, რომელსაც ამ დაწესებულებისვე ძველი საკუთარი კადრების რიცხვიდან არ ყოფილიყო. საილუსტრაციოდ ემარა ის, რომ ზემდეცი, რომელმაც შესვლილის პრეტელერა ჩაატარა, რუსულად მოლაპარაკე რუსი იყო, ხოლო ოთახის კედელზე, რომელიც ამ შესვედრობისთვის იყო განკუთვნილი, ძერტსკის სურათი ეკიდა, ისევე, როგორც ზაქვოს ზოზო დღესაც ლენინის დიდი ძველი დგას). ჯამამ იქვე მყოფი და მოუკიბ-მოუკიბავად მოთხრა: „მე, როგორც პოტიციკორის ნიშნად მომომიშლემ, პრეზიდენტობის ყველა კანდიდატებთან შესვედრა მოვიხილე და არა მარტო შენთან. სათქმელი არაფერი მაქვს და არ გაკავებ, მოსვლისთვის მაღერიც არა ვარ.“

ეს, ზემოთ უკვე მოხსენიებული პირდაპირობა პოზიციის გამოსახატვაში, რომელიც, როგორც ზემოთაც ვთქვი, იმითია, და პირადად ჩემთვის, დასაფასებელი თვისებაა, როგორც გამოცდილება ვაგინერებს, იმავე პიროვნებაში ადვილად თავსდება, როგორც იტყვიან, „დაყენებულ“ აღმასკურ ლიდერთან, რომლის მოწოდებამა მკაფიოდ ავთვლილი და შემოწმებული, პირობულად სავა და პრავ-მატული ამა თუ იმ განზრახვის გატარება, თვისადმი თითქმისა და სიკატეგორ-დარდინადული, არაფრად ჩამდები დამოკიდებულების ფონზე. ასეთი დამოკიდებულება (ამგვარად უკვე ბასტრატულად ვმსჯელობ და არა პიროვნებებთან დაკავშირებით), ალბათ, ერთადერთი როლია (მოხა), რომლითაც საქართველოს დღევანდელ ხელისუფლებას, თავისი პროცესული პრიმიტივიზმის პირობებში, ჯერ კიდევ ძალუქს შენიღბის თავისი ამა თუ იმ ანტისახელმწიფოებრივი და ანტიადამიანური კონკრეტული მოქმედების რეალური მტკიცე-ცია მისი შესრულების პროცესში. ამგვარი ნამუშევრი საქართველოს დღევანდელ მმართველთა რეპრეტურას არც ოდესმე ჰქვია და არც ახლა აქვია. ამიტომ ვფიქრობ, და თითქმის დარწმუნებული ვარ, რომ ამგვარი სიმუხლავის გამოყენება და შესაბამისი პიროვნებების გამოყენება დღევანდელ ხელისუფლებას არაერთხელ დასწრებდა კიდევ თავის შენარჩუნების მცდელობის პროცესში და მათი გამოყენებისათვის შესაფერისი ორგანიზაციული ფორმების შექმნასაც ეცდებოდა.

(გაგრძელება შემდეგ ნომერში)

MY COUNTRY, MY WHOLE COUNTRY AND NOTHING BUT MY COUNTRY (ჩემი ქვეყანა, მხოლოდ ჩემი ქვეყანა და არაფერი ჩემი ქვეყნის გარდა)

ქართულ-აფხაზური (აფსუური) ურთიერთობა დღეს გართულდა. ბულ-დაბაბულო, როგორც გარეშე, ისე შინაური მტრული ძალების ქმედების შედეგად. დღეს აფხაზი ქართველის მტერია, მაგრამ ასე იყო თუნდაც 100-200 წლის წინათ?

მსურს მოგითხროთ ფართო საზოგადოებისათვის შედარებით უცნობი ფაქტები აფხაზეთის ეთნო-კულტურული ისტორიისა, უფრო ზუსტად, ფაქტები, ამასველი აფხაზთა ეთნიკური ცნობიერებისა. ამჯერად ყურადღებას გავამახვილებ ქრონოლოგიურად შედარებით გვიანდელ მომენტებზე, რომელთა მიხედვითაც კარგად ჩანს ძველ აფხაზთა დამოკიდებულება ქართული სამყაროსადმი.

ამ მხრივ XIX ს-ის რამდენიმე საინტერესო მონაცემი გვაქვს. მღვდელმონაზონი ანტონი (მთან-მინდელი), „მღვდელ სტიმონაზონის ილარიონ ქართველის ცხოვრებაში“ მოგვითხრობს: „თიონის მთაზე მყოფი მამა ილარიონი 1822 წელს თურქებმა შეიპყრეს, როგორც აფხაზეთის ბერძენთა თანამოაზრე. დასასჯელად გადასცეს წარმოშობის აფხაზ ორ მცველს. მათ როცა გაიგეს, რომ მამა ილარიონი ქართველი იყო, განცვიფრებით ხელი ხელს შემოკრეს და წამოიძახეს, ეს არ მოხდება, ჩვენი თავის მოჭრა, ქალაქში გამოჩენასაც ვერ შევძლებთ, ხალხი იტყვის, ძლივს ამ მხარეში ერთი თანამემამულე გამოუჩნდათ და ისიც სიკვდილით დასაჯესო. ეს ჩვენი სამუდამო სირცხვილი იქნება. (მღვდელმონაზონი ანტონი (მთანმინდელი), მღვდელ სტიმონაზონის ილარიონ ქართველის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ნარკვევები, თბილისი 1993წ. გვ. 33.). დააკვირდი, მკითხველო, ოსმალთა (თურქთა) სამსახურში მყოფი აფხაზები ქართველზე ამბობენ, თანამემამულეო.

ასევე მრავალსიმეტელია XIX ს-ის ბოლოს ისევ თურქეთში (ოსმალეთში) დაფიქსირებული ამბები. სტამბულის კავკასიურ კავშირსტორიანში მომავალი აფხაზი და თურქი კამათობს. თურქი ეუბნება: „რას წარმოადგენდათ თქვენს სამშობლოში, საკუთარი ალფავიტი, საკუთარი დამწერლობა? კი არ გქონდათო“. ამაზე მოკამათისათვის აფხაზს უპასუხებია: „ჩვენი ალფავიტი ქართული ალფავიტი იყო.“ (X. Багажба. Из истории письменности в Абхазии. Тб. 1967. ст. 35.), გასაცხადებია არაა, ჩემო მკითხველო?

დაახლოებით ამავე დროს აფხაზთა ქართული ეთნიკური ცნობიერების ფაქტი მოყვანილი აქვს აკად. ნ. ბერძენიშვილს. ესაა ალექსანდრე შერვაშიძის პროტესტი რუსი მოხელეებისადმი: „Я не абхазский, а грузинский князь“. და როგორც დასძენს მეცნიერი, „საშუალო საუკუნეებში აფხაზეთში არ არსებობდა კულტურა გარდა ქართულისა, გარდა ვეფხისტყაოსნის კულტურისა“. (ნ. ბერძენიშვილი, „საქართველოს ისტორიის საკითხები“, თბ. 1990. გვ. 61). მართლაც ძველ აფხაზთა სრული ქართული ეთნო-კულტურული შეგნების მაუწყებელი უნდა იყოს ის, რომ როდესაც აფხაზთა მთავარმა ლეონ II-მ VIII-ის ბოლოს მთელი დასავლეთ საქართველო „დაიპყრო“ — გააერთიანა და შექმნა „აფხაზთა სამეფო“. ქართული სწორედ ამ დროიდან იქცა აქ სახელმწიფო და საეკლესიო ენად, ნაცვლად ბერძნულისა. დასავლეთ საქართველოს „დამპყრობ“ აფხაზებს ადილო-ჩერქეზული ტიპის მეტყველება რომ ჰქონოდათ, საფიქრებელია, რომ სახელმწიფო ენად მას დანერგავდნენ და არა „დამპყრობილი“ ხალხისა — ქართულს, მაგრამ, როგორც ჩანს, აფხაზები ეთნო-კულტურულად ქართველები იყვნენ. ავი აკად. თ. გამყრელიძე ეთნონიმ აფხაზს ქართულად თვლის (თ. გამყრელიძე, ძველი კოლხეთის სატომო სახელთა ისტორიიდან „აფხაზ-აბაზგ და აბაზა-აფსუა“). სხვათა შორის, XIX ს-ის II ნახევარში ჯერ კიდევ მეტნაკლებად ობიექტურად განწყობილი რუსი მკვლევარები, კერძოდ, გრაფინა პ. უვაროვა, აფხაზებს ეთნიკური ნიშნით ქართველებს აუთოვებდა, თუმცა ისიც იცოდა, რომ იმ დროს აფხაზური „აბაზადოლის მსგავსი“ ენა იყო. კერძოდ, იგი წერს „Грузинский народ делится на Карталинцев, Кахетинцев, Тушинов, Хевсуров, Пшавов, Мингрельцев, Имеретинцев, Гурийцев и Абхазцев. Все эти племена имеют общий Грузинский язык с некоторыми изменениями... Абхазцы же в своем наречии позаимствовали у соседей Кабардинцев. (Гр. П. Уварова, Кавказ, Путевые заметки, Москва 1887. ст. 95.).“

ყოველივე ზემოთქმულიდან ვგვიჩნდება კარგად ჩანს, რომ

შუა საუკუნეთა და XIX-ის აფხაზთა ეთნო-კულტურული ცნობიერება ისეთივე იყო, რაც სხვა ქართული ტომებისა თუ კუთხეების: გურულების, მეგრელების, სვანების, აჭარლების, რაჭველების, კახელების და სხვა. იგი გადაადგარა ბოლო 150 წლის მანძილზე რუსულმა იმპერიალმა პოლიტიკამ. რუსულმა იმპერიალიზმმა აფხაზთა ქართული ეთნიკური ცნობიერების გადასაგვარებლად და მეტიც, ქართველ-აფხაზთა შორის მტრობის დასათესად სხვა მეთოდებთან ერთად აფხაზეთის ეთნიკური რუკა ააჭრელა. აფხაზთა მოზრდილი ნაწილი თურქეთში განდევნა (ე. წ. მოპავირობა) და მათ ადგილას

თუმცა აქ არც ერთი აფხაზი არ ცხოვრობდა“. (Н. Г. Волкова, Л. И. Лавров - Современные этнические процессы. Культура и быт народов Северного Кавказа, М. 1968. ст. 332-333).

სამწუხაროდ, ქართული საზოგადოებისათვის და განსაკუთრებით კი შესაბამისი დარგის ქართულ მეცნიერებათა, ეს მოვლენები თითქმის უცნობი დარჩენილა. კერძოდ, ენათმეცნიერმა ქალბატონმა ქეთევან ლომთათიძემ აშხარულ აბაზთა აფხაზეთში გადმოსახლების ფაქტის შესახებ იცის (ქ. ლომთათიძე, აფხაზური და აბაზური ენების ისტორიულ-მეცნიერული ანალიზი I თბ. 1977. გვ. 12.), მაგრამ იგი უზუსტობას

უშვებს, როცა მიაჩნია, რომ აბაზა აშხარელი „თავის თავს აფსუასაც ანუ აფხაზსაც უწოდებს“, ასევე რუსი მეცნიერი, ჩრდილოკავკასიის სიძველეთა მკვლევარი გ. ალექსეევა წერს: „როგორც სამართლიანად აღნიშნავს დ. ლაფროვი, ქ. ლომთათიძის მტკიცება იმის შესახებ, რომ „ჩრდ. კავკასიაში აფხაზური ტომები (როგორც ის უწოდებს აბაზლებს) თავის თავს უწოდებდნენ აფსუას“, არ შეესაბამება სინამდვილეს. გაუგებრობის თავიდან ასაცილებლად მივუთითებთ, რომ აულ აფსუას, ყოფილ შახ-ბეგობის ასე დაერქვა მხოლოდ საბჭოთა ხანაში“ (Е. И. Алексеева, Древняя и средневековая история Карачаево-Черкесии М. 1971.). არადა ცნობილი ენათმეცნიერის ამ უზუსტობას ბოლო წლებში კვლავ იმეორებენ, ამჯერად უკვე ანტიკური ისტორიის სპეციალისტი ქალბატონი მ. ინაძე. იგი ეთნონიმ „აფსუას“ განხილვისას ბრძანებს, რომ „... ჩრდილო-კავკასიის აფხაზთაგან მხოლოდ მდინარე ზელენიუკის ველზე მოხინდრე აშხარელთა სამი სოფელი უწოდებს თავის თავს „აფსუას“ (ხაზი ყველგან ჩვენი ნ. ა.) (მაცნე №2, 1992. გვ. 65.). მაშასადამე, აფსუა — აფხაზთა ტომი არ ცხოვრობს. იქ ბინადრობს აბაზას სახელით ცნობილი ხალხი, რომელთა ენა დღევანდელ აფსუათა ენის მონათესავეა, რაც კიდევ ერთხელ დამადასტურებელი ფაქტია იმისა, რომ დღევანდელი აფსუა-აფხაზები ჩრდილოკავკასიიდან გადმოიხვეწნენ

რუსულ (კაზაკურ) — სომხური დასახლებები შექმნა: საბჭოთა პერიოდში კი პირიქით, აფხაზთა (უფრო ზუსტად აფსუათა) რიცხვს ხელოვნურად ზრდიან ჩრდილოკავკასიულ აბაზას ტომის ხარჯზე. აბაზები დღევანდელი აფსუა-აფხაზების მონათესავე ენაზე მეტყველებენ, მაგრამ სრულიად განსხვავდებიან ისტორიულ აფხაზთა ეთნო-კულტურული ცნობიერებისაგან. ისინი ძირითადად ცხოვრობდნენ ყარაჩაი-ჩერქეზეთის ავტონომიურ ოლქში. როგორც რუსი მკვლევარები ნ. ვოლკოვა და ლ. ლაფროვი 1968წ. გამოცემულ ნაშრომში წერენ: „30-იან წლებში აბაზთა ნაწილი ყუბანის აუზიდან გადაასახლეს აფხაზეთში, სადაც გადმოცემის თანახმად, უძველეს დროში თითქმის ცხოვრობდნენ მათი წინაპრები (ხაზი აქაც და ქვემოთაც ჩვენი — ნ. ა.). მაშინვე აბაზთა სოფელ შახ-ბეგობისკის სახელი გადარქმულ იქნა „აფსუად“ ე. ი. აფხაზები,

გირევესკოვს ასე დაერქვა მხოლოდ საბჭოთა ხანაში“ (Е. И. Алексеева, Древняя и средневековая история Карачаево-Черкесии М. 1971.). არადა ცნობილი ენათმეცნიერის ამ უზუსტობას ბოლო წლებში კვლავ იმეორებენ, ამჯერად უკვე ანტიკური ისტორიის სპეციალისტი ქალბატონი მ. ინაძე. იგი ეთნონიმ „აფსუას“ განხილვისას ბრძანებს, რომ „... ჩრდილო-კავკასიის აფხაზთაგან მხოლოდ მდინარე ზელენიუკის ველზე მოხინდრე აშხარელთა სამი სოფელი უწოდებს თავის თავს „აფსუას“ (ხაზი ყველგან ჩვენი ნ. ა.) (მაცნე №2, 1992. გვ. 65.). მაშასადამე, აფსუა — აფხაზთა ტომი არ ცხოვრობს. იქ ბინადრობს აბაზას სახელით ცნობილი ხალხი, რომელთა ენა დღევანდელ აფსუათა ენის მონათესავეა, რაც კიდევ ერთხელ დამადასტურებელი ფაქტია იმისა, რომ დღევანდელი აფსუა-აფხაზები ჩრდილოკავკასიიდან გადმოიხვეწნენ

გვიან შუასაუკუნეებში. როგორც ჩანს, ეს პროცესი შემდგომში მიმდინარეობდა; ავი იგივე რუს მეცნიერთა მონაცემებით საბჭოთა პერიოდში, 30-იან წლებში აბაზთა ნაწილი (რამდენი, ვინ იცის? ნ. ა.) ყუბანის ხეობიდან ყარაჩაი-ჩერქეზეთიდან გადმოუსახლებიათ საქართველოს ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილში, აფხაზეთში, არადა ყველა ანტიქართული ინფორმაციის საშუალება გვიმტკიცებს, რომ „სტალინ-ბერიას ხანაში“ აფხაზეთში დემოგრაფიული სიტუაცია რეკლამირდებოდა ქართველთა სასარგებლოდ.

კი მაგრამ, ჩვენ, ქართველებმა, ვიცით საერთოდ რაიმე აბაზთა აფხაზეთში ჩამოსახლების შესახებ? რა რაოდენობით და რომელ ადგილებში დაასახლეს ისინი? უცნაურია, რომ დავკვრით მათ გადმოსახლებაზე ბატონმა ს. ჯანაშიამ და ქალბატონმა ქ. ლომთათიძემაც უწყია. (ს. ჯანაშია, შრომები IV. გვ. 104, ქ. ლომთათიძე, აფხაზური ენის ტაძანთური დიალექტი თბ. 1944წ. გვ. 4.).

პირადად ჩემთვის აბაზთა აფხაზეთში, სოფელ დურდუში (40 ოჯახზე მეტი) და ბოფში მოსახლეობის შესახებ ცნობილია ერთი პატივცემული გეოლოგისაგან და ბიჭვინთიდან დევნილი ქართველი კაცისგან, რომელთა გვარების დასახლებისაგან თავს ვიკავებ (ვინ იცის? ...).

ახლა ჩვენთვის ერთ-ერთი ყველაზე საინტერესო ის უნდა იყოს, რომ აკად. ს. ჯანაშიას ადილეს ავტონომიურ ოლქში ექსპედიციის დღიურში ვკითხულობთ, რომ სოფელ ულაფში მას სხვა ნამდვილ აბაზურ გვართა შორის დაუფიქსირებია გვარი არძინბა (ს. ჯანაშია, შრომები IV. გვ. 105.). ჩემთვის ცნობილია მსგავსი გვარის ორი „აფხაზი მეცნიერი“, ერთი მხარეთმცოდნე ე. ი. ადინბა (იხ. მისი Адзінба И. Е. Архитектурные памятники Абхазии, Сухуми. 1958 г.) და მეორე „ლინგვისტი“ ვლადისლავ არძინბა, რომლის წარდგენა საჭირო აღარაა მკითხველთათვის. ვფიქრობთ აქედან ნათელი ხდება, რომ „ბატონი“ ვლადისლავ არძინბაც სინამდვილეში წარმოშობით აბაზის ტომიდანაა და არა ძირძველი აფხაზი, ამიტომაც მისთვის ქართული ეთნო-კულტურული სამყარო უცხო და მიუღებელია. შედეგებიც სახეზეა...

წინა აფხაზთა
სიმონ ჯანაშიას სახ.
მუზეუმის უფროსი მეცნიერი-თანამშრომელი.

გავარდნა თუ არა ბირთვული ზარბაზნი?

თორემ ამას უთუოდ მოჰყვება ევროპული ომი და, შესაძლოა, მსოფლიო ომიცო, დასავლეთმა ეს მაინცდამაინც ხალას სიმართლედ არ მიიღო. მასობრივი ინფორმაციის ფართო სპექტრმა, როიტერის სააგენტოდან „ვამინგ-ტონ პოსტამდე“, რუსეთის პრეზიდენტის სიტყვები მხოლოდ შინაური საქმიანობით გამონეწულ მანერად ჩათვალა, რომლის მიზანია „დუმის“ მოშორება იმპერიალისტის კენჭისყრის წინ. ელცინის მიერ თითქმის სელენიუკისთვის ნათქვამი მკაცრი სიტყვები, „ჩვენი ბირთვული რაკეტები ნატოს იმ ქვეყნებზეა დამიზნებული, რომლებიც იუგოსლავიის ეომებიანო“, არ დადასტურდა, რამდენადაც რუსეთის თავდაცვისა და საგარეო საქმეთა მინისტრებმა მაშინვე განაცხადეს, სტრატეგიული რაკეტების მფლობელობა უცვლელია. როიტერი დარწმუნებულია, რომ რუსეთის მუქარა პირნიმდად „მინაური“ ამბავია. „ვამინგ-ტონ პოსტი“ წერს, რომ ეს მუქარა მხოლოდ „დროებითი ღელვას ქმნის“, ხოლო ლონდონური „გარდ-იანი“ ფიქრობს, „ელცინი იმიტომ პანიკაშია, რომ პორუჩიზმზე იმპერიალისტის არდელი გამოჩნდაო“.

ამიტომ, ბუნებრივია, რომ რუსეთის ინტერესთა გამტარებელი საინფორმაციო საშუალებები დასავლეთში ცდილობენ შეასწონ თანამემამულეებს, რომ თეთრი დათვი არც ისე გაუღკეპელი გამხდარა და არც ისე კბილმოცუვითელია, როგორც ერთი შეხედვით ჩანს. შეასწონებს, მაგალითად, რომ 24

მარტიდან, როცა ნატომ იუგოსლავიის დაბომბვა დაიწყო, მიმდინარეობს რუსეთის ძალთა გეგმავითი დათვალერებისა და გამოცდის პროცესი, რომელშიც აქცენტი კეთდება არა ჩვეულებრივ შეიარაღებაზე (რაც რუსეთი შედარებით მოსუსტებულია), არამედ სტრატეგიულზე, მაშასადამე — ბირთვულზე; შეასწონებს, რომ რუსეთის გენშტაბის უფროსმა კვანინმა „დუმში“ დახურული განხილვის შემდეგ განაცხადა, „სამკდრო-სასიცოცხლო დაპირ-სპირების შემთხვევაში ბირთვული იარაღი ვინმართო“, აგრეთვე იმას, რომ გავ. „სეგოდინას“ თანახმად, „დუმში“ თავდაცვის კომიტეტს წინადადება ჰქონია, რუსეთის ეროვნული თავდაცვის კონცეფციაში შეტანილი იქნას მუხლი, რომლის თანახმადაც დასაშვებია რუსეთის მხრიდან პრევენციული ბირთვული დარტყმა, თუ „აგრესორის“ ჩვეულებრივი შეიარაღებული ძალები რუსეთისაზე ბეგრად ძლიერი იქნება. „მასვე“ შეუხსენებია ნატოსთვის, რუსეთის 6600 ერთეული ბალისტიკური ბირთვული ქობინი აქვსო. იგივე გაზეთი ოფიციალურ პირთა დამონებებით ლაპარაკობს „სტრატეგიული“ შეიარაღებათა შეზღუდვის ხელშეკრულების (START-2, OCB-2) რუსეთის დუმის მიერ რატეფიკაციის პერსპექტივის შემცირებაზე. ჩინური ინგლისურენოვანი „პოლს დელი“ ხაზს უსვამს რუსეთის ამ „განსაკუთრებით მწვავე“ რეაგირებას ნატოს „ყოველმხრივ უკანაო“ ქმედებებზე და მოჰყავს

ბირთვული იარაღის გამოყენებით „ბირთვული დარტყმის“ შემთხვევაში რუსული გეგმა. იგივე გაზეთი აშუქებს რუსეთის დიდმასშტაბიან სამხედრო წვრთნათა სერიას, რომლის ერთი ელემენტი იყო რუსეთის ჩრდილოეთის ფლოტის ერთ-ერთი წყალქვეშა ნავის მიერ ბალისტიკური რაკეტის გაშვება კამჩატკაზე განლაგებული მიზნისთვის დასარტყმელად. გაზეთის მოჰყავს აგრეთვე რუს სამხედრო ხელმძღვანელთა მოსაზრებები ოგერსლავიისათვის ჯარისკაცებით, იარაღით, ტექნოლოგიებითა და ნოუ-აუებით დახმარების შესახებ.

თუმცა რუსეთის რვა საბრძოლო და ერთი სადაზვერვო ხომალდის ყოფნას ადრიატიკის ზღვაში დასავლეთის პრესა, ძირითადად, „სიმბოლურად“ თვლის, მკითხველს მაინც შეახსენებენ, რომ იმავე „სეგოდინას“ აზრით, ეს ხომალდები უთუოდ მიაღწევენ რადარით თვალს ნატოს მოქმედებას, რასაც მოჰყვება ნატოელთა მხრიდან ამ ხომალდთა საკომუნე-კაციო საშუალებების ჩახშობა, ხოლო რუსული გემის მიერ იარაღის ჩატანის მცდელობას შესაძლოა ამ გემის ჩაძირვაც მოჰყვას. იმავე ავტორის ფილგენ-გაუერს (საყურადღებოა, რომ ამ უკიდურესად სარისკო ვარაუდს ატარებული გვარის ჟურნალისტის პირთი აქვეყნებენ) გამოუთქვამს ვარაუდი, რომელიც ყველაზე უფრო ავის მომასწავლებელია თავისი „რეალისტური“ შემოფარგულობის გამო: „ბირთვული კონფრონტაცია ალბათ არ

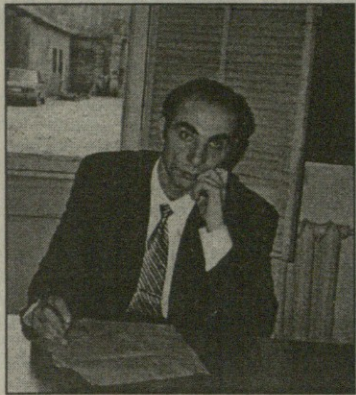
მოხდება, მაგრამ შესაძლებელია „ბირთვული დარტყმათა გაცვლა“ ანუ შეზღუდული ბირთვული ომი მოხდეს“.

შეფარული მუქარა დასავლეთისადმი, რომელსაც დღეს მიმართავს, მისი მხრიდან პრევენციული არ არის. არც ისაა სიახლე, რომ ეს მუქარა ჟურნალისტთა პირთი უფრო გამოითქმის, ვიდრე ოფიციალური მოხელეების პირთი. (ასე მაგალითად, ბრეჟნევის დროს „ოზესტაში“ ჟურნალისტმა გამოთქვა აზრი, „დასავლეთის განადგურება იმითაც შეგვიძლია, რომ ბირთვული იარაღს ჩვენს ტერიტორიაზე ავაფეთქებთ.“) დღეს ეს მუქარა ძალიან ინტენსიურია, თუმცა, მიუხედავად ამისა, დასავლეთის „მომის“ წინშეში არ ჩანს. იმას, რომ არც ომი მოხდება და არც დასავლეთის უკანდახვევა, მაღალი ალბათობა აქვს, მაგრამ ეს უეჭველი მაინც არ არის. ყველაზე მძიმე კრიზისი, ალბათ, უახლოეს დღეებშია მოსალოდნელი, თუ რუსული ტანკერი ადრიატიკაში სანავს მიიტანს და ნატოს ხომალდები მას დაკავებას მოუწოდებენ. გამოცხადებულია მას რუსეთის დანარჩენი ხომალდები? გაუსწნის ამ უკანასკნელს ცეცხლს ნატოს ფლოტი? ხოლო თუ გაუხსნის, რით უპასუხებს ამას რუსეთი? კითხვის პასუხი ჯერ არ არსებობს.

მსოფლიო და განსაკუთრებით ჩვენ, საქართველო, დღეს ჯერ-ჯერობით ძალიან სახიფათო „ზოლ-ჯი“ ვართ. მსოფლიოს ეშურება ბირთვული ომი, ჩვენ კი — ბირთვული ომიც და მხარეთა შესაძლო გარეგნობა, რომელიც შესაძლოა ჩვენთვის ომზე არანაკლებ დამანგრეველი აღმოჩნდეს.

მიოხილიძე.

დაგნაგვის კანონსაწინააღმდეგო ძეგლებს „მოქალაქეები“ უგებრებენ ზურბს?!

— ბატონო გიორგი, საქართველოში დიდი ხანია აღიარებენ, რომ ადამიანის უფლებები ირღვევა, მაგრამ ამით არაფერი იცვლება.

— ადამიანის უფლებათა დარღვევის ფაქტს არა მარტო ქართველები, არამედ უცხოეთის საერთაშორისო ორგანიზაციებიც აღიარებენ, მაგრამ მართლაც არაფერს არ ცვლის ეს. მე ამასწინააღმდეგო საქართველოში პელსინკი ვოისის წარმომადგენელს, ქალბატონ პაპულა გომესს. მან გადმოცა მთელი რიგი დარღვევების ნუსხა საქართველოში ადამიანის უფლებათა თვალსაზრისით. მან მიმართა პრესას, მიმართა გაუგზავნა საქართველოს პრეზიდენტს, მაგრამ უმეცხოფილო დარჩა შედეგებით. „მე ვერ ვხედავ, სახელმწიფო მონოდეტული იყოს, რომ მდგომარეობა გამოსწორდეს“, როცა საერთაშორისო ორგანიზაციის წარმომადგენელი ამას ამბობს, წარმოადგენს, რა მდგომარეობა იქნება ამ მხრივ.

სხვათა შორის, ბათუმშიც ვიყავით ამასწინააღმდეგო ომბუდსმენს, შს სამინისტროს ხელმძღვანელებს, შევედით საპატრიარქოში, არანაირი პრობლემა არ შეგვხვედრია და იგონება, რომ ის ხალხი მართლა მონდომებულია, გაუმჯობესდეს ადამიანის უფლებების დაცვის თვალსაზრისით მდგომარეობა. როცა რაღაცას მალავ, კარებს კეტავ, ჩნდება აზრი, რომ მის უკან რაღაც ცუდი დგება.

— ვინ გვეუბნება ყველაზე ხშირად ადამიანის უფლებათა დარღვევად ჩვენთან?

— რომ გითხრათ, პოლიცია-მეთუ, ეს სიახლე არ იქნება. ამას ყველა ამბობს. ადამიანის უფლებების დამრღვევი პირველ რგში სახელისუფლებო სტრუქტურებშია: გამგეობა, სასამართლო, პოლიცია, მინისტრთა კაბინეტი და ა.შ.

ვინც უნდა დაცვას ადამიანის უფლებები და კონტროლი გაუწიოს, ის ყველაზე მეტს სცოდნის ხშირად. ყველაზე ცუდი ის გახლავთ, რომ ისინი არ არიან გაცნობიერებული ადამიანის უფლებათა პრინციპები. თითოეულმა მოქალაქემ რომ იცოდეს თავისი უფლებები და თითოეული უწყვეტის წარმომადგენელმა თავისი მოვალეობები მათთან მიმართებაში, დარღვევები გაცილებით ნაკლები იქნებოდა.

— თქვენ ბრძანებთ, ადამიანები თავიანთ უფლებათა მოვალეობებში

საპარტოვლო ხელისუფლების ინფორმაციით, გასულ წელს ოთხმოცდარვა ადამიანი გარდაიცვალა წინასწარი დაკავების საპატიმროსა და საპატიმროებში, ხშირ შემთხვევაში სახელმწიფოს დაქვემდებარებაში მყოფი სასამართლო სამაგისტრო მესაპარტიზოს ცენტრი იძლევა დასკვნას, რომ პატიმართა სიკვდილის მიზეზი გაურკვეველია, რაც დაგნაგვის გაგართულების საშუალებას იძლევა.

არასამართლო სამართლებრივ ორგანიზაცია „უმან რაიტი უორი“, რომელიც მსოფლიოს საზოგადოებრივ მით ძველანაში აპირდობა ადამიანის უფლებების დამრღვევებს, შიგნითაა დაგნაგვის საპარტოვლო ფართოდ გავრცელებული უხეში დარღვევებისა და დამრღვევთა დასჯალოებით და შემოღობვას გამოთქვას ხელისუფლების უმოქმედოების გამო.

უმანუარებით ადამიანის უფლებათა დაცვისა და პატიმართა სიკვდილის მიზეზი გაურკვეველია, რაც დაგნაგვის გაგართულების საშუალებას იძლევა.

ში ვერ ვერკვევით და დარღვევის შემთხვევებიც ამიტომ არის, განზრახ ჩადენილი დარღვევების შესახებ კი არაფერს ამბობთ, ასეთი ფაქტები საკმაოდ ხშირად გვხვდება ჩვენს სინამდვილეში.

— ორივე შემთხვევა საკმაოდ ხშირია. იმ წუთში ვერ აღიქვამ ადამიანი, ეს განზრახ ჩადენილია თუ უცოდინარობით მოსდის ადამიანს. ერთ ასეთ ფაქტს მოგითხრობთ მაგალითისთვის. ლისის ტბის დასახლება №4 ცხოვრობდა ჯანო მამედოვი, რომელმაც 1991-92 წლებში გაყიდა კუთვნილი ბინა-მეკიდრების ნაწილი და წავიდა აზერბაიჯანში. შემდეგ მოხდა სახელმწიფო გადატრიალება, ხელისუფლებაში მოვიდა სხვა ძალა და მამედოვმა საქართველოში დაბრუნება გადაწყვიტა, თუმცა მეკიდრების ნაწილი, რომელიც მას ეკუთვნოდა, გაყიდული ჰქონდა; მოტყუებით ჩაენერა ბინაში ლისის ტბის დასახლება №4, შევიდა სხვის კუთვნილი ბინაში, დაიწყო უკანონო მიწენება და პარალელურად სარჩელი შეიტანა სასამართლოში და დაიწყო დავა თავისი მიწის და დის მეკიდრების ხელახალი გაყოფისათვის. მამედოვმა შეცდომით შეიყვანა საბურთალოს რაიონის სასამართლო, რომელმაც გადაწყვეტილება მის სასარგებლოდ გამოიტანა და მას მეკიდრების ნაწილი მიუბრუნა.

დაზარალებულმა მხარემ ჩვენ მოგვმართა. შევისწავლეთ აღნიშნული საკითხი და აღმოჩნდა, რომ სასამართლო განაჩენში არ ფიგურირებს მისი დები-მეკიდრები. მან ფაქტურად დაუშალა სასამართლოს თავისი დების არსებობა, რომლებიც ჩაწერილი არიან და ცხოვრობენ აღნიშნულ ბინაში. გამბაროვებმა საჩივარი ქალაქის სასამართლოში შეიტანეს, ამ უკანასკნელმა საბურთალოს რაიონის სასამართლოს გადაწყვეტილებას გააუქმა და საქმე ხელახლა განხილვას დაუქვემდებარა; შემდეგ ჩვენც და გამბაროვებმაც შს სამინისტროს მივმართეთ მამედოვის ჩადენილი საქმინაობის კანონიერების შესახებ. საპასუროდ მაგადამ, შსს-ს უწყებამ შეისწავლა საქმე და მამედოვის ქმედება არააპრობირად მიიჩნია.

საბურთალოს რაიონის გამგეობამ გამოიტანა გადაწყვეტილება, უკანონო მიწენების დაგნაგვისათვის დაკავშირებით, მამედოვმა არ შეასრულა, განბაროვების ხელახალ სარ

ჩელს მოსამართლე ტურავას მიერ მამედოვისთვის ერთი წლის ვადით პირობითი სასჯელის გამოტანა მოჰყვა უკანონო მიწენების გამო, პარადოქსია, მაგრამ მშენებლობა ისევ გრძელდებოდა.

მამედოვი ბინიდან ამოწერეს კანონის თანახმად და აღმოჩნდა, რომ მეკიდრებიდან წილიც არ ეკუთვნის.

რაც შეეხება უკანონო მიწენობას, იგი დანგრევის ექვემდებარება.

გამბაროვამ გამგეობას მიმართა განცხადებით, რომ თავისი სახარებით დაანგრევა შენობას, თუკი ამ პროცესს პოლიციის წარმომადგენლები დაესწებოდნენ, რათა რაიმე ექსცესებს ადგილი არ ჰქონოდა. საბურთალოს რაიონის გამგეობის წერილობითი თანხმობის გაცემის შემდეგ ამავე რაიონის პოლიციის წარმომადგენლები მივიდნენ ლისის ტბა №4 უკანონო მიწენების დანგრევის პროცესზე დასაწრებად.

მამედოვს ამ დროს გამგეობაში მიუბრუნდა, რომ ჯერ კიდევ მამედოვის საქმე იხილება საბურთალოს რაიონის სასამართლოში, თუკი საფუძველზეც გამგეობა საკუთარი ინიციატივით აწერებს პოლიციის თანამშრომელთა დასწრებას დანგრევის პროცესზე.

გამბაროვამ ხელახლა მიმართა გამგეობას და მიიღო პასუხი: შემოიტანეთ განცხადება, ერთი თვის ვადაში განვიხილავთ და გამოვიტანთ გადაწყვეტილებას, ჯერ კიდევ მამედოვის წერილმა 2 წუთში გასჭრა, ანალოგიურ შემთხვევაში მოპირდაპირე მხარეს ერთი თვე ამ უწყობის...

— რა განსაკუთრებული იყო მამედოვის წერილი?

— მამედოვს, როგორც ჩანს, გამგეობა უჭირს მხარს. მისი ახლობლები ამბობენ, რომ იგი მოქალაქეთა კავშირის წევრია და მას კანონისწინააღმდეგო ქმედებისას მოქალაქეები უმადრებენ ზურგს. მათ კი იმიდე აქვთ, რომ თუ მამედოვს დახმარებას აღმოუჩენენ, ეს უკანასკნელი აგიტაცია-პროპაგანდის თვალსაზრისით აზერბაიჯანულ მოსახლეობაში არჩევნების წინ გამოადგება.

— ეს თქვენი სუბიექტური აზრია? რა გააღვივებ ამის თქმის საფუძველზე?

— ჩემი სუბიექტური აზრი კი არა, მამედოვის ახლობელთა სიტყვებია. რეალობას თუ თვალს

გავუსწორებთ, ეს, ალბათ, ასეც არის. გამგეობა რატომღაც თავს იკავებს კანონიერი დოკუმენტის გაცემაზე, სამაგიეროდ, ინიციატივას იქ ირწვან, რაც სრულებით არ ეხება მას.

რაც შეეხება მეკიდრებისათვის დაკავშირებულ სამოქალაქო საქმეს, როგორც ვთქვი, მამედოვი ბინიდან ამოწერულია და მეკიდრები აღარ ეკუთვნის.

— თქვენი როლი ამ შემთხვევაში?

— საკმაოდ მწირი როლი გვაქვს. ჩვენ მოგვმართა დაზარალებულმა მხარემ, ჩვენ კი — შსს-ს, რათა შეესწავლათ მისი ჩანერა-ამონერის კანონიერება და მეორეც კონტროლი გვექონდა, რომ სწორი გადაწყვეტილება მიეღო სასამართლოს.

— როგორც ადამიანის უფლებათა დაცვის ორგანიზაციას, უკვე გამოიტანა განაჩენზე შემოქმედება თუ შეგიძლიათ?

— სიტუაცია ბევრჯერ შეცვლილია, სასამართლო უწყებების უფლებამოსილებაში არ ვერვითი არავის არაფერი ეუბრძანებთ, უბრალოდ, საჭიროების შემთხვევაში, ქალაქს ან უზენაეს სასამართლოში დაგვიყვანება შემადგომლობა და განაჩენი გაუქმდება. მაგალითისთვის განბაროვების შემთხვევაც გამოგვება.

— გამგეობასთან მიმართებაში რას აპირებთ?

— ჯერ კიდევ ველოდებით მათ კეთილ ნებას, რომ კანონის შესაბამისობაში გადაწყვიტონ ყველაფერი, თუ არადა, პროცესში და წერილი მივმართავთ ქალაქის მერს, საკრებულოს, ზოგიერთ პირს, რომელიც შეგნებულად არღვევს ადამიანის უფლებებს, დაისაჯოს, დაისჯას მათი თანამდებობაზე ყოფნა-არყოფნის საკითხი.

— კორუფცია და ადამიანის უფლებების დარღვევა ხშირ შემთხვევაში მჭიდრო კავშირშია ერთმანეთთან, რამდენად შესაძლებელია მიგანითა, რომ ისეთი მძლავრი კორუფციის ფონზე, რომელიც საქართველოში „მეგნაგებს“, თვით კორუფციულმა პირებმა დაიწყებინ ადამიანის უფლებების დაცვა? ვფიქრობ, მსგავსი ფაქტები თქვენ უნდა მოგვარდეთ?

— კორუფციულმა პირებმა ადამიანის უფლებების დაცვას ნამდვილად არ დაიწყებენ, მაგრამ რას იზამ, ჩვენში სისტემა თვითონ კორუფციული. მთავარი ის კი არ არის, ერთი მოცხსნათ თანამდებობიდან, მეორე დაგნაგვით, არამედ ის, რომ სისტემა გაუმჯობესდეს, ძირფსვიანად შეიცვალოს.

— კონკრეტულად ვის შეუძლია დანიშნოს პროცესი ადამიანის უფლებათა დაცვის მდგომარეობის გაუმჯობესებად და არ აკეთებს? — პროცესი პოლიციამ უნდა დაიწყო დაკავების მომენტში, ეს მოსაძალადეებზე უნდა გაერკვეოდეს, სასჯელის აღსრულების ადგილებშიც და რაც მთავარია, ეს უწყებები ერთმანეთს არანაირად არ უნდა ექვემდებარებოდეს. სასკუთო ტენდენციად მიმჩნია ილიც, რომ სასჯელთა აღსრულების დანქნებულები გადადის იუსტიციის სამინისტროს დაქვემდებარებაში.

ბანანა ლოგანია

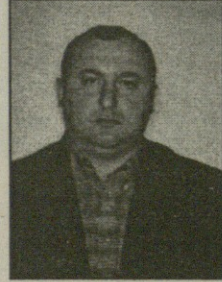
ქვეყნიდან ეროვნული საგანძურის გაგნაგვის დალაგის მოღვსია

ჩვენს ქვეყანაში გარეშე და შინაური მტრების ძალისხმევით, ხელისუფლების ნაყრუებით, ინფორმაციულად თუ ინიციატივით, პოლიტიკურ-ეკონომიკურ დივერსიასთან ერთად, მიმდინარეობს ეროვნული ცნობიერების, ტრადიციების, მებრძოლ-პატრიოტული სულისკვეთების, ზნეობრიობის, ენისა და სარწმუნოების დაკნინების პროცესები, რის შესახებაც ჩვენ ოფიციალურად ბევრჯერ განგვიცხადებია. ყველაფერი ეროვნული ჩრდილქვეშ მოექცა. სამშობლოსა და ერის სიყვარული, მათთვის თავდადება პრივილეგიულ ფაშობად მოიწათლა. ასეთმა ვითარებამ, გაუსაძლისმა ცხოვრებამ, ხელისუფლების მხრიდან დაშვებული შეცდომების შედეგებმა და ბევრმა სხვა ნეგატიურმა მოვლენებმა ქართველი ხალხის დიდი ნაწილი ინფორმაციული გაგნაგვა ქვეყანაში მიმდინარე პროცესების მიმართ და დაუკარგა მათ ამ პროცესებთან დაკავშირებით თავისი პოზიციის ერთსულოვნად გამოხატვის სურვილი თუ უნარი, ამიტომ არც არის გასაკვირი, რომ ხელისუფლება რასაც მოისურვებს, იმას თავისუფლად აკეთებს; და ამგვარადც თავისი გარემოების ნაწილის, ფოჩიანი კანფეტებით მოსყიდულთა მხარდაჭერით მორიგი ლოპარო შემოგვთავაზა. რამდენიმე წლის ნაფიქრალის განხორციელება გადაწყვიტა და აპირებს ერის ფასდაუდებელი საგანძურის ქვეყნიდან გაგნას გამოეყვანს მიწით, თითქმის ამისთვის არ იკმარება აღნიშნული საგანძურის მულაქები, კატალოგებითა და სხვა თვალსაჩინო საშუალებებით ინფორმაციის მიწოდება, თითქმის დაღვნილი ინტერესებულ პირებს არ შეუძლიათ აქ ჩამოსვლა და მათი ადგილზე მონახულება. ეროვნული საგანძურის გაგნაგვა ძალიან დიდი რისკია, რისი განგვის უფლება არავის არა აქვს, მათ შორის ხელისუფლებასაც; ყველაფერია მოსალოდნელი: მისი დაკარგვა შემთხვევის, გაგნაგვის წყალობით, ასევე მისი გაფუჭება და ა. შ. რატომ მიდის ხელისუფლება ასეთ რისკზე? მაშინ, როდესაც გამოვჩინდებით მიღებული თუნდაც ასტრონომიული თანხაც კი ვერ გაამართლებს ამ რისკს, რადგანაც მათი დაკარგვა წარს მთელანს აუნაზღაურებელ ზარალს და ჩვენი კულტურული ისტორიის გარკვეული ნაწილი უკვალოდ გაქრება. ამიტომ ლეგალურად, ამიტომ ჩნდება ჭირები, მითქმა-მოთქმა, რომ ხელისუფლებას რაიმე მზაკვრული, ფარული გაგნაგვა ხომ არ ამოძრავებს, თუმცა კორუფციული ხელისუფლებისაგან ყველაფერია მოსალოდნელი. ტექნიკურად რომ იყოს შესაძლებელი, ალბათ, სეცტცხოვლის ტაძრისაც აიღებენ და ამერიკაში ან სხვა ქვეყანაში ჩაიტანენ.

სამწუხაროა, რომ მუხუმის ხელმძღვანელობა ასე გულბრუნად გაგნოს თავს. ნაცვლად იმი-სა, რომ უხაროდეს როგორ ზრუნავს ხალხი ეროვნულ საგანძურზე და შემოფოტებულია მისი ქვეყნიდან გაგნის გადაწყვეტილებით, ბატონი ნოდარ ლომოური და მასთან ერთად კულტურის მინისტრი და საქართველოს ეროვნული ბიბლიოთეკის დირექტორი ტელევიზიით გამოსვლისას რუსთაველის გამზირზე სტუდენტების მიერ მონაყოლად აქცეის გამოვლ, პოლიტიკური მოტივით მართულ მოქმედებად მიიჩნევენ მას და კიდევ ერთხელ თავს ესხმები ეროვნულ მონაძრებს. ადამიანმა თავის სამშობლოს საკუთრიდღედოდ ეროვნული საგანძურის დასაცავად ხმა რომ ამოიღოს, ის მტერია, პოპულისტია. საქართველოს სახელმწიფოებრივ ეროვნული მთლიანობის პარტია — „სამშობლოს ფარი“ უერთდება ყველა იმ პატრიოტ, ქემპაროტ ქართველს, ვინც შემოფოტებულია ხელისუფლების ზემოაღნიშნული გადაწყვეტილებით, საქვეყნოდ გამოხატავს ადამიანის უფლებების და ეროვნული საგანძურის ქვეყნიდან გაგნას კატეგორიული წინააღმდეგობა.

ამირან ნაღარაია
საქართველოს სახელმწიფოებრივ ეროვნული მთლიანობის პარტიის „სამშობლოს ფარი“ თავმჯდომარე

გონივრული საკადრო პოლიტიკის გარეშე რეპრესიების განხორციელება უშუალოდ!

ჩვენ მიჩვეულნი ვიყავით, ვერ კიდევ ახლო წარსულში, საზოგადოებაში მომხდარი დანაშაულების მხოლოდ მცირე ნაწილი თუ აღწევდა საზოგადოებრივ ორგანოებამდე. ალბათ, უკვე დაგდა დრო, როცა დანაშაულის აღმოფხვრას მეტი ყურადღება უნდა მიექცეს, და არა მის დაძაბვას. ამიტომაც სასამართლოს, ნოტარიუსს თუ სამართალდამცავ ორგანოებს „ახალი“ ფუნქცია გაუჩნდათ. მართალია, ამ ორგანოთა მუშაების გარკვეული ნაწილი ისევ ძველბურთ, საბჭოური მენტალიტეტის ტყვეობაში დარჩა, მაგრამ სხვებმა კვალიფიკაციის შეცვლა მოახერხეს და გაიგნობიერეს, რომ მისი სამსახურებრივი მოვალეობა მხოლოდ მოქალაქის და არა მმართველი პარტიის, ადმინისტრაციულ-ბიუროკრატიული აპარატის და ამა ქვეყნის ძლიერთა ინტერესებისა და უფლებების დაცვას გულისხმობდა. ახალმა მოთხოვნებმა დღის წესრიგში ახალი კადრების პრობლემა დასვა. თუ საბჭოთა კავშირის კოლონიებში მოქმედებდა საკადრო გენოციდის დიდი პროგრამა, ამჟამად, საკუთარი კადრების აღზრდის

უმწვედესი პრობლემის წინაშე აღმოჩნდით. რა დასამალია და თითოეულ პოლიციის განყოფილებასა თუ სასამართლოში თითო ჭკიანი და ავტორიტეტული კაცის იმედი თუ გვაქვს. სწორედ მათ ავტორიტეტულობასა და პრინციპულობაზე არის დამოკიდებული ქართული მართლმსაჯულებისა და სამოქალაქო შესხების ჩამოყალიბების მომავალი. ერთ-ერთი ასეთი პიროვნება გვინდა გავაცნოთ ჩვენს მკითხველს.

ელგუჯა ჯვარელია: დაიბადა 1963 წლის 2 აპრილს. 1980 წელს დაამთავრა აბაშის II საშ. სკოლა. სწავლა გააგრძელა გორკის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ისტორიო-იურიდიულ ფაკულტეტზე სამართალმცოდნეობის სპეციალობით, რომელიც დაამთავრა 1985 წელს წარჩინებით. 1985-87 წლებში მასხურში და საბჭოთა არმიის რიგებში. 1987 წლიდან დაინიშნა აბაშის შს. რაიგანყოფილებაში, სადაც იმუშავა უზნის ინსპექტორად, სს. სამეპროს რწმუნებულად, პროფლაქტური ქვეგანყოფილების უფროსად, რაიგანყოფილებასთან არსებული არასასუწეობა დაცვის ქვეგანყოფილების უფროსად, კომინალური პოლიციის უფროსად, შს. საგამომიებლო დეპარტამენტის აბაშის ქვეგანყოფილების უფროსად, სამოქალაქო უფროსად, 1996 წლის აპრილიდან იანვრამდე სამტრედიის შს. რაიგანყოფილების საპასუროტაგო-ზო და მოსახლეობის რეგისტრაციის სამსახურის უფროს-ინსპექტორად, 1999 წლის იანვარში დაინიშნა შს.

აბაშის რაიონული განყოფილების უფროსად. არის პოლიციის ვიცე-პოლიკენიკი. ჰყავს მეუღლე და 2 შვილი, ქეთევანი და გიგა.

მას შემდეგ, რაც ელგუჯა ჯვარელია აბაშის შს. განყოფილების უფროსად დაინიშნა, რაიონში დაიწყო მთელი რიგი ცვლილებები. უპირველესი ნიშანი იმ ახალი კურსისა, რომელიც, როგორც წესი, მოსდევს ხოლმე ხელმძღვანელის გამოცვლას, ბატონი ელგუჯასათვის აღმოჩნდა საუაროობა. პოლიციაში ბევრი რამ უნდა იყოს დაფარული საზოგადოებისათვის, მაგრამ ეს შეიძლება ხდებოდეს მხოლოდ გარკვეულ ეტაპამდე. საზოგადოება უნდა იყოს ინფორმირებული ყველა იმ მექანიზმისა და მეორედის შესახებ, რომელიც დამახასიათებელია ჩვენ სამართალდამცავი ორგანოებისათვის. ამ მოსაზრების გათვალისწინებით, ბ-ნმა ელგუჯამ არესასა და მასმედიის წარმომადგენლებთან მჭიდრო თანამშრომლობის პროგრამა ჩამოაყალიბა. ნებისმიერ რეფორმასა თუ ახალ კურსს მძლავრი საინფორმაციო უზრუნველყოფა სჭირდება, წინააღმდეგ შემთხვევაში, რეფორმა იმ ხუთწლიან გაგნებას დაემსგავსება, რომლითაც უხვად გვაგმარავდნენ საბჭოური პერიოდის პარტკრებები. მოსახლეობისათვის შესხედრისას შეიჭყვეთ, რომ მიუხედავად დროის იმ მცირე მონაკვეთისა, რომელიც ე. ჯვარელიას აბაშის რაიონის პოლიციის უფროსად დაინიშნა და გვიდა, მან საზოგადოების სიყვარული და პატივისცემა დაიმსახ

ურა. თუმცა გახსნილი დანაშაულების რაოდენობითაც მიმდინარე წლის I კვარტალში რეგისტრირებულია 24 ს.ს. დანაშაული. აქედან 20 გახსნილია. თუ 1998 წლის I კვარტალში რეგისტრირებული 5 მძიმე დანაშაულიდან გაიხსნა 4 და გახსნის პროცენტია 80-ს შეადგენდა, 1999 წლის ანალოგიურ პერიოდში რეგისტრირებული 4 დანაშაულიდან 4-ვე გახსნილია და გახსნის პროცენტია 100-ს შეადგენს.

აბაშის რაიონში უდიდეს პრობლემას წარმოადგენს პირუტყვის ქურდობის ფაქტები. თუმცა, გასულ წელთან შედარებით, ეს ფაქტები მნიშვნელოვნად შემცირდა. ნარკოკომანია-ნარკომიზნის წინააღმდეგ მებრძოლი ჯგუფის მიერ 1999 წლის I კვარტალში გამოვლენილია 2 დანაშაული, ორჯერ გახსნილია.

ამ პერიოდისათვის აბაშის რაიონში ადგილი არ ჰქონია არასრულწლოვანთა დანაშაულს.

ქართველ კაცს უთქვამს: — „კარგი ეგუკი სოფლის იმედი“ — ეს გამოთქმა, თანამედროვე სიტუაციას რომ მოვარგოთ, შეიძლება ვთქვათ, რომ ღირსეულ კადრებზეა დამოკიდებული ამა თუ იმ რეაგირება, ქალაქსა თუ რაიონში პოლიტიკური, ეკონომიკური და სოციალური მდგომარეობის ბედ-ილბალი. იმედი გვაქვს, რომ ბატონი ელგუჯა ჯვარელია წარმატებით გაართმევს თავს მასზე დაკისრებულ მოვალეობას.

ნათია ჭანტურია

გაგრძელება. დასაწყისი
„საქართველო“ №7

ბოლოს, როგორც იქნა, მივადექით ელექტრო-შუქით განათებულ საკმაოდ დიდ ზონას, და ჩვენი მანქანაც გაჩერდა ალყაფის კართან. ოფიცერი კაბინიდან გადმოვიდა და ვახტის სამორიგოში გაუჩინარდა, ცოტა ხნის შემდეგ იგი კვლავ გამოჩნდა რამოდენიმე საშხედრო პირთან ერთად. ერთ-ერთი მათგანი მკლავზე ნათელი ელენტი ეკეთა, რაც იმის ნიშნული იყო, რომ დღეს იგი ითვლებოდა ამ ლაგერის მორიგედ და ზედამხედველად უფროსად. მათ ბადრაგები მანქანიდან მოშორებით განლაგეს და მერე ჩვენც გვიბრძანეს ძაროდან დაბლა ჩამოსვლა. პირადი საქმეებით შეგამოწმეს, მერე მორიგე მინიშნულებას და ასე შეგვიკითხეს ზონაში. იქ „ნარიადრიკა“ ჩაგვიხარა, მივგაღებინა ლოგინები და ამის შემდეგ გაგვანაწილა ბარაკებში, ამოედნა ხალხიდან მარტო მე მოვხვედი მეშვიდე ბარაკში, იმ დროს ამას ჩემთვის არავითარი მნიშვნელობა არ ჰქონდა, რადგან არ ვიცოდი, რას ნიშნავდა მეშვიდე ბარაკი, მაგრამ როგორც შემდგომში შევიტყვე, თურმე ამ ლაგერში ყველაზე საშინელ, ასე ერთგვარად, ურჩ, გამოუსწორებელ პატიმართა სამყოფლად ითვლებოდა, და როცა უფროსობას რომელიმე ჯიუტი პატიმრის გატყისა, დაშინება უნდოდა, მეშვიდე ბარაკში შესახლებებით დაემუქრებოდნენ ხოლმე. ბარაკი, რომელშიც მე შემასახლეს, ორ სექციად იყო გაყოფილი, ერთი სექცია მთლიანად ეკავათ ქურდებს, მეორე სექციაში კი სხვადასხვა „ბნელი პროფესიის“ ხალხთან ერთად მომინა ცხოვრებამ მთელი ხუთი თვე. წარმოიდგინეთ რაოდენ დიდი ნებისყოფა უნდა ჰქონდეს ოცდაერთი წლის ასაკ-გაზრდა კაცს, რომ მათთან ყოფნით და მათი საქციელის ცქერით სამუდამოდ არ ასცდეს ცხოვრების სწორ გზას. მაგრამ ძია ვანოსგან ჩემს სულში ანთებული სიკეთის ლამაზი იმედნად საიმედოდ დღეობდა, რომ მისი ჩაქრობა სიკვდილის გარდა არაფერს შეძლო. მისი სიტყვები მასხობად, მათით ვარსებობადი და ესუდდგმულობდი. იმავე საღამოს შევიტყვე, რომ ზონა, სადაც ასლა მოგვიყვანეს, ეს არის სუბობუზოდნის მეშვიდე ლაგერ-ქტი (ის კი, საიდანაც აქ გადმოგვიყვანეს, ამავე ლაგერის მეორე „პოდეკამანდირიკა“ ყოფილა), ე. წ. „ლაშანა“.

მეშვიდე ლაგერ-ქტი მისვლის მეორე დღეს „რაზვოდზე“ გაგვიყვანეს, სიის ამოკითხვისას შევიტყვე, რომ ჩარიცხული ვიყავი „ჩურონი“ ბრიგადაში, რომლის ბრიგადირი იყო ვინმე ჩურონი.

ალბათ დაგანტერესებთ, რას ნიშნავს სიტყვა „ჩურონი“. ვგონებ, ზემოთაა ვახსენებ, რომ იქ, ტიბაგო, სადაც მე სასჯელს ვიხდი, ყინვა 55-60 გრადუსამდე აღწევდა, ამიტომაც ავტომანქანები ბენზინზე ვერ მუშაობდნენ (ბენზინს ყინავდა), ასეთი ძლიერი ყინვის ადგილობრივების განკუთვნილი იყო სპეც-მანქანები, გაზოგენერატორიანი „ურალზისები“. ამ მანქანების მუშაობის პრინციპი ასეთი იყო: კაბინის ორივე მხარეს მიმაგრებული ჰქონდა მოგრობი ბალონი, მათგან ერთი უფრო ფართო, მეორე შედარებით ვიწრო. ამ ფართო ბალონი იყრებოდა „ჩურკა“ (წვრილად ჩაქუცმაცებული შუბი). იქვე ეკიდებოდა მას ცეცხლი, ბალონი კი სპეცსახე-უფავით პერმეტულად იხუფებოდა, ისე, რომ იქიდან ბოლი, ან უფრო სწორად აირი (გაზი) არ უნდა გამოსულიყო, იგი სპეციალური, წვრილი მილის საშუალებით გადიოდა მეორე ვიწრო ბალონი, ამ ბალონიდან კი მიენოდებოდა მანქანის ძრავას, ასე რომ, ეს მანქანები მხოლოდ აირით მუშაობდნენ (ზამთარ-ზაფხულ). რაც გინდა დიდი ყინვა ყოფილიყო, მათ ვერ აფერხებდა. ამდენი ახსნა-განმარტება იმისთვის დამჭირდა, რომ მკითხველს სცოდნოდა, რას ნიშნავდა „ჩურონი“.

ჩურონი საამქროში მოწყობილი იყო სპეციალური სახერხი დაზგები, ამ დაზგებზე მოკლე ნაჭრებად (დაახლოებით 4-5 სმ) ისერებოდა მრგვალი შუბი, მერე იმ ჩახერხილ მასას ჩვენ ვაქუცმაცებდით ნაჯახებით, ეს ჩაკაფული მასა პატარა ვაგონით მიჰქონდათ მისთვის განკუთვნილ პუნქტში, სადაც ხდებოდა მანქანების განწყობა ჩურკით. ძალიან ადვილი სამუშაო იყო, თანაც მუშაობა მიმდინარეობდა დახურულ საამქროში, არც გზა იყო გრძელი, სამუშაო ობიექტამდე დაახლოებით ორი კილომეტრი თუ იქნებოდა ზონიდან. თითოეულ ლაგერზე უკეთესად მოწყობილი ჩანდა — კლუბი, სპორტდარბაზი და სხვა. კვების მხრივაც აქ უფროსად უკეთესი გახლდათ. ასე რომ, მეშვიდე ბარაკში შესახლებას თუ არ ჩავთვლიდით,

შახვედრება

ამ ლაგერში ყოფნა ბევრად სჯობდა წინა ბარაკის პირობებს. თუმცა, კაცმა რომ თქვას, ჩემთვის არც მეშვიდე ბარაკში არავის არაფერი დაუშვებია. ისე კი, მაინც იქ ცხოვრება ჩემთვის ორმაგ პატიმრობას უდრიდა, იმის გამო, რომ მთელი ღამის განმავლობაში ბანქოსა და ზარის თამაში ჰქონდათ გახურებული ამ გზას აცდენილ ხალხს და ყვირილი და გრი-ალი იდგა ყოველთვის, აბა მე ხომ ვერ ვეჭვობდი: ნუ ხმაურობთ, მეძინებო, ამის თქმაზე ალბათ გამოსტუმრებდნენ კიდევ საიქოსკენ. თვითონ მთელი ღამე რომ თამაშობდნენ, სამაგიეროდ დღისით ძინათ. ლაგერის ადმინისტრაცია ყოველგვარ ღონეს ხმარობდა ქურდების, ანუ „შავი ხალხის“ მოსატყუად, მაგრამ ვერაფერს ხდებოდა. ამიტომ ყველა ლაგერის უფროსი ცდილობდა თავიდან მათ მოცილებას, შეძლებისდაგვარად ეტაპში აგზავნიდნენ, ხან აქეთ და ხან იქით. ქურდებიდან სულ პირველი ჩემი საქმით დაინტერესდა შურიკა ივანოვი, სარატოველი ქურდი, რომელსაც მეტსახელად „ზალატრი მალისა“ ეძახდნენ. მეც მოუწყვეი ყველაფერი, თუ როგორ მოვხვედი პატიმრობაში. შურიკა ძალიან დაინტერესდა ჩემი საბარადებო საქმის შინაარსით და საღამოს, როცა ქურდები შეიკრიბნენ ბარაკში, თავისთან გამოიძახა, დამსვა და ქურდების მოსახმენად კიდევ ერთხელ მაღაპრავა ყოველივე ჩემი ტრაგიკული თავგადასავალი (პატიმრობის შესახებ).

ქურდების თვალში გამოჩენამ უსაფრთხოების სტიმული მომცა მთელ ზონაში, მაგრამ მე მაინც გალიაში ჩამწყვდეული ჩიტვით გასაქცევად მეჭირა თვალს და ყოველწარად ცდილობდი, როგორმე მშვიდობიანად გავცლოდი მეშვიდე ბარაკს.

(მოუხედავად იმისა, რომ ყველა ლაგერში აქა-იქ კიდევ იყვნენ შემორჩენილი, ე. წ. „ტროცკისტები“, მათგან მამაჩემის შესახებ ვერაფერი ვერ შევიტყვე).

აქვე მინდა მოვიხსენიო ერთი საინტერესო ამბავიც, კერძოდ, ის, რომ ერთ-ერთმა ასაკოვანმა პატიმარმა, ბრიგადაში მისეღისთანავე გამაფრთხილა: — არავითარ შემთხვევაში სასაბარადოში არ შეხვიდე, როდესაც იქ „ჩუმა“-ს ბრიგადა სადილობს.

დავინტერესდი, რას ნიშნავდა ასეთი სერიოზული გაფრთხილება, ან ვინ იყო პირადად ეს ე. წ. „ჩუმა“.

ერთი ვიღაც თავზეხელაღებულ ჩეჩენია, — მითხრა მოპასუხემ, რომელსაც ცა ქუდად არ მიაჩნდა და დედამინა ქალამნად, ფეხებზე ჰკიდია როგორც სხვისი, ასევე საკუთარი სიცოცხლეც, არაფრის და არავის ნინაშე ქედს არ მოიხსნა, რომც იცოდეს, გარდაუდებელი სიკვდილი ელის, როგორც იტყვის, ისე უნდა გაკეთდეს, თვით ლაგერის უფროსი კი ვერ ერევა მის საქმეში, მტკირთავთა ბრიგადირია და მთელი თავისი ხალხიც ისეთივე გიგნებად აქცია, როგორც თვითონ არის. მაგისი ყველას ძირითადი ექმნა და, ალბათ, ამიტომაც შეარქვეს მეტსახელად „ჩუმა“ — დაასკვნა ჩემმა მოსაუბრემ და იქვე გააგრძელა: — ერთხელ ჩემი თვალით ვიხილე მგაბით ხალხის შეტაკება სასაბარადოში მზარეულებთან. საქმელი არ მოეწონათ თუ რა იყო მიზეზი, არ ვიცი, ის კი ვიცი, რომ ცხელი სუბით სავსე ალუმინის ჯამები ფრინავდა პაერში, მერე სამზარეულოს კარი შენგრეს და ორი მზარეული ქაფქავა სუბის ქვაბში ჩაუშვეს, კარგია, დროზე მოუსწრეს ზედამხედველებმა, ამოიღეს ქვაბიდან და სასწრაფოდ გაგზავნეს სამოქალაქო საავადმყოფოში სამკურნალოდ, გადაიჩენეს თუ არა, არ ვიცი. ეს კია, რომ ხმ ლაგერში აღარ დაბრუნებულან, — დაასრულა მოსაუბრემ.

— მერე და „ჩუმა“ არ დასაჯეს ასეთი საქციელისთვის? — ვკითხე მე.

— „ჩუმა“ რა შუაში იყო, იქ მთელი ბრიგადა მოქმედებდა, ამოედნა ხალხს ყველას ხომ ვერ დასჯიდნენ, ისე კი, რა თქმა უნდა, ბრიგადირისგან არიან ასე გათავისებულები, მაგრამ რას იზამ, უნდა ერიდო.

— იქნებ გიყვია, საგიგეში გააგზავნონ ეგ ოხერი, რაზე ახოცინებენ ხალხს? — ჩავილაპარაკე სინანულით.

— სწორედ ეგ კოზირი იცავს, რომ არც გიყვია, არც ცოფიანი და თავის წილად საკმაოდ განათლებული უნდა იყოს, როგორც ამბობენ, თორემ მაგასთან საერთოდ სიახლოვე არ მქონია და არც მინდა

რომ მქონდეს. აი, ასეთი „ულტიმატუმი“ გამაცნო მან, — ეს საინტერესო პიროვნება, რომელიც ჯერ თვალისათვის არ მენახა, მაგრამ მის შესახებ საკმაოდ ბევრი ვიცოდი, და, რაღა თქმა უნდა, დავინტერესდი, როგორმე მენახა იგი.

დაახლოებით სამ თვეს ვიმუშავე „ჩურკაზე“, მერე რაღაც ახალი, ათკაციანი ბრიგადა ჩამოყალიბდა და მეც იმ ბრიგადაში ჩამოვიცხეს. მოგვცეს საზიდრები და ცხენები, თანაც გამოგვიცხადეს, რომ ჩვენი ძირითადი სამუშაო იქნებოდა დახეობილი (ერთმეტრანი) შუბის გადაზიდვა რკინიგზის პირას. ახალი სამუშაოს დაწყება ყოველთვის რაღაც სიძნელეს ქმნის, მაგრამ ნათქვამია, კაცი ჯოჯოხეთისაც ეჩვევა, და თანდათან მეც მივეჩვიე სამუშაოსაც და ახლადგაცნობილ ტუსალებსაც (იმ ლაგერში რეჟიმი განსაკუთრებით მაკაცრი იყო. საღამოს, როგორც კი ძილი გამოცხადდებოდა, ბარაკიდან გარეთ რომ ვინმე გასულიყო, იჭერდნენ და კარცერში სვამდნენ).

ერთადერთი, ვისაც ვერ ეხებოდნენ, ესენი იყვნენ „კანონიერი“

ნარსულის გასვენება

ქურდები, თუმცა არც მათ აძლევდნენ მოსვენებას.

მეშვიდე ბარაკში ჩემი ცხოვრების პერიოდის ორი შემთხვევა მინდა ვახსენო, რაც უშუალოდ მე გადაამხდა თავს (მოთხველმა უკვე იცის იმის შესახებ, რომ ჩემი საბარადებო საქმით ქურდების თვალში საკმაოდ კარგად ვჩანდი).

ერთ დღეს საზაფხულო ტანსაცმელი მოგვცეს და რადგანაც ჩემი ძველი ტანსაცმელი ჯერ კიდევ ვარგადა სამუშაოზე ჩასაცმელად, ვიფიქრე: — ვერჯერობით ძველებით გავალ იოლას და ახლებს კი შევინახავ, ასეც მოვიქციე. ნამოვიდე ახლები ბარაკში და იმის შიშით, რომ არავის მოეპარა, ბუშლატის სახელებში დავმალე, თვალათ თავქვეშ ამოვიდე და ასე დავნეჭე დასაძინებლად. იქვე გვერდით, ორი „შკოდა“ ბანქოს თამაშობდა. რატომღაც გულში ჩამყვა მათი თამაში, მაგრამ უძლიოდ ხომ ვერ ვიქნებოდი, არადა, აქ, ამ ბარაკში დღედაღამე ყოველთვის ასეთი ამბავი იყო ხოლმე.

დღილით როგორც კი გამომელვოდა, პირველ რიგში ტანსაცმელი მოვიძიე, ბუშლატი ისევ თავქვეშ მედო, მაგრამ ჩემი გადახმალული ტანსაცმელი სადღაც გაქეპრით ღამისმთვევლ „შკოდეებს“. ელდა მეცა, ევლარც სადილზე წავედი, ყველაფერი გადავბარუნე, მაგრამ ამაოდ.

ჩემი საწოლი (ნარი) ბარაკის უკანა ფანჯარასთან იდგა. ეს ფანჯარა კი პირდაპირ გასცქეროდა ბადრაგის საგუშაგო კოშკურას, იმ ბინტში, როდესაც ასეთ განაშენიებაში ვიყავი, ერთ-ერთი ქურდი, კოსტია კომიდანოვი, მიმდგარიყო ფანჯარასთან და საგუშაგო კოშკურას დაეყინებოდა გაჟვრებდა. ეტყობა, მან იგრძნო ჩემი აფორი-აქება და თავისმოუბრუნებლად შემეკითხა: — რას ეძებო? — ტანსაცმელი დამეკარგა-მეთქი, უუპასუხე ანრიალბულმა. — ნადი სამუშაოდ, არ გააცდინო, თორემ კარცერში ჩაგსვამენ, საღამოს რომ მოხვალ, შენი ტანსაცმელი აქ დაგვდება. — მშვიდად მიიხრა კოსტია. გულში ვიფიქრე: — დასამშ-

ვიდებლად მეუბნება, თორემ საღამოზე ტანსაცმელს ვილა გამომიჩენს-მეთქი, მაგრამ მაინც წავედი. ვაი იმ მუშაობას, როგორც მე იმ დღეს ვიმუშავე, ასეთი დაბოლ-მილი, თანაც უსაბულოდ დარჩენილი საშინლად ენერგიულობდი. როგორც იქნა, მოვჩი მიუშაობას, დაგებუნდი ბარაკში. მართალია, სასიკეთოს არაფერს ველოდი, მაგრამ მაინც შევიხედე და პირი, სავსე ყველაფერს, საწოლზე დაკეცილი ენყო ჩემი ახალი ტანსაცმელი. და მაშინ ვინაშე, რომ ქურდის სიტყვა ისეთივე გარდაუდებულია, როგორც ნება ღმერთისა, რომ ქურდის ნათქვამი თუ არ ასრულდა, მაშინ ის ქურდი აღარ არის, თურმე ასე მსჯელობს მათი დაუწერელი კანონი.

გახარებულმა უკვე უშიშრად შევინახე ტანსაცმელი და მთელი დღის ნაშინშილარი სასაბარადო-გავიქეცი. ვივხვებ და ძილი რომ გამოცხადდა, მეც დავნეჭე დასაძინებლად, მაგრამ თურმე ყველაფერი ახლა იწყებოდა, რაც უნდა მოჰყოლოდა ჩემი ტანსაცმლის დაკარგვას და აბა, მე რა ვიცოდი, როგორც კი ყველა შემოვიდა ბარ-

აკში, ერთ-ერთმა ქურდმა, კერძოდ ანატოლი პანტელევმა, მოიყვანა ჩემი ტანსაცმლის მომპარავი „შკოდა“, (გვარად სუბოტინი), ჩემსა და მეზობელ ნარს შუა გულაღმა დააწვინა იატაკზე და თვითონვე დაიწყო მისი ცემა, ორ ნარს შუა ორქე-ლივით ჩამოეკი-და მკლავებით, აზღა ტანი და მერე მთელი სმ-ძიმით, ტყუზად ჩასცა ორვე ფეხი მუცელში გულაღმა მწოლარე შკოდას. ასე გაიმეორა რამდენჯერმე, რაც შეეძლო, ურცყამდა მთელი სისასტიკით.

საცოდავი სუბოტინი ვერც გაიქცეოდა ვერ-სად და ვერც იყვირებდა (ყვირლი ტექნიკურ დახეობებს ნიშნავდა). დაბა-ნად, ქურდული, თანაც მხოლოდ ორ სიტყვას იმეორებდა: — ზა ჩტო ტოლიკ, ზა ჩტო? გამხეცებულ პანტელევზე კი დაუზოგავად ურცყამდა, თანაც ავანებდა. — ზა ჩტო? — კიდევ კითხულობ შე მობეჭდალო, — თქვენი მაიმუ-ნობის გამო მოსვენება არა გვაქვს, ხან ალმა გვერეკებიან და ხან დაღმა, აი იმისთვის, რომ შენ შემდეგ სხვამ იძიო ჩაიდინოს ასეთი საქციე-ლი და იცოდეს, რომ ქურდულ ზონაში ასეთი მაიმუნობა არ შეიძლება. ამდენი ცემისაგან სუბოტინს ენა ჩაუფარდა, მხოლოდ ყრუ გმინავსა გამოსცემდა ყოველ დარ-ტყამზე.

როგორც იქნა, მოათავა პანტელევმა სუბოტინის მოთელვა, აქომინებულმა დასტოვა დაქაურ-ბა. სუბოტინი „შკოდემა“ მიათრიეს თავის საწოლზე. ასეთი აურზაუ-რის გამო შიში ჩამყვა, და რამდენიმეჯერ გამეღვიძა, ისე, სიმარ-თელ რომ ითქვას, არც იმ ღამეს და არც სხვა დროს იმ ბარაკში ყოფნის პერიოდში ჩემთვის სიტყ-ვაც კი აღარავის უკადრებია ცუდი, ასეთი მტკივი და მუღლახავი ყოფი-ლა ქურდების სიტყვა და კანონი. სუბოტინი იმ ცემის შემდეგ ლოგინად ჩავარდა, კარგა ხანს მკურნალობდა ლაგერის სტაციო-ნარში, მაგრამ ვერაფერი უშველეს და სადღაც დიდ საავადმყოფოში გაგზავნეს. აქვე უნდა გავიხსენო მეორე შემთხვევა.

ერთ დღეს (სუბოტინის ცემის შემდეგ. 1950 წლის ზაფხულში) სამუშაოდან დაბრუნებულმა, ბარაკში შევიარე და ჩემს საწოლს რომ მივადექი, ბალოში აღარ დამხ-ვდა ადგილზე. უღრუბლო ცაზე მების გავარდნას მოვიფიქრებდი, მაგრამ იმას ვერ დავიჯერებდი, რომ სუბოტინის ცემის შემდეგ, კიდევ ვინმე ხელყოფდა ჩემს პირად ნივთებს, არც დავიჯერე, ვიფიქრე: — ალბათ მეორე ბალოში ვინმეს დასჭირდა დროებითი სარგებლობისათვის და ამიტომ აიღეს-მეთქი, მივიხედ-მოვიხედე მარეზზე, მაგრამ ჩემი ბალიშის წაგავსი ვერსად ვერაფერი შევინ-მე, მერე ნარების ქვეშაც შევიხედე,

აქ კი საწოლის ქვეშ, ხის ვედრო იდგა და მას მაღლიდან ჩემი ბალიში ჰქონდა დაფარებული, ვედრო გამოვწვი, ბალიში ავხადე და შიგ, ვედროში, გატყავებული ძალის ლეში აღმოჩნდა, რომელსაც ზეამოწრილ ფეხთა თითებზე შერჩენილ ტყავის ნაგლეჯებით ადვილად შეიცნობდა ყველა. მის დანახვაზე გული ამერია, ბალიში ზედმე მივაგდე ვედრო ისევ ნარის ქვეშ შევადგი და გარეთ გამოვ-ვარედი. ისევე მივატოვე ყველაფერი, მივხვედი, რომ ქურდების ხელი იყო ამ საქმეში გარეული.

ვასშშის დრო იყო, მაგრამ თვალბნის სულ ის გატყავებული ძალი მელანდებოდა, გული მაზიდებდა და როგორღა შემეძლო მეჭამა რამე. ასე უთავბოლო ბოდიხალში გავიდა დრო და ძი-ლის საათიც დარეკეს, მეტი რა გზა მქონდა, მინდოდა თუ არა, თავშესაფარი უნდა მენახა, თუ არადა, ზედამხედველები წამო-მასწრებდნენ და კარცერი არ ამ-ცდებოდა. დაველუნე თავი და ნაშე-დი მეშვიდე ბარაკისკენ (კარ-ფანჯრები ორპირი ჰქონდა ბარაკებს სიცივისაგან დასაცავად), მაგრამ კარები გულდაგულ ჩა-ტყლილი აღმოჩნდა. მის ჯაჯგურს ვილაკის ლაპარაკი მოჰყვა შიგნიდან: — ვინ უნდა იყოს ნეტავი? — იკითხა ერთმა. — ვინც გინდა იყოს, გავადლოთ კარი და შემოვიდეს, თუ თავი არ მოსძულებია, — მე ხომ გამო-ვუტყავდი მორიგე ოფიცერს და ზედამხედველებსაც, ამ საღამოს არავინ შეგვანუსოსო! — უპა-რედა მეორე ხმამ, რომელშიც ანატოლი პანტელევის ხმა შევიცანი, შემზარა მისმა მუქარამ, ვიცოდი ტყუილად არ დამიქადნი-და, მაგრამ უკანდასახევი გზა აღარ მქონდა, ბედს უნდა შევრიგე-ბოდი.

ლაპარაკს რაღაც ხრიგინი მო-ყვა (ქურდებს კარებისათვის მაგ-იყა მოუდგათ საკეტის გასამგრე-ბლად) და კარიც გაიღო.

— ოჰო, ეს ხომ ჩვენი „კა-ცოა“, — დაიძახა შურიკა ივანოვმა და იქვე დაუშაბა, — მოდი „კაცო“, შეიღო, ვინ შენ და ამდენხანს გარეთ ყოფნა, კიდევ ხომ არავინ განყენინა რამე? — მკითხა მან და თან ამღვრული თვალებით შემომამტერდა სახეში. კარი კვლავ ჩაკეტა.

არა-მეთქი, ვუპასუხე როგორ-ღაც გაუხედავად, მართალია, მე-ლი ჩემი პატიმრობის მანძილზე ამ პროფესიის ხალხს ჩემთვის ცუდი არაფერი უკადრებია, მაგრამ მაინც მათთან ურთიერთობა მაშინებდა, მით უმეტეს ასლა, როდესაც შევატყვე, რომ ყველანი ნასვამი იყვნენ, აქვე მეფიქრებო-და პანტელევის მუქარაც.

მაგიდაზე გვაფრთხილდ ელაგა პურ-მარილი, იქვე ხის ტაბაკზე ენყო ხაშლამა, იმ ძაღლის ხორ-ცისა, ჩემი საწოლის ქვეშ რომ ვნახე. ბარაკში პარფუმერის მძაფ-რა სუნის ტრიალებდა, რაც იმის ნაშუქები იყო, რომ მოქიფენი ოდეკოლონს სვამდნენ.

— „კაცო“, შენ ხომ იცი, რომ ხვალ მე გარეთ, „სვამოდაც“ გავდივარ? ეს პურმარილიც მის ადსანიშნავად არის მოწყობილი, მართალია თქვენებური, ქართუ-ლი პურ-მარილის მსგავსი ვერ არის, მაგრამ აქ ასეთი რამეც გვეპატიება, მე ვიცი თქვენი ხალხის ძირფასი ტრადიციები, მეგობრე-ბიც მყავს საქართველოში და ამიტომ მინდა, რომ აი ამ ჭიჭით თავისუფლების გზა დამიღოცო, ოღონდ ქართულად. მართალია, მე ქართული ენა არ ვიცი, მა-გრამ ვენდობი შენს ყმაწვილკა-ცობას.

ეს რომ თქვა, შურიკა ივანოვმა ჭიჭა თვითონვე შემეცო ოდე-კოლონით და მომანოდა.

ვერ წარმოგიდგინა როგორ უნდა დამეღია ეს საზიზღრობა, მაგრამ ვერც უარის თქმას ვბე-დებდი, იქვე მჯდომმა კოსტია კომიდანოვი შემაძინა შეყოვნება და მკითხა: — „კაცო“, დაგილე-ვია ოდესმე ოდეკოლონი? — არა-მეთქი, ვუპასუხე.

— მოსთუთქავს მაგ საცო-დავს. ცოტა წყალი მაინც ჩაუსხ-ით შიგ, რომ გაუხსნოთ, — ამ სიტყვებზე თვითონვე ჩამომართვა სასმისი, იქვე მაგიდაზე ცარიელ ჭიჭაში გადაასხა თითქმის ნახე-ვარი და შემდეგ წყლით შეავსო.

წყალშერეული ოდეკოლონი სა-პონივით აქაფდა ჭიჭაში, არც მისი დალევა მინდოდა, მაგრამ რაღას ვიზამდი, როგორც თვი-თონ შურიკამ ისურვა, ქართუ-ლად, ნამდვილად წრფელი გუ-ლით დავლოცე იგი, შემეძობის მგზავრობა აქედან, და შემდგომ-ში ბედნიერი ცხოვრება ვუსურვე, სადღეგრძელოს შემდეგ, როგორც იქნა გამოვცალე ჭიჭა და მაგ-იდაზე დავაპირეკავე.

გაგრძელება იქნება

გაძარცვულბარ ასე,
არა გწყალობს ბედი;
გრძნობას მოხასხასეს
ეს რა გაუბედე?
გამოსულბარ ბაზრად,
ქალის კედმას ჰყიდი;
თავს შესჭერი ბასრად
სინატივის კვირტი.
ნეტავ სად გყავს ქმარი,
არ გატიარებს ხელით,
არ გაქვს მისი გვარი
არსად გასამხელი?
უნინ გაირდეზოდა
აღბათ დედოფლობას,
ზღაპრულ სამეფოდან
სიმაღლეთა ფლობას,
და გასდიი სულ სხვას
ატყორცნილი მხრებით,
ის დღე ისევ მსუსხავს
ასე გახელებით;
თუმც მოგიძღვენ ადრე
ლექი შერჩეული;
კვლავ აუგი მკადრე
გესლით შენ, ჩვეული!
კვლავ ცის რისხვას გაგზარ,
მიზერ ისე აზრად.
გელში მირჭობ ლახვარს,
ძარღვში სისხლი გაშრავ;
ვაი, რა იმედი გამიცუდდა შე
გლოვობ რაიმითი
რაც აღარა გშეენს?
როგორ დაცემულბარ,
ღმერთო, ეს რა ვნახე
არაფერზე სწუხარ,
ვნების მოკარნახე?

ლატავია ფენის ხარჯზე ქონები სურავს ეს მსიარისსოვანი კასო

რომელიც მოსახლეობის 5-6 პროცენტს წარმოადგენს

მეორე გვერდიდან

ეკონომიკური გაერთიანებისა, რომელიც საქართველოში შეიქმნა.

მესამე ქვეჯგუფი ეკონომიკური მესაკუთრეთა შექმნის ადგილობრივი ხელმძღვანელობის კადრების ზედა ემელონებში. ესენი არიან რესპუბლიკის, ქალაქის, რაიონის და სოფლის საბჭოების აღმასკომების ხელმძღვანელები. ბენეფიციარი ვინც რაიმეს ფლობდა მანამდე, იმის მესაკუთრე გახდა შემდგომად. ეს ხდებოდა ძალიან მარტივად. აღმასკომის თავმჯდომარე რომელიმე ახლადშექმნილ ფირმა გადამცემდა ყველაზე კარგ და ძვირფას შენობას რამდენიმეს ერთად, ან უბრალოდ ფარულად გაყიდდა, თვითონ კი უკვე ერთ-ერთი ასეთი შენობის მფლობელი ფირმის თავმჯდომარედ მოველინებოდა ქვეყანას, მაშინ, როცა თითქმის კონსტიტუციის მიხედვით მაშინ სახელმწიფო ქონება იყო საერთო სახალხო.

ეს, რაც შეეხება მესაკუთრეთა პირველ ქვეჯგუფს, რაც შეეხება მესაკუთრეთა მეორე ქვეჯგუფს, ეს არის სუფთა კრიმინალიზმი. ეს ბანდორობები, მხოლოდ ე. წ. გარდაქმნის დროს წარმოქმნილი კი არ იყვნენ. ისინი არსებობდნენ მანამდე დიდი ხნით ადრე. სხვათა შორის, მათგან იკვებებოდა „კგბ“. მე მგონი, არავისთვის სიდულლო არ არის, რომ „კგბ“-ს ხელმძღვანელობა აკონტროლებდა კანონიერ ქურდებს და სხვა კრიმინალურ ელემენტებს ქვეყანაში, რომლებიც ერთმანეთში იყოფნენ უდიდეს მონსტრად. მოკლედ, „კგბ“ და ბანდორობები იყო ის სიმბიოზი, რომელმაც შექმნა მესაკუთრეთა მეორე დაჯგუფება. ამის ნათელი მაგალითია ცნობილი ფირმა „ერლან“, რომელიც შეიქმნა 80-იანი წლების დასასრულს, მისი დამფუძნებლები იყვნენ საქართველოს „კგბ“-ს განსაზღვრული განყოფილებების ხელმძღვანელები. მათ აიღეს თბილისში დიდი კრედიტები, შემდეგ ჩავიდნენ მოსკოვში, იყიდეს ამ ფულით უძრავი ქონება, ამ უძრავი ქონების გარანტიით მოსკოვის ბანკებიდან გამოიტანეს კოლოსალური რაოდენობის კრედიტები და კიდევ აორთქლდნენ. ეს არის ელემენტარული ძარცვა ქვეყნისა.

ორიოდე სიტყვა მინდა ვთქვა ჩვენს ხალხზე. ხალხს გაუყუეთ ვიციეცია, არ ვიცი, აბა, ამას რა ვუნოდო, როცა ხედავს ჩვენი ხალხი, რომ მას აშკარად ძარცვდნენ და ხმას არ იღებს.

— როგორ ფიქრობთ, რა არის მიზეზი, რომ ხალხი ამას მიეჩნია, ნუთუ შინაგანად გრძნობს, რომ ხელისუფლებასთან დაპირისპირების ძალა მას არ გააჩნია და ამიტომ ჩუმად ყოფნას ამჯობინებს.

— ჩემი აზრით, ამის მიზეზი უფრო ის არის, რომ არ არსებობს კონტრელისა, რომელიც ღრმად კონსტიტუციულ ოპოზიციას შექმნის.

მე მინდა გავგარძელო ჩვენი თემა. პოსტსაბჭოურ სივრცეში საბაზრო ეკონომიკა განვითარდა პროდონის თვისებების მიხედვით. პროდონის თვისებები, თუ გავისენებთ, ჩამოყალიბებულია მის ცნობილ ნიგნში: „საკუთრება ეს არის ქურდობა“.

— სხვათა შორის, ჯაბა იოსელიანს ერთხელ შევეითხენ, გამდიდრების ყველაზე იოლი საშუალება რა არისო, — ქურდობაო — პირდაპირ უბასუხა ჩვენმა ცნობილმა საზოგადო მოღვაწემ.

— ის პირდაპირ კაცია და სიმართლე დაუფარავად თქვა. მაგრამ როგორც ამბობენ, უბრალოება ქურდობაზე სუსტია, რის გამოც იგი დაინჯა. გამორჩეული პარტიული მუშაკები ამ ფრონტზე უფრო ძლიერები არიან, ვიდრე ქურდული სამყაროს მოღვაწეები. ისმის კითხვა, მესაკუთრეთა ამ ფენებმა, რომლებზედაც ზემოთ ვისაუბრეთ, რატომ არ აირჩიეს გამდიდრების არაკრიმინალური გზა. პასუხი ერთია, მაშინ ეს იქნებოდა გობსეკის გზა. გობსეკი კი, მსოფლიოს კლასიკური ლიტერატურიდან ვიცით, რომ თავის სიმდიდრეს ქმნიდა ხანგრძლივი შრომით, რომელიც ეფუძნებოდა დიდ ნებისყოფას და მოტივებს.

ჩვენს პერიოდში რომ გადმოვიდეთ, ეს იქნებოდა წარმოების განვითარებაზე ზრუნვა, საკუთარი კონკურენტუნარიანი პროდუქციის შექმნა, მოკლედ, თავად ბელი შრომა, მაგრამ ეს გზა ჩვენი ელტის მიერ უკუგაღებული იქნა და გამდიდრების კრიმინალურ გზას დაადგინა. რა არის მიზეზი? პირველყოფისა ეს არის ამ ადამიანების ფსიქოლოგიური ნყოფა. ისინი თავიდანვე კრიმინალურ სამყაროს ეკუთვნოდნენ. მთელი მათი ცხოვრება იყო კანონების გვერდის ავლით სახელმწიფოსა და ხალხის მოტყუება. მეორე მიზეზი კი იყო ქვეყნის არასტაბილურობა არც პოლიტიკურად, არც ეკონომიკურად. არავინ იცოდა რა მოხდებოდა ერთი წლის თუ 10 წლის შემდეგ. ამიტომ მათ წინაშე იდგა ერთი ამოცანა, რაც შეიძლება მეტი მოეპარათ, მეტი სიმდიდრე ჩაეგდოთ ხელში, შეიღებოთ საზღვარგარეთ სასწავლებლად გაემგზავთ და თვითონ კი მანამდე გაეგრძელებინათ ქურდობა, სანამ პოლიტიკური სიტუაცია არ შეიცვლებოდა. აქ, სადაც კი თითის დავადებთ, დავინახავთ ერთი და იგივეს. თუ მათ შევეითხებით, თუ საიდან აქვთ ამდენი ქონება, პასუხი იქნება ისეთი, როგორც აქვს ვთქვით, ძველ კომკავშირულ მოღვაწეს, ცეკას მდივანს გიორგი ჭანტურას, რომელიც დაჯდა ძალიან შემოსავლიან ადგილზე, ნავთობსადენზე, რომლის განაც ხალხი ევროპურს მიიღებს, მაგრამ მისგან დიდი შემოსავალი ექნება მის ოჯახს და საერთოდ, მისი კლანის მეკავშირეებს. სხვათა შორის, საიდან იშვიათად არ კაპიტალიზმ, რომელიც მას გააჩნია. ამას წინათ მე ნავიკითხე მისი ინტერვიუ შემოსავლების დეკლარაციების შესახებ და ერთი საინტერესო მომენტი დავიჭირე. დეკლარაციაში ხშირად არ აღნიშნავენ იმ უძრავ-მოძრავი ქონების შესახებ, რომელიც მის შემსვებს გააჩნია. არადა, ძირითადი დაბანდება მათი მონახ-

ვეჭისა, სწორედ უძრავ ქონებაში დევს. იმიტომაც არ ჩანს ამ ნაქურდალის სიდიდე. მაგალითად, გიორგი ჭანტურა აცხადებს, რომ მე 25000 დოლარი მაქვს ბანკის ანგარიშზე და ეს არის სულ ჩემი დანახოვით. ასევე ლეკიშვილი, თვითონ შევარდნამე და სხვები და სხვები, სა საკმაოდ გრძელი იქნება, რომ ჩამოვთვალოთ. ახლა გავარკვიოთ, ვინ გაძარცვს მათ, ვინ არის მსხვერპლი მათი მოღვაწეობისა. ესა ვართ ჩვენ, უქონელთა კლასი, ლატავთა ფენა, რომელთა ხარჯზე ქონში ცურავს ეს მცირერიცხოვანი კასა, რომელიც შესაძლოა მთელი მოსახლეობის სულ რაღაც 5-6%-ს წარმოადგენს. რა არის ჩვენი პრობლემა. ჩვენი პრობლემა არის ის, რომ ვერ მოვახერხებთ გაერთიანება და ერთიანი ძალით ჩვენი ინტერესების დაცვა. ეს უნდა გავეთვინა თითქმის ჩვენი ინტერესების დამცველ პარტიას, მაგრამ მე დღეს ვერ ვხედავ ისეთ პარტიას, რომელიც ასეთ დიდ

ფუნქციას შეასრულებს. ჩვენდა სამწუხაროდ, ეს ასეა. მიზეზი კი ის არის, რომ არ არის ისეთი პარტია, რომელიც კონსტიტუციული ოპოზიციის როლს შეასრულებს. კონსტიტუციული ოპოზიცია კი ნიშნავს იმას, რომ უნდა გქონდეს არსებულ პრობლემათა გადაჭრის კონკრეტული გზები და პროგრამა. ჩვენი ოპოზიცია კი, მხოლოდ შიშველი უარყოფის გზას ადგას. თუ ხელისუფლება ამბობს დიას, ოპოზიცია ამბობს არა, ან პირქით. ეს არის უაზრობა. ოპოზიციამ, თუ სურს რომ იყოს კონსტიტუციული, მაშინ ხალხს უნდა შესთავაზოს კრიზისიდან გასვლის კონკრეტული გზა. უნდა წარადგინოს სახელმწიფოებრივი ინტერესების მქონე ხალხი და არა მარტო საკუთარი ინტერესების მქონე. ის პროგრამები, რომელიც იწერება, ეს არის შიშველი დეკლარაცია და მეტი არაფერი. ყველა წერს: ჩვენ დამოუკიდებელი საქართველოს მომხრე ვართ, ჩვენ ეკონომიკური აყვავების მომხრე ვართ, მაგრამ როგორ და რა მეთოდებით უნდა მიიღწიონ ყოველივეს, ამის შესახებ ზოგადი ფორმულირებებია დეკლარირებული. სხვათა შორის, იგივე მოქალაქეთა კავშირის, რომელიც ქვეყნის ძარცვით არის დაკავებული, პროგრამა და რომელიმე ოპოზიციური პარტიის პროგრამა ძლიერ ემსგავსება ერთმანეთს.

ახლა მივდივით იმ საკითხთან, რომლის შესახებაც კონკრეტულად მსურს ლაპარაკი. რა შეიძლება შესთავაზოს პარტიამ კონკრეტული ხალხს? მან უნდა შესთავაზოს ეკონომიკური ჩიხიდან ქვეყნის გამოყვანის გზა. ეს პროგრამა რომ შემუშავდეს, ამისთვის საჭიროა იმ მდგომარეობის შექმნა, რომ ქვეყანაში არის ეკონომიკური კოლაფსი, ანუ ქვეყანა პრაქტიკულად არ მუშაობს, ქვეყანა პრაქტიკულად არ ქმნის საქონელს. მოსახლეობის 80% ქვეყნის სასაქონლო ურთიერთობიდან ამოვარდნილია, რადგან ფინანსური ბრუნვა მუშაობს ქვეყანაში მხოლოდ საქონლის შემოტანაზე, თანაც მისი უდიდესი წილი მოდის კვების პროდუქტებზე, რადგან ეს ერთადერთი საქონლის სახეობაა, რომლის შეძენას და ისიც გაჭირვებით თუ ახერხებს ქვეყნის მოსახლეობის 80%. ეს მოვლენა, სხვათა შორის, დამახასიათებელია ისეთი ჩამორჩენილი ქვეყნებისათვის, როგორცაა პატიკი, სომალი, დომინიკის რესპუბლიკა და აფრიკის ქვეყნების უმეტესობა. ამიტომ ჩემთვის სასაცილოა, როცა ჩვენი პოლიტიკოსები საქართველოს ადარებენ ევროპის სახელმწიფოებს, მაშინ, როცა აფრიკის ქვეყნების დონეზე ვიმყოფებით. ჩვენი მენტალობაც, ჩვენი სასუფრო პატრიოტიზმი ასევე საკმაოდ ნეგატიური მოვლენაა ჩვენთვის. სუფრაზე ყველა პატრიოტიზმი ვართ, საქართველოსთვის თავის დადებას ვიფიცებით, საქმით კი ყოველდღივად, ეს ასე არ ყოფილა. საქმით ქვეყანა ორად გაიყო, იმ საქმით, რომელიც კრიმინალური მიზნების და კრიმინალური ელემენტების ნაშთქმედარია. ამ ჩვენი პერიუმიტუბული, კრიმინალური, კომპრადორული ელტის ინტერესები წინააღმდეგობაშია საერთო ნაციონალურ და სახელმწიფოებრივ ინტერესებთან. ამაშია ჩვენი პრობლემა.

მე არ შემოიღია ახლა მოკლედ გადმოგვით ქვეყნის ამ კრიზისული მდგომარეობიდან გამოსვლის პროგრამა, მაგრამ რამდენიმე მოსაზრებაზე მაინც გავამახვილებ ყურადღებას. ჩვენ წინ დგას ახალი გარდაქმნის აუცილებლობა. ის შეიძლება განხორციელდეს ორი მეთოდით. ერთ-ერთი მეთოდი შეიძლება იყოს ძალიან სისხლიანი, მეორე მეთოდი კიდევ შეიძლება განხორციელდეს, თუ დავგვიანებული არ არის. ეს არის ლეგალური გზით ავირჩიოთ ჩვენი წარმომადგენლები პარლამენტში, რაც მთავარია აღმასრულებელ ხელისუფლებაში, ამის შემდეგ უნდა მოხდეს შავი პრივატიზაციის შედეგების გაუმჯობესება და უნდა ჩატარდეს სამართლიანი პრივატიზაცია. ამის გამო ამ მოსაზრებას შეიძლება ბევრი დაუპირისპირდეს, აი, თქვენ გედავთ კვლავ ქაოსი და ანარქია დააბრუნოთ. ამ ბრალდებით კი დაგვაშინებენ ისინი, ვინც თავად ხელოვნურად შექმნა ანარქია და ქაოსი 90-იან წლებში, რომ ხელი მოეხებოთ და ახლა სურთ შიშველი თავიანთი ქონების ლეგალიზებისათვის, როგორც ნები-

სმიერ განგსტერს, რომელმაც ბანდორობით ქონება იშვია და ახლა სურს ამ ქონების ლეგალიზება. ეს არის მარტვი სოციალური ფსიქოლოგია.

— ლეგალიზება ნიშნავს, რომ მათ უნდათ შეინარჩუნონ ქონება, ბენეფიციარად იგარძნონ თავი ამ ქონების გამოყენებით და ეს რომ ასე იყოს, სჭირდებათ ხელისუფლების შენარჩუნება. ასეა, არა?

— სრული სიმართლეა. — აქ ერთი შეკითხვა დამება და საინტერესო იქნება თქვენი აზრი. იმ დაჯგუფებებს, რომლებზეც ვისაუბრეთ და მოდი, პირდაპირ ვთქვათ, საქართველოში ეს არის შევარდნაძის პარტიულ-ნომენკლატურული ელიტა თუ კლანი, ამჟამად აქვთ ყველაფერი, ხელში აქვთ ჩაგდებული მთელი ქვეყნის სიმდიდრე, ხელისუფლება საკმაოდ მტკიცედ ფლობენ, მოკლედ რომ ვთქვათ, ის პირველადი მიზეზი, რაც მათ ჰქონდათ აისრულეს, ქონების თავის სასარგებლოდ გადაწიალება თითქმის დაასრულეს და ხელისუფლებაზეც შენარჩუნეს, რატომ არ სურთ ახლა მაინც, რომ სტაბილური ეკონომიკის მქონე სახელმწიფო შექმნან, ანუ ქვეყანა კრიზისიდან გამოიყვანონ, ანუ მაშინ წარმოება, ხალხი დაასაქმონ, რომ ცხოვრების მინიმალური მოთხოვნილება დაიკმაყოფილონ. ეს ხომ აღნიშნული კლანისათვის სასარგებლოა. არ იქნება სოციალური აფეთქების საშიშროება, ხატოვანად რომ ვთქვათ, მშვიერი მგლებლის გარემოცვაში აღარ იქნებიან, და თავის დაცვა მუდმივად ხიშტით არ მოუწევთ.

— ამის მთავარი მიზეზი არის ის, რომ ამ ხელისუფლების ეკონომიკური ინტერესები არის კომპრადორული, ანუ ისინი გადამამუშავებელი წარმოების განვითარების მომხრეები კი არ არიან, რაზეც საერთოდ ქვეყნის ეკონომიკა იმაგრებს ნელს, არამედ ნედლეულის გატანის მომხრეები არიან. ეს მათი ძირითადი სამოქმედო გზაა. სხვათა შორის, ამ გეგმაში კარგად ჩაჯდა ნავთობსადენი. მისთვის, როგორც, ვთქვით, ამერიკის სივსი ან რუსეთისთვის, საქართველო არის, უბრალოდ, რაღაც დანიშნულების მქონე ტერიტორია. ამ შემთხვევაში ტერიტორია, სადაც დაუზრკოვლებლად უნდა მიედინებოდეს ნავთობი. ეს არის ჭიათურის მანგანუმის გატანა, სოფლის მეურნეობის პროდუქტების ნაწილის გატანა. ანუ ირჩევენ იოლ გზას, მაგრამ ამას თავის ნაწილობრივ აქვს. 1992 წლის დასაწყისიდან 1998 წლის 1 იანვრამდე საქართველოს ხელისუფლების ხელმძღვანელობამ კრედიტის სახით აიღო ერთი მილიარდი 600 მილიონი დოლარი. აქედან 610 მილიონი ეს არის საქართველოს სავალუტო ფონდისა და მსოფლიო ბანკის კრედიტი. აქვე მინდა დავუთვალო შეიძლება ჩვენი ეკონომიკის წამყვან მოღვაწეებს: ფინანსთა მინისტრს, ეროვნული ბანკის თავმჯდომარეს, ეკონომიკის მინისტრს, რომამ გოცირიძეს, რომელიც ხელმძღვანელობს პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისს და სავალუტო ფონდის აქტიურ დამცველად არის ცნობილი.

ესაუბრა ბიბა რიონიძე.

საქართველოში

— ლეგალიზება ნიშნავს, რომ მათ უნდათ შეინარჩუნონ ქონება, ბენეფიციარად იგარძნონ თავი ამ ქონების გამოყენებით და ეს რომ ასე იყოს, სჭირდებათ ხელისუფლების შენარჩუნება. ასეა, არა?

— სრული სიმართლეა. — აქ ერთი შეკითხვა დამება და საინტერესო იქნება თქვენი აზრი. იმ დაჯგუფებებს, რომლებზეც ვისაუბრეთ და მოდი, პირდაპირ ვთქვათ, საქართველოში ეს არის შევარდნაძის პარტიულ-ნომენკლატურული ელიტა თუ კლანი, ამჟამად აქვთ ყველაფერი, ხელში აქვთ ჩაგდებული მთელი ქვეყნის სიმდიდრე, ხელისუფლება საკმაოდ მტკიცედ ფლობენ, მოკლედ რომ ვთქვათ, ის პირველადი მიზეზი, რაც მათ ჰქონდათ აისრულეს, ქონების თავის სასარგებლოდ გადაწიალება თითქმის დაასრულეს და ხელისუფლებაზეც შენარჩუნეს, რატომ არ სურთ ახლა მაინც, რომ სტაბილური ეკონომიკის მქონე სახელმწიფო შექმნან, ანუ ქვეყანა კრიზისიდან გამოიყვანონ, ანუ მაშინ წარმოება, ხალხი დაასაქმონ, რომ ცხოვრების მინიმალური მოთხოვნილება დაიკმაყოფილონ. ეს ხომ აღნიშნული კლანისათვის სასარგებლოა. არ იქნება სოციალური აფეთქების საშიშროება, ხატოვანად რომ ვთქვათ, მშვიერი მგლებლის გარემოცვაში აღარ იქნებიან, და თავის დაცვა მუდმივად ხიშტით არ მოუწევთ.

— ამის მთავარი მიზეზი არის ის, რომ ამ ხელისუფლების ეკონომიკური ინტერესები არის კომპრადორული, ანუ ისინი გადამამუშავებელი წარმოების განვითარების მომხრეები კი არ არიან, რაზეც საერთოდ ქვეყნის ეკონომიკა იმაგრებს ნელს, არამედ ნედლეულის გატანის მომხრეები არიან. ეს მათი ძირითადი სამოქმედო გზაა. სხვათა შორის, ამ გეგმაში კარგად ჩაჯდა ნავთობსადენი. მისთვის, როგორც, ვთქვით, ამერიკის სივსი ან რუსეთისთვის, საქართველო არის, უბრალოდ, რაღაც დანიშნულების მქონე ტერიტორია. ამ შემთხვევაში ტერიტორია, სადაც დაუზრკოვლებლად უნდა მიედინებოდეს ნავთობი. ეს არის ჭიათურის მანგანუმის გატანა, სოფლის მეურნეობის პროდუქტების ნაწილის გატანა. ანუ ირჩევენ იოლ გზას, მაგრამ ამას თავის ნაწილობრივ აქვს. 1992 წლის დასაწყისიდან 1998 წლის 1 იანვრამდე საქართველოს ხელისუფლების ხელმძღვანელობამ კრედიტის სახით აიღო ერთი მილიარდი 600 მილიონი დოლარი. აქედან 610 მილიონი ეს არის საქართველოს სავალუტო ფონდისა და მსოფლიო ბანკის კრედიტი. აქვე მინდა დავუთვალო შეიძლება ჩვენი ეკონომიკის წამყვან მოღვაწეებს: ფინანსთა მინისტრს, ეროვნული ბანკის თავმჯდომარეს, ეკონომიკის მინისტრს, რომამ გოცირიძეს, რომელიც ხელმძღვანელობს პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისს და სავალუტო ფონდის აქტიურ დამცველად არის ცნობილი.

ესაუბრა ბიბა რიონიძე.

გაგრძელება მომდევნო ნომერში.

ზვიად მუსაჩიძე მნიშვნელოვარ კაცს, როინ მუსერბიძის ოჯახში აღიზარდა. სკოლაშიც არ იყო შესული, ზეპირად იცოდა ვაჟას, ილიას, აკაკის პოემები. შეუძლებელი იყო, თავადაც არ ეცადა კალამი სიჭაბუკეში. არ გამბოზთ, ეს რა ნაავიკითხეთ, მოკირებული ფართ-მეთქი. ერთი რომ გულწრფელად გვიკვირს: თითქმის არა აქვს სასიყვარულო ლექსები, ვითომც ჩვიდმეტი წლის კი არა, ხანდაზმული, ცხოვრების ჯარაში განაღდული, ჭმუნვასა და დავი-დარაბაში ნაწრთობი კაცი იყოს, ისე ემარჯვენა და კალამიც გაურბის საბერძნულ-პუბლიცისტური ფანრისაკენ.

ესეც, ეტყობა, დღევანდლობის უნებლიე ანარეკლია. ცდა ბედის მონახეფრეო. ვცადოთ იქნებ...

გიზო ზარნაძე.

ძარბაველი კაცი
ბრუნვაში
(იუმორესკა)
ბრუნვას ასე: კაცი, კაცმა, კაცს, შემდეგ: კაცის, კაცით, კაცად, კაცო!
„შევიკედლებ გადამთიელს, სხვას, ახლობელს კი მივუხურავ კარსო!“
ბრუნვაშია: კაცი, კაცმა, კაცს, ისევ — კაცის, კაცით, კაცად,

ც და ა

კაცად, კაცო?
„მომაკვდავს არ მივანოდებ წყალს, თუ დაჭირდა, ზურგს შევაქცევ ჯვარსო!“
ისევ ბრუნვას: კაცი, კაცმა, კაცს, ისევ — კაცის, კაცით, კაცად, კაცო!
„შევიკედლებ გადამთიელს, სხვას, ახლობელს კი მივუხურავ კარსო!“

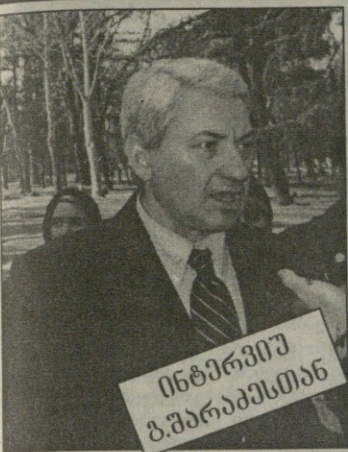
დევანდელი
„ვეფხისტყაოსანი“
დროება გამოიცვალა, კაცის გული იქცა ქვად, ღვთისწიერი ჰუმანიზმი გაკოტრდა და გადგაგარდა, ოდით კაცის გასაჭირი — მეორეს თუ გულს უკლავდა,

„უკანამან წინა ნახა ჩავარდნილი შიგან ქსას“, არ მიადგა, არ ყიოდა, არ იძახდა „გაგლახ-ვასა“! წყნარად, მშვიდოდ, უდარდელად აგრძელებდა თავის გზას...

შინ და გარეთ
— გადამთიელი, რომ იცოდეს ქალი, რა მოხდა...
— ძილის დროს მაინც მომასვენებ კაცო, რა იყო...
დიდხანს იბორცა და ბურანში მაინც აღმოხდა:
— ცნა! ძმამ ტომარა თხილის გული ველარ გაიყოს

(სუმრობით)
— რა ღირს, ბიჭო, ფესაცემლი?
— მუქთად ვყიდი — ასი ლარი.
— წამო, შეილო, სხვაგან ვნახოთ, გიჟია ეს ყაზილარი..
ზვიად მუსაჩიძე

„პირ ვინდობი ხელმძღვანელს, რომელსაც შეუძლია ჩვენი გადარჩევა“

ინტერვიუ
გ.გოგოლაშვილთან

— ბატონო გიორგი, შეიძლება ითქვას, ეროვნული საუფლებით გატანის მონიშნულმა გზაზე გარდასული ხართ. თქვენს ყველაზე სხვადასხვა ადგილებზე თქვენს პოლიტიკას „გადასული“ ექსპონატების ნაწილი საქართველოს ეკლესიას ეკუთვნის, მაგრამ თქვენ თქვენს გამოცდილებას პირის თუ ტელევიზიის საშუალებით ამას არ აღნიშნავთ. თქვენ, უბრალოდ, ეროვნული განძის საზღვარგარეთ არგატანით ხართ დაინტერესული და არა ეკლესიის, საპატრიარქოს მხარდაჭერით...

— ჩემი მხრიდან არათავმდებლობა იქნებოდა, საქართველოს ეკლესიის სახელთანაც რომ მელაპარაკა. მე ამ შემთხვევაში მხარს ვუჭერ ეკლესიის მოთხოვნებს, ისევე როგორც ისინი თავიანთი მოთხოვნებით ამბავებენ ჩემს პოზიციას. საქართველოს ეკლესიას ჰყავს პატრიარქი და მე მის ფუნქციებში შეტყობას არ ვაპირებ; თავს საქართველოს საპატრიარქოს სახელით საუბრის უფლებას არ ვაძლევ; ჩვენთან არის საერო ხელისუფლება და მე მისი წარმომადგენელი ვარ და საეკლესიო სინამდვილეში სხვის ხელის ხლებას, საზღვარგარეთ გატანის დამატებით ვასახელებ, როგორც პროფესიონალი — მუხუმთმცოდნე თუ არქივმცოდნე. ხოლო ის რომ საეროც და საეკლესიო ხელისუფლებაც ერთ პოზიციაზე ვდგავართ (ჩემს თავს ვაგულისხმობ), ეს მიმაჩნია დიდ მიღწევად და დიდი პარმონიული დამოკიდებულების გამოსახულებად.

— საერო და სასულიერო ხელისუფლების პარმონიული ურთიერთდამოკიდებულება თავისთავად სასიამოვნო ფაქტია, მაგრამ თქვენი განცხადებით მდგომარეობა — მამა ბასილთან შეხვედრა და მისთვის თანადგომის გამოცხადება, დახმარების აღიქმა არაპარმონიული დამოკიდებულებას უფრო ჰგავს ეკლესიის მიმართ.

— პარლამენტში დამირეკა, მამა ბასილი, მამა ბასილის მიერ, „ოიონმა“ აღუყარა მოგვარება და მალე შეიძლება ჩვენი დარბევა დაიწყოს. გვიშველით. მეც მაშინვე იქ გავუშვებ, რომ რაიმე უბედურება არ დატრიალდეს-მეთქი. მე სულ სხვა მიზნით მივიდი იქ, საინფორმაციო საშუალებებში კი გააგრძელეს არასწორი ინფორმაციის, თითქმის მამა ბასილის მიერ გამართულ აქციის შედეგად. ყველაზე აღმშფოთებელი ინფორმაციის ის ნაწილი იყო, სადაც თქვენს, რომ მე მამა ბასილის მრევლს მოვეწოდებ გლდანის ეკლესიის ძალიან ადრეულად და მზგ შეტყობის. ჩემს მამა ბასილს ან შეხვედრასას მას პირდაპირ ვუთხარი, რომ პრეტენზიები საქართველოს ეკლესიის მეთაურისადმი, მის მიერ გამოცემული წიგნი საქართველოს პატრიარქის მოღვაწეობის შესახებ უბედურებად არის მკრეხელური და მწვალებელური. კატეგორიულად მოვთხოვე უწმინდესის წინაშე ჩადენილი არასაკადრისი საქციელის დაგმობა. მოვეწოდე, გაგიდით, მრევლი გველოდება და მშვიდობიანად დავშალოთ-თქო. აქციის დასრულებამ მოსული პოლიციელები ჩამოგვყარეს ავტობუსებიდან, ჩვენს მათში აქციის მონაწილეები და შინ შევიდით და გავისტუმრე.

— თქვენს, ეკლესიის, სტუმრების მოთხოვნებს სულ ადვილი შესაძლებელია ყური არ ათხოვონ, ბოლო წლების პრაქტიკა ჩვენ ამის ვარაუდის საშუალებას ნამდვილად გვაძლევს?

— მართლაც, უკანასკნელი წლების და კერძოდ, ჩემი პარლამენტში მოღვაწეობისას დაწინაურდით, რომ თუ ხელისუფლებას არ სურს, თითქმის შეუძლებელია რაიმე საკითხის გატანა, ბოლო პერიოდში კი, შეიძლება ითქვას, ყოველდღე შეუძლებელი. ჩვენ მაინც ჩვენი პოზიცია უნდა გამოვხატოთ, თუ ვერაფერს მივაღწევთ, ხალხს იმას მაინც დაინახავს, ვინ ვინ არის და სამომავლოდ რომელი პოლიტიკური თუ მეცნიერული ორიენტაციის მქონე ინტელიგენციის ნაწილზე აიღოს ორიენტაცია.

შეპარდნაჲ არ არის ეროვნული ორიენტაციის ქაში

მეორე გვერდიდან

წინაშე, მობილიზება. ეს უნდა გააკეთოს ხელისუფლებამ, მაგრამ იგი არ იღებს ამ ფუნქციას, რომ ეროვნულ სამსახურში ჩადგეს. ეს არის მარიონეტული, ვილადაზე შემცირებული ხელისუფლება. ეს იმან განაპირობა, რომ ისევ კომუნისტური მოვიდნენ. ხალხსა და ხელისუფლებას შორის კონტაქტი ისევ დაიკარგა. სოციალური უთანასწორობა წარმოიქმნა. ხელისუფლების კლანები დამორიდნენ, ხალხი გაღარიბდა და მათ შორის პოლარიზაცია გაიზარდა.

საოცარია, იცით, რომ ტარდება გამოკითხვა თუ როგორ ასრულებენ ხელისუფლების წარმომადგენლები თავიანთი ფუნქციას, ძალიან ცუდ შეფასებას იღებენ. ჩვენი ხალხი უფრო ცუდად აფასებს თავისი ხელისუფლების მოღვაწეობას, ვიდრე სხვა ქვეყნების ხალხები. მაგრამ, როცა დადგება საკითხი, ვინ ავირჩიოთ, ისევ იმას ადებენ ხელს, ვინც არ მოსწონთ. ეს უკვე ცნობიერების დარღვევაა.

— რატომ ხდება ასე, ბატონო შოთა. აი, ამერიკაში ოთხი წლით ირჩევენ პრეზიდენტს, თითქმის ამ ოთხი წლის მანძილზე იმ პრეზიდენტს არაფერი ცუდი ქვეყნისთვის არ გაუკეთებია, მაგრამ სიხალისი წყურვილით თუ სხვა მიზეზით, ხშირად ხალხი სხვას ამჯობინებს. ჩვენთან კი მიზეზებიდან ერთ კაცს და ის აწინებს თუ ანგრევს ქვეყანას, მაინც მამა და მარჩენლად თვლიან.

ეს საბჭოთა პერიოდში ჩამოყალიბებული ფსიქოლოგიაა. კომპარტია იყო ყველაზე ავტორიტეტული, პრივილეგირებული, დამინების მექანიზმის მქონე და ხალხში შექმნა ის ფსიქოლოგია, რომ ვინც ზემოთ ზის, ის შეუცვლელი და განუყოვრებელია. ერთი დებულება მინდა გითხრა. ჩვენ ნუ ფიქრობთ, რომ ადამიანები თავიანთი გონებითა და აზროვნებით აწარმოებენ ცხოვრებას.

ადამიანში დიდ როლს ასრულებს ის თუ რა დამოკიდებულებები შეგვიძნედა სხვადასხვა სოციალური მოვლენების მიმართ, სახელწოდების მიმართ, მისი ხელმძღვანელობის მიმართ, ეროვნული ღირებულებების მიმართ. ეს დამოკიდებულება განსაზღვრავს ჩვენს მიმართებას ყოველივესადმი და არა ის, თუ როგორ გავიარებთ. ჩვენ ექსპერიმენტი ჩავატარებთ, ორ ჯგუფს მივცით ერთი და იგივე ტექსტი, სადაც ეწერა, რომ მეფემ გაუღო ტაძრები, ზოგჯერ მოყვრებიც, მკაცრი იყო, მაგრამ სამშობლოს ემსახურებოდა და ცდის პირებს უნდა შეეფასებინათ ეს მეფე და ნახეთ, ერთი ჯგუფი ხუთს წერდა ერთი და იგივე ტექსტს ქვეშ, მეორე მინუს ხუთს. რა იყო იცით განსხვავება, ერთი ტექსტი შაბაბას ესებოდა, მეორე — აღმაშენებელი. აქ რა ხდებოდა იცით? დამოკიდებულება ადამიანს შაბაბას თუ აღმაშენებლის მიმართ გადააქვს მისი მართვის შეფასებაზე.

შეგარდადების მიმართ დამოკიდებულება ვისაც აქვს დადებითი, უკვე რა საკითხსაც უნდა წამოჭრას, იმ საკითხსაღმართ დამოკიდებულება იცის, რომელიც აქვს დადებითად ნაქმრად. ანტიშეგარდადების ტენსიონი ის, რაც შეგარდადების არ მოსწონს, მაგრამ მასაც არა აქვს გაცნობიერებული თავისი შეხედულებების ჩამოყალიბების მოტივი, ეს ბუნებრივად, ქვეცნობიერად ხდება.

აი ეს დამოკიდებულებები აუალიზებს მოაზროვნის ტიპს, მერე ოპოზიციონერებს და პოზიციონერებს რომ ეძახიან. რაც უფრო მეტად არაორგანიზებული ვართ და საერთო ორიენტაციის არ მქონენი, მანამდე გვიწადს თუ არა, ამ განწყობებზე ვართ დამოკიდებული და ინტელექტუალური ჩვენი დამოკიდებულებების გამართლებას ემსახურება.

ამიტომაც დავიყვანეთ ასე, ეს საქართველოს სასიკეთო საქმეს არ ემსახურება, მაგრამ რას იზამ. შეიძლება საშინელ რამეს ვამბობ, მაგრამ ასეა და. ის მოსაზრება, რომ კამათი დავავალოებო, ეს ყალბია, რადგან ჩვენს დამოკიდებულებებს შორის თუ მკვეთრია განსხვავება, მაშინ მოსაზრებათა კიდე უფრო დაშორდებოდა ხდებოდა.

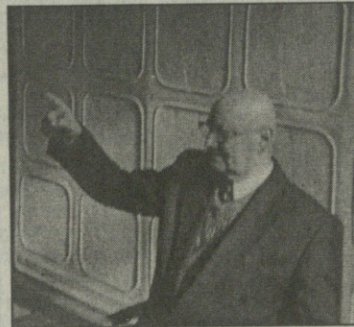
ხელისუფლება ინტელტურად ხდება ამას და ამ პოზიციების სხვაობას ხელს უწყობს, მისი ფუნქცია კი, პოქით, არის საერთო დამოკიდებულების გამოთქმა. ამიტომ იგი არ ემსახურება იმ საქმეს რისთვისაც იგი აირჩიეს. კომუნისტებს ასეთი პოზიცია ეკუთვნოდა, ვინც ჩვენთან არ არის, ის ჩვენი მტერია. აი, ეს იწვევდა ხალხს ორ პანაკად დაყოფას და საზოგადოების გახლეჩას.

— ის, რომ შეგარდადებს თავისი ამ საერთაშორისო ავტორიტეტის წყალობით, ბევრი მომხრე ჰყავს, ცნობილი ფაქტია, მაშასადამე, იგი, როგორც თქვენ ზემოთ აღნიშნეთ, მისდამი ამ ხალხის შინაგანი დადებითი დამოკიდებულების მუდმივი ობიექტია. ესე იგი ეს ობიექტი რომ შეიცვალოს, ალბათ საჭიროა უფრო დიდი ავტორიტეტის მოძებნა, რომელიც დაირღვევს თავისი სიდიდით შეგარდადებს. აი, მაგალითად ჯონ, მალბაზ შალიკაშვილი, თავისი ცნობიერებით, ქართული პრობლემებისადმი შორს დგომით, შესაძლოა არც იყოს შესაფერისი პოლიტიკური ლიდერი საქართველოსთვის. რაში ხედავთ აბა, გამოსავალი?

— აი, უკვე თქვენ ხომ იმ თვალსაზრისს იზარებთ, როგორ, შალიკაშვილი ყველაზე ჭკვიანი კაცია საქართველოში? რასაკვირვლია არა, ძალიან ბევრი დიდი ინტელექტის ხალხი გყავს. ან შეგარდადებ რა, ყველაზე ჭკვიანი კაცია? არა, ის ძლიერია თავისი ორიენტაციით, რომლის მიხედვითაც თავის პირად ცხოვრებას აგებს, მაგრამ თუ გაითვალისწინებთ თავისი ერის ინტერესებსაც, იგი მაშინ უფრო ძლიერი გახდება. სამწუხაროა იცით, წინააღმდეგ რაღაც ურთიერთობა გქონდა მე და იმ კაცს. მთავარი ის არის, თუ შენ ერის ინტერესებს გამოხატავ და მასში ჩაასოვ შენს თავსაც, მაშინ შედიხარ ისტორიაში, ესე იგი ერის ორიენტაცია უნდა დაამთხვიო შენს პიროვნულ ორიენტაციას და მაშინ მოდის პოლიტიკოსის მოღვაწეობის დადებითი შედეგი. ის ვინც ვერ ახერხებს ამას, ის იწვევს მხოლოდ თავისი ორიენტაციისთვის ბრძოლას და ეროვნული ცალკე რჩება. ახლა რომ ვამბობთ, მოვიყვანოთ ვინმე. რის მიხედვით უნდა მოვიყვანოთ, ინტელექტით მალაღი? მე ვიცი, რომ კასპაროვს აქვს ძალიან მაღალი კოეფიციენტი ინტელექტის, 180-მდე, მაგრამ ის პოლიტიკოსისთვის არაფერი უშაშია. პოლიტიკოსისთვის საჭიროა ნებისყოფა, სწორი ორიენტაციის არჩევა, ხალხის ორგანიზება საქვეყნო საქმეში ჩართვისათვის და ჩამოყალიბებული პიროვნება. არსებობს პიროვნული ღირებულებები, ეროვნული ღირებულებები, აბსტრაქტული ღირებულებები. პოლიტიკოსისთვის მთავარია რას აყენებს ამ ღირებულებათა სისტემაში წინა ადგილზე. მაგალითად, ავიღოთ ჩერჩილი. მისთვის მთავარი ინტელიგენცია იყო, რისთვისაც ის ცხოვრობდა. საზოგადოება იყო პიტლერის მოღვაწეობა, რომელმაც საკუთარი და ერის ინტერესები დაამთხვია, მაგრამ სხვა ერების ინტერესების შელახვის ხარჯზე მონდობა საქმის კეთება, ესე იგი საკაცობრიო ღირებულებების სამსახურშიც უნდა იდგეს და მაშინ გახდება გამორჩეული. მოკლედ, ეროვნული ღირებულებები და საკაცობრიო ღირებულებები არის მთავარი. შეგარდადებს რაც შეეძლება, იგი რუსეთის ემსახურებოდა და გახდა ცნობილი, ახლა დროა საქართველოს ემსახურებოდეს და უფრო შორს წავა. ამას თუ დაივიწყებს, რა ნაწილობრივად არ უნდა გაიყვანო, რაიმე კავშირშიც არ უნდა შეხვიდეს, თუ შენი ერი ამ მსოფლიო ერთა ურთიერთობაში არ შეგყავს, როგორც ღირსეული ცხოვრების მქონე, რომელსაც თავისი ფუნქცია და ამოცანები აქვს, მაშინ გამოდის, რომ ვერ ასრულებ შენს მოვალეობას.

— ამასთან დაკავშირებით, ბატონო შოთა, უნდა ითქვას, რომ თავის გამოცდილებაში, დეკლარებით შეგარდადებ აბსტრაქტებს, რომ საქართველოს ემსახურება და ბევრ სასიკეთო საქმეს აკეთებს, თუმცა, ცხადია, რომ ქვეყანაში არსებული პოლიტიკური, სოციალური და ეკონომიკური მდგომარეობა არის აუტანელი. ანუ შედეგები მისი მოღვაწეობისა არის საერთო ჯამში უარყოფითი. აქედან გამომდინარე, თქვენ როგორც პროფესიონალი ფსიქოლოგი, ალბათ, გარკვეული შეხედულება ამ კაცზე უკვე ჩამოგიყალიბდათ და საინტერესოა, როგორ ფიქრობთ, ბოლოს და ბოლოს რა ფსიქოლოგიისა ეს კაცი?

— ჩვენი ფსიქია ორი ფენისაგან შედგება. ერთი არაცნობიერი სფერო გვაქვს, სადაც ჩვენი სურვილები, ინსტიქტები და ფიქსირებული და მეორე ცნობიერი, სადაც ჩვენ ვაფორმებთ ყოველივეს. ადამიანები ის ღირებულებებსაც ემსახურებიან იმის მიხედვით ყალბადან პიროვნებად და იმი-სხვა მიხედვით ფაქტობრივად. ჩვენ როგორ ვაფორმებთ ამას, ეს ხშირად ემთხვევა ჩვენს შინაგან მიდრეკილებებს, ორიენტაციას — და ეს თანხმობა ცნობიერისა და არაცნობიერისა ქმნიან მთლიან პიროვნებას, მაგალითად, ასეთი

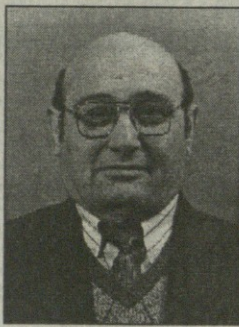
იყო ილია ქაჭავაძე, მას თავისი პირადი და ეროვნული ინტერესები გაერთიანებული ჰქონდა და სწორ საქმეს ემსახურებოდა. ჩვენ, ადამიანებს გვაქვს ინტუიცია და აღვიქვამთ, თუ რომელი ღირებულებებია ამა თუ იმ პიროვნებისთვის მთავარი. ზოგი ცდილობს დაფაროს, მიჩქმალოს ეს, რომ არ გამოვლენდეს, მაგრამ მაინც წამოცდება ხოლმე, თავის შინაგან მესამე ძალას და ჩვენც ვაწყობთ მას ურთიერთობაში. იმის თქმა მინდა, რომ შეგარდადებ არ არის ეროვნული ორიენტაციის კაცი, ის ჩამოყალიბდა კარგად საბჭოთა სისტემაში. კარგად ემსახურა რუსეთს. დღესაც ამაყობს თავისი მეგობრობით, თავისი ახლობლობით, ბეიკერთან, ბუშთან, გენშერთან, თავის ყოველ გამოსვლაში ის ცდილობს ხაზი გაუსვას, როგორ დიდ დონეზე ავიდა, ხოლო ეროვნული ღირებულებები დღეს რომ გავზომოთ, მისთვის იმ სიმალეზე არ დგას, როგორც სჭირდება მის ქვეყანას, რისთვისაც წარმოდგენილია იქ, სადაც იმყოფება. ისინი კი მას უყურებენ, როგორც ისევე რუსეთის საგარეო საქმეთა მინისტრს, და ვერ ხედავთ თუ როგორ აწინებენ დღეს მის როლს, როცა ასწავლებენ მხოლოდ იმას, რომ ბერლინის კედელს როგორ დაანგრიეს, რომ ეს გააკეთა, ის გააკეთა, ხოლო, როგორც ჩვენი ერის ხელმძღვანელს ნოლი შეფასება აქვს, ამის გამო აწინებენ. თვითონაც ბევრს ვერ ლაპარაკობს ჩვენი ხელისუფლება, რომ მან რაღაცას მიაღწია, რაღაც გააკეთა, დღეს რომ ცოტა დასაღვთის ორიენტაცია აღიარა და რუსეთს დაუპირისპირდა, 5, 6 წლის წინ ეუბნებოდნენ ამას, მაგრამ მაშინ უარყოფდა, დღესაც ბოლომდე ვერ შედეგს რუსეთის შესახებ თქვას სიმართლე. კარგი პოლიტიკოსობა კი სწორედ ამას ნიშნავს, რომ, როცა საჭიროა, სიმართლის თქმის არ მოგერიდოს და იგივე რუსეთთან ამის შემდეგ შესაბამისი პოლიტიკა აწარმოო. ვერ აკეთებს ამას, ესე იგი რა გამოდის, რა საქმისთვისაც ეგ არჩეული გყავს, მაგ დონის კაცი არ არის. სწორედ ამის გამო ვართ ჩვენთვის ნამგებანი კონფლიქტებში ჩაბმული, ხალხი ეკონომიკურ გაჭირვებაში, სახელმწიფო ვალდებში და ასე შემდეგ. ახე რომ ის მიღწეული ძველი ავტორიტეტი არ შევლის ქვეყნის ასაშენებლად, ამის გამო მას თავის დადება, ამის გამო ჩამის განივდა, ამის გამო რაღაც რისკზე წასვლა არ გამოდის, არც აკეთებს და არც გააკეთებს, რადგან ეროვნულ ღირებულებებზე არ არის ორიენტირებული. არც ის ძალია ჰყავს, ვისაც დაეფარდნა, მის გარშემო ისეთმა ხალხმა მოიყარა თავი, ვინც საშოვარზეა გამოსული. მან ვერ შეაერთა და დააკოშორა სახელმწიფოს და პირადი მოთხოვნები, ის ჩანს იმ ძველით, იქ რომ იყო, გახსოვთ, იქ რომ აკეთებდა, ხოლო მთავარი ის არის დღეს რას უკეთებ ქვეყანას. შეცნეიერებაში რომ იყოს ვიტყვით პლაგიატია ეს კაცი-თქო, რასაც ნათამაშ აშკარად, რომ რუსეთთან სხვა ურთიერთობა საჭიროა, ახლა ჩვენად ასეთ რამეებს აკეთებს, მაგრამ პოლიტიკაში პლაგიატობა არ არსებობს, გააკეთე რაც გინდა, ოღონდ კარგი გააკეთე და ვინ ადრე გააკეთებს და ვინ გვიან, ამას არა აქვს მნიშვნელობა. რასაც ეუბნებოდნენ ეროვნული ორიენტაციის ხალხი, იმის კეთებას გვიან ნიყვებს ფაქტობრივად. დღესაც ეუბნება ეს ხალხი, რომ დამოკიდებული სახელმწიფოსათვის მისი საკუთარი წარმოება საჭირო და ის ამას 5, 7 წლის მერე გააკეთებს, თუ კიდევ შერჩა სათავეში, დღეს კი ის ამ ხალხს ქვეყნის მტრად თვლის. ეს არის საქმეების გადამდები კაცი, ეს არის გაურკვეველ სიტუაციაში ცალკეული მოთხოვნებით მოქმედი კაცი, რა უნდა გააკეთოს ქვეყანამ, რომლის მეთაურობაში სრულყოფილად არ არის ჩართული მისი პრეზიდენტი.

ესაუბრა
ბიბა თვალაშაძე.

სატირისა და იუმორის კუთხა

წახელოს ბიჭი
დანადებულა(პოლიტიკურ-ბინაოლოგიური
მარიანტი, პარონიკური ფონეზი)

მისთვის დავითი დაურქმევიათ, ბაბუამისი გადარეულა, იმდენი ფული წაურთმევიათ. წახელოს გოგოც დაბადებულა, დაურქმევიათ მისთვის თამარი, მისი მამიკოც გააბდებულა, წაუჭერია ყელში ქამარი. დაბადებულა რუსთაველიც ვაჟი, მაგარი, როგორც სტამბოლის კაჟი, მამამ მწყერები გაუშვა ცაში, შეუწერიათ იმდენი ბაჟი. თელავშიც ბიჭი დაბადებულა, დაურქმევიათ მისთვის მიტუა, ალბათ გვერდზე რომ გადადებულა ფეხმძიმეს საქმეც ასე მიტუა. აღარ თხოვდება დღეს ქალიშვილი, როგორც ჩანს ნათელ, კაი დროს ელის, მე კი მგონია იმ ცოდვის შვილის პერსპექტივაში მოჩანს ბოსელი. დიახ, ბოსელი, ძველბეწურული, პირველყოფილთა ატრიბუტებით, რადგან წყალი გვაქვს გადანურული, ცივილურობას გავებუტებით. იბადებიან საქართველოში თითო-ორიოლა და კანტიკუნტად შიშით ექიმის გასამრჯელოში საქმე ისეა, მტრებს როგორც უნდათ.

იმ კაცის ყოფნა აღარ ღირს, ოც ლარს რომ იღებს კვარტალში, უსაქმურობით საბრალო, გრძელ მახათს იყრის კარჭალში. სიმართლეს თვალში შევხედოთ. თვალის ახვევა რას გვარგებს, კაცებმა უსაქმურობით სახე და ფასი დაკარგეს. ცხოვრება უნდა გაგრძელდეს, ბორბალი უნდა ბრუნავდეს, კაცების გადასარჩენად, ვილაცა უნდა ზრუნავდეს. ისედაც ერთი მუჭა ვართ, ნუ მოვამრავლებთ ბერბიჭას, თორემ რაც დაგვრჩა იმასაც უცხოტომელი შეგვიჭამს.

რუბრიკის
მასპინძელია
ნიკოლოზ
იოსებიადამოკრატია თუ
მონოკრატია?!

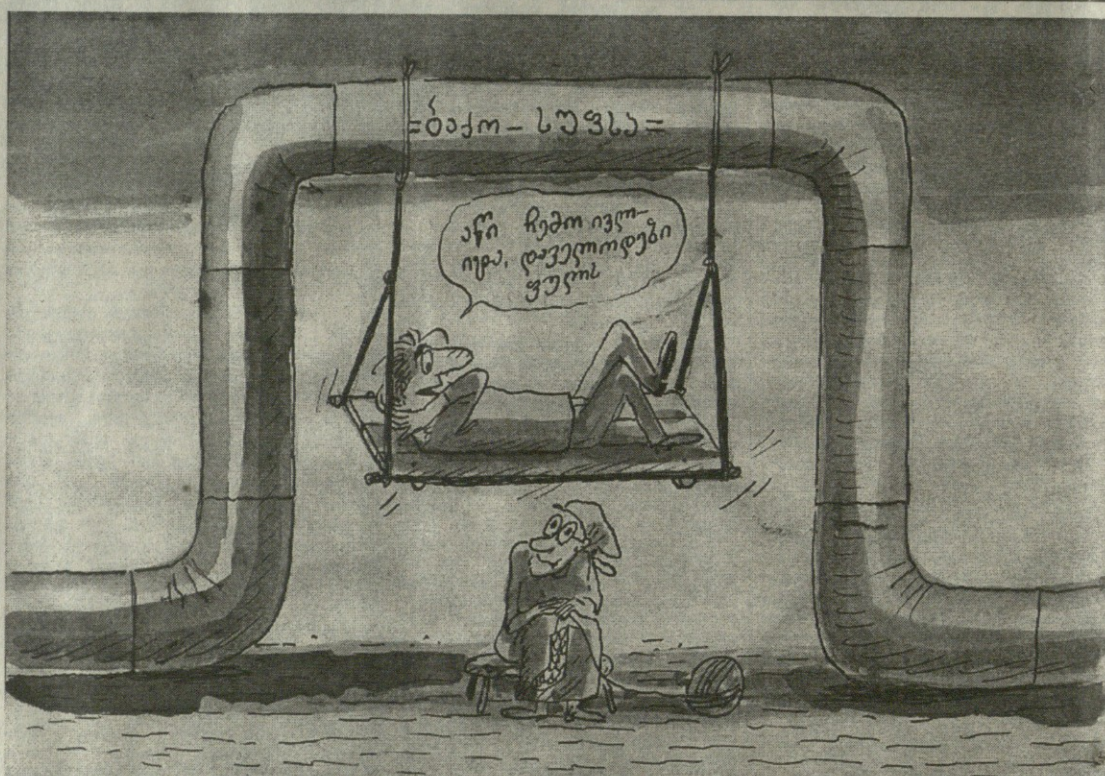
დემოკრატია შეეწირა ქვეყნის სიკეთე, დემოკრატულს, ვერ გავიგე ვინ რას გვიკეთებს, ზოგს რომ ეგონა კეთდებოდა საქმე ღვთიური,

ხელეში შეგვრჩა დიქტატურა პოლიციური. სადავეები ჩაუბლუჯავს ხელში მაფიას, ბაზარი „ინვის“ და ნამუსის სიიფეა, აღარ მალავენ ჭიპს ქვემოთ ვის რა აბია, ტელევიზორში სექსია და პორნოგრაფია. ომის ნაყოფი ნადავლივით ხელში გვიჭირავს, ახალგაზრდობა ქურდობს, ბოზობს, ლოთობს, იჩხირავს.

არა მგონია სხვა ქვეყნებში ასე რომ იყოს, შიმშილით კლავდნენ პროფესორს და აკადემიკოსს. დაკარგულია აფხაზეთი, ქვეყნის მშვენება და უბრძოლველად არაფერი არ ეშველება. სამაჩაბლოში ბატონობენ ჯაყოს ლეკვები, ლიხვის წყალში არ ჩაგვიდა ანი ფეხები. მე ასე ვფიქრობ, ყველაფერი ასე რაკია საქართველოში სუფევს სრული მონოკრატია!

ე. შევარდნაძე: „შალვა, გილოცავ წარმატებას, მაგრამ ხომ იცო, წარმატებას წარუმატებლობა მოჰყვება...“

— მტერი ბევრი გყავთ, გითვლიან წყევლა-კრულვას და გინებას,

— ყოველს გაფილტრავს სიკეთე და ჩემი „ალორძინება“.

— მეც მტერთ სიმრავლეს გისურვებთ და ვიცი არ გეწყინებათ,

— მიგახვდით, მტერი თუ არ გყავს, ფეხზემდგომს ჩაგეცინება.

— მტერია, სულ რომ გაფხიზლებს, ყველა საქმეს რომ მოგილევს,

— ამიტომ, ბევრს თუ ვერ შევძლებ, ორს მაინც არ გამოვილევ.

— რას იტყვით, ეროვნულთა თუ უნდა გვექნება გრაფაში?

— ვინც ეს პირველად იფიქრა, მოსახრავია ტაფაში.

— პრეზიდენტობა რომ გთხოვთ, იქნებ არც გვითხრათ უარი?

— ცხრაჯერ მაქვს გადახარული ეგ თქვენი რეპერტუარი.

— დღეს თქვენი აზრით, ლომობა ადვილია, თუ ძნელია?

— ილომებ, თუ სალომეთში არ ჩაგისახლდა მელია.

— რას უსურვებდით ქართველ ხალხს, ვინც ჭეშმარიტად გენდობათ?

— არ გაიტყნონ გული და განდევნონ უმედობა.

— თქვენს მაგნიტლებს რას ეტყვით (ოღონდ უფრო ნუ გადარევთ)?

— ხშირად სარკესთან იკითხონ „მაიმუნი და სათვალე“.

ივარი თაბაგარი იუმორისტული გაზეთის „ოლდა ბებიას“ რედაქტორი.

ანექდოტები

დილოგი ფსიქატრის კაბინეტში: — ექიმო, გახსოვთ, ერთი წლის წინ თქვენ მირჩიეთ, რომ სამსახურს ცოტა ხნით გავრდებოდი და ქალებში გამერთო თავი.

— დიახ, დიახ, გამახსენდით.

— ჰოდა, ახლა მირჩიეთ ქალებს როგორ გავანებო თავი და როგორ დავუბრუნდე სამსახურს.

— მღებავი კიბზე დგას და კედელს ღებავს. მივიდა მასთან გიჟი და ეუბნება: — ძმაცაც, ფუნჯი მაგრად გიჭირავს?

— კი, მიჭირავს.

— ძალიან კარგი, კიბე უნდა წავიღო.

— ოპერაციის შემდეგ: — ექიმო, ეს თქვენ მომაკერეთ თავი ავი-აკატასტროფის შემდეგ?

— დიახ, რა, ნაკერი უკმაყოფილო ხომ არა ხართ?

— არა ექიმო, ნაკერი კარგია, მაგრამ თავი არ არის ჩემი.

— ფსიქატრიულ საავადმყოფოში: — რა გაღრილებს დაჭრილივით?

— მე ბრიტვა გადავყლაპე.

— მერე რა, აჰა, მერე აიღე.

— კაციაშიების დედოკო შვილს უხსნის ეტიკეტის წესებს: — რამდენჯერ გითხარი, მაგიდასთან არ შეიძლება ლაპარაკი მასთან, ვისაც სჭამ.

— ამაზონის ჯუნგლებში ორი მოგზაური წააწყდა, ველური მა-

მაკაცი თუ როგორ მიათრევდა კისერზე ლოდნამომულ ქალს მდინარისაკენ.

— უყურე შენ, — ერთ-ერთი მათგანი ნაღვლიანად ამბობს — აქ გაყრის პროცედურა რა ძალიან გამართლებულია.

— ფილოსოფიური მსჯელობა. ერთი ეუბნება მეორეს:

— ტროლეიბუსში მოინდომეს ჩემთვის ყბაში მოეცხოთ.

— რატომ ფიქრობ მასე?

— რომ არ ნდომოდათ, არც მომცხებდნენ.

— ორი ფერმერი შეხვდა ერთმანეთს:

— შენ უკვე ძროხების ჯოგი დადაღე?

— ჰო, ძროხების დადაღვა ადვილად მოვახერხე, მაგრამ ფუტკრებისა კი გამიჭირდა.

— ექიმო, თავი და ტანი ძალიან მეფხანება.

— დაბანა თუ სცადეთ?

— ვცადე, მაგრამ ერთი თვის შემდეგ ისევ საშინლად მეფხანება.

— დაიკარგა დელტაპლანერისტი ჩუქქას ეკითხებიან, აქ ხომ არ გადაუფრენია ასეთ რამეს, ის კი პასუხობს:

— არა, მასეთ რამეს აქ არ გადაუფრენია, მაგრამ დიდმა არწივმა კი გადაიფრინა, მთელი პატრონები დაგაცალე, სანამ ბრჭყალებიდან გატაცებული ადამიანი არ გააგდო.

საპარაულო ინტერვიუ-დიალოგი
ბატონ ასლან აბაშიძესთან

— სალამი ასლან ბატონო, როგორ ხართ, როგორ ბრძანდებით?

— მე არა მიშავს, თქვენზე კი ვერაფერს გატყვით დადებთ.

— და მაინც, რა გვჭირს ასეთი, იქნებ გარკვევით აგვისხნათ.

— უფსკრულში მიექანებით, „ტარმაზნოიმაც“ გაგისხათ.

— ნუ დარდობთ ასლან ბატონო, არ დაიშართოთ ფსიქოზი.

— ვერ გიხსნით „რემონტიორი“, ვერც დიდი პოლიტიკოსი.

— თბილისში რად არ გვეწვევით, მოზრანდით, იქნებ მოვრიგდეთ.

— მე ნიახური კი არ ვარ, მეორედ რომ ამოვიდგე.

— დაწყნარდით, ცხივებში გავყავს სუფველა ტერაქტორი.

— გარეთაც იმდენი დაგრაჩათ, რომ ვერ წაიღებს რიონი.

— გაფიგეთ, კომუნისტები ხართ,

ანკობილი გაქვთ ცხოვრება

— საქმე თავზე გვაქვს საყრელი და რაღა გვემართობება.

— დღეს თურმე ჯარის გეგმასაც გისოსებიდან ასრულებთ

— ჩვენს გვერდით აღარ ვაჩერებთ ბოროტმოქმედს და ავსულებს.

— რას იტყვით, შერიგება რომ შემოგთავაზოთ ფანაიმ?

— პოლიოს ბევრი აქვს შაქარი და მაინც ძაან მწარეა.

— თქვენი სიკეთე რომ გიცით, დაჯერებაც კი ძნელია,

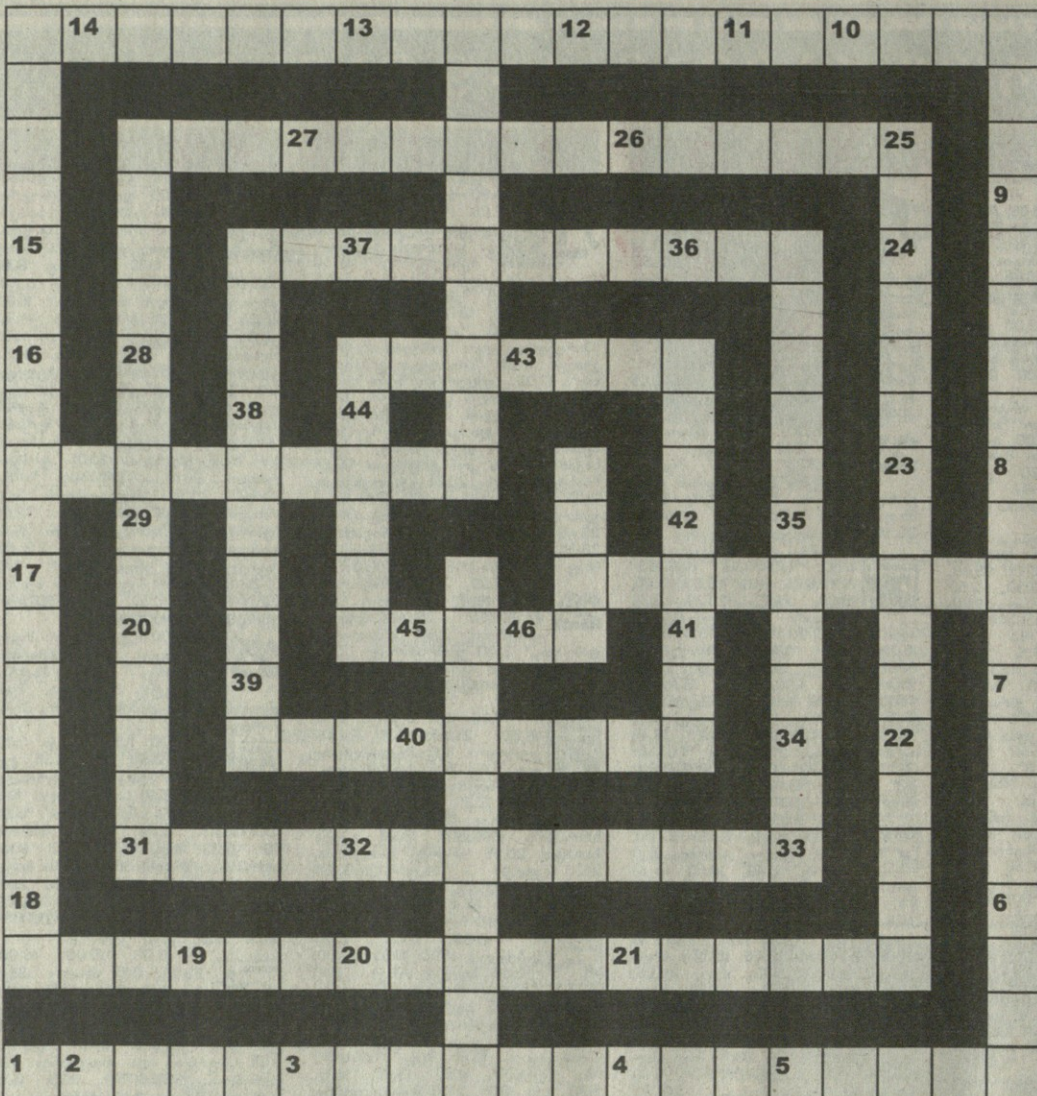
— ზურიკოს ზღვაზე ბათუმში ჭყუმპალი არ უწერია.

— ნათელაშვილზე რას გვეტყვით, თუ შექმნის რამეს ფასიულს?

— აბა რა უნდა მოსთხოვო, კაცს სკამისაგან აწეულს.

— რეჟულიშვილიც იჩემებს ასლანის შვილიშვილობას,

— მიიღებს, თუ შალვასავით არ გადაუხვევს პირობას.

ქროსვორდი

კროსვორდი იცვება სპორტულად. სიტყვები ნაწილობრივ ფარავნენ ერთმანეთს. ფრჩხილებში ნაწევრებია ასოების რაოდენობა სიტყვაში. სწორად შევსების შემთხვევაში პირი პირდაპირ და ვერტიკალურ სვეტებში წაიკითხეთ 4 ციტრუსის სახელწოდება.

კითხვარი:

1. მეკვიდრებით საოჯახო სახელწოდება, რომელიც ერთის ადამიანის საკუთარ სახელს (5); 2. რამდენიმე გვარად დაწერილი ნაწარმების ერთ-ერთი სახეობა (8); 3. სიტყვით ზოგადი ვისამე მიმართ (9); 4. რომელიმე შინაგანი ორგანოს, მუცლის ღრუდან კანქვეშ გამოვარდნა (7); 5. მტაცებელი თევზი (10); 6. შტატი ჩრდილო ალმოსავლეთ ბრაზილიაში (5); 7. ტბა სამხრეთ ალასკაში (7); 8. ციური მანათივლი სხეული (7); 9. საქმისანი, ანუ ... (10); 10. სასადილო ბარათი (5); 11. ტყის მცენარე ერთგვარი, ტარიდ შეკრული პატარა ყვავილებით (5); 12. გამოწვევით თხის თხელი ფილა ცალ მხარეს მოჭიქული, კედლის ან ღუმელის მოსაპირკეთებლად (6); 13. საყოველთაო ლოცვა, რომლის დროსაც ეკლესიას გარს უვლიან (7); 14. გამოშვებული საქონლის ერთეულზე მიკრული ნიშანი, რომელზედაც აღნიშნულია საქონლის სახელწოდება, რაოდენობა, ფასი (7); 15. ნახევარკუნთული შავ ზღვაში (6). 16. ქალაქი და პორტი იტალიაში, ადრიატიკის ზღვაზე (6); 17. შამიანი ნოტიოვანი, რომელიც თამბაქოშია მოთავსებული (8); 18. პატარა თეთრი ნიშანი კამეჩის, ხარის შუბლზე (6); 19. ალვირის მორთულობა ოქროს ან ვერცხლის (5); 20. მზარე რუსეთში (7); 21. აკვიატებული შიში სიბნელისა (10); 22. უფროსი სამხედრო პირთან განწესებული ოფიცერი სამსახურებრივ დავალებათა შესასრულებლად (7); 23. კლიმატური კურორტი საფრანგეთში (6); 24. ერთ-ერთი უდიდესი ტბა იაპონიაში კუნძულ ხონსიუზე (4); 25. სკანდინავიურ მითოლოგიაში ოდინის სასახლე, სადაც ხედებიან ბრძოლებში დაღუპული მებრძოლები და სადაც ისინი თავიანთი ძველ ცხოვრებას განაგრძობენ (7); 26. ნახევარკუნთული ჩრდილოაღმოსავლეთ ამერიკაში, კერძოდ კანადაში (9); 27. არანათარგმნი, არანასესები, დამოუკიდებლად შექმნილი (9); 28. ორლანდიის პრემიერ-მინისტრი 1966-73 და 1977-79 წლებში (5); 29. ქვის ან ხის სათამაშო სამიზნე, რომელსაც სალს ესწრიან (6); 30. მცენარეების ან ხელოვნების გამოჩენილი მოღვაწე (6); 31. ურმის თვის ნორმად შეკრული ხის რკალი, სოფლით მორგვით შეერთებული (5); 32. სახელმწიფო სქესის ბილეთი (9); 33. სიგარეტის საზომი ერთეული ძველად, უფრო და დაახლოებით მეტრს (4); 34. უფერული სითხე ადამიანისა და ცხოველის ორგანიზმის სადინარებში, რომლის მეშვეობით ხდება ნოტიოვანობა ცვლა სისხლსა და ქაოვილებს შორის (5); 35. ნივთი, სტატის და მისიანების შინაარსის მოკლედ გადმოცემა (8); 36. იგავურად, ქარაგმულად გამოხატვა აზრის მხატვრულ ლიტერატურასა და სახვით ხელოვნებაში (8); 37. სახელმწიფო ვესტ-ინდოეთში კუნძულზე (7); 38. ნაგებობა, რომელიც გზას უღობავს მდინარეს და ამაღლებს მის დინეს (7); 39. სწორად აზრდელი, უტოტებო ხე (5); 40. ერთი მიზნით გაერთიანებული სამხედრო მოქმედებები (8); 41. ფილიპინების ძირითადი მოსახლეობის შემადგენელი ტომი (4); 42. მოზრდილი თევზი, ზუთისებრთა ოჯახისა (8); 43. საქონლის განავალი, როგორც სასუქი (6); 44. ღია გრძელი ეტლი ერთგვარი (7); 45. სურნელ-სანელებელი ბოსტნეული მცენარე ქოლგისებრთა ოჯახისა (4); 46. ჯადოქრობა, მისწობა (5).

ქროსვორდი

4 - 10 მაისი, 1999 წელი

პირაძი

მომავალი კვირა თქვენთვის ორ ნაწილად გაიყოფა, ოთხშაბათს და ოთხშაბათის შემდეგ. პირველ ნაწილში თავს მოიყრის უსიამოვნებანი. ოთხშაბათის მოულოდნელობით უეჭველად მიიღებთ სარგებელს. უარს ნუ იტყვით აგარაკზე წასვლაზე, თუკი შემოგათავაზებენ.

კარო

ორშაბათის უსიამოვნება თქვენთვის ორმაგად სანერვიო იქნება, რადგან მათ ახლობლები მოგაყენებენ. შურისძიება სიკეთეს არ მოგიტანთ, რადგან მასში გამარჯვების მცირე შანსი გექნებათ. ოთხშაბათს ნუ გახვალთ ახალ სამუშაოზე, ნუ იყიდით მანქანას, პარასკევს უფროსობისაგან საყვედურს ელოდეთ. ამიტომ შედეგად თვალში ნუ მოხვდებით მათ.

ტყუპები

წარმატებულს ამ კვირას ვერ უწოდებთ. თუმცა, თქვენს ცხოვრებაში უარყოფითი ცვლილებები არ მოხდება. ოთხშაბათს შესაძლებლობა გექნებათ ერთი საეჭვო საქმე თქვენთვის სასარგებლოდ დაასრულოთ. თუმცა დიდ შემოსავალს ის არ მოგიტანთ.

კიბორჩხალა

თუ ორშაბათს მეზობლისაგან რაიმეს ითხოვთ, მაშინ მთელი კვირის განმავლობაში მოგებას ელოდეთ. გამოიცნეთ ეს შესაძლებლობა, თორემ ორშაბათს და ოთხშაბათს ქსის შემსუბუქება გელით. ხუთშაბათიდან ცხოვრების ბევრ სფეროში ხელში კოზირს დაიჭერთ.

ლომი

ორშაბათს და სამშაბათს სვლას მთელი თქვენი ყურადღება ერთი საქმისკენ მიმართეთ. ოთხშაბათს გელოდებით იმედგაცრუება იმ ადამიანისაგან, ვისაც უკვე მოგებდით თქვენს გრანდიოზულ გეგმებს. ამ სიტუაციაში ინტიმურ ცხოვრებაში შევსება იგრძნობთ.

ძალღული

ამ კვირას თამამად შეიძლება ვუნდოთ მოულოდნელ სიასხლეთა კვირა. თავისი უარყოფითი და დადებითი სიტუაციებით, კარგ ამბებს ელოდეთ სამშაბათს, რაც დაკავშირებული იქნება ფულთან. პარასკევს — სიყვარულთან, კვირას — თქვენს ოცნებებთან. შაბათს — შეგიძლიათ კარგი დასვენების დღე მოუნყოთ საკუთარ თავს.

სასწორი

უახლოეს დღეებში რასაც გააკეთებთ, გამოგივათ, რის შედეგადაც სამშაბათს ისეთ საქმეს დაატრიალებთ,

რომელსაც დიდი ეშმაკობა სჭირდება. თუმცა ტრავმებსაც მიიღებთ. ოთხშაბათს თქვენი ემოციები ხელს შეგიშლით შეიგრძნოთ, რომ აჭარბებთ ინტიმურ ურთიერთობებში და კვირის ბოლომდე გექნებათ დაძაბული დღეები პირად ცხოვრებაში.

მორიელი

ორშაბათი და სამშაბათი თქვენთვის საშიში დღეებია. ერთდროულად ტრავმებს, როგორც სულიერს, ისე ფიზიკურს. სულიერ ტრავმას მიიღებთ თქვენს სასოვარულო რომანში, მაგრამ გულს ნუ გაიტყვით, მდგომარეობას საყვარელ ადამიანთან გამოასწორობთ.

მშვილდოსანი

აჩქარება და დაუფიქრებლობა თქვენს საქმიანობაში ოთხშაბათს გახდება მიზეზი იმ მდგომარეობისა, რომ თქვენი მოწინააღმდეგეების სასარგებლოდ აენცოს სიტუაცია, ამიტომ იყავით ძალიან ფრთხილად. ხუთშაბათს გელოდებით წარმატება, ამიტომ ამ დღეს დაამთხვეთ უფროსთან და საყვარელ ადამიანთან ურთიერთობის გარკვევა.

თხის რაბ

ორშაბათს მოგიწევთ არჩევანის წინაშე დადგომა, რომ უამრავი საქმიდან ამოარჩიოთ ყველაზე რაციონალური, ნუ ეძებთ კომპეტენტურ მრჩევლებს, ენდეთ საკუთარ ინტუიციას, თუმცა სამშაბათს ეს ინტუიცია გიღალატებთ ინტიმურ ურთიერთობებში, ამიტომ თქვენს ლოგიკურ აზროვნებას მეტი გასაქანი მიეცით. ფინანსური მდგომარეობა გამოგისწორდება უახლოეს ხანებში.

მარცხული

კვირის დასაწყისში წარმატება არ გელით იქ, სადაც იმყოფებით, ამიტომ საჭიროა სადმე გამგზავრება, მაგრამ თავად ნუ დაჯდებით საჭესთან, თორემ საგზაო შემთხვევის დიდი შანსია. თქვენი ვნებების ობიექტს ერიდეთ.

თაყვანი

თავის ტკივილი და სხვა ავადმყოფობები ნუ შეგაშინებთ და სახლში ნუ გამოიკეტებით, ორშაბათს აქტიური საქმიანობა მოგიტანთ კარგ ნაყოფს, სამშაბათს მგზავრობა თქვენთვის სასარგებლო იქნება. ხუთშაბათს ფულის ფანტას ნუ დაინცხებთ, თორემ გაღარიბდებით. შაბათს ელოდეთ ბოროტი ადამიანების მტრობას, მაგრამ შეძლებთ გამკლავებას.

გილოცავთ! გილოცავთ!

მაია ლოგაშვილი აკმა გუდალაშვილი

საოცრად დიდია სიხარული, როდესაც ისეთი პედნიერი დასასრული მოჰყვება ხოლმე რომანტიულ სიყვარულს, როგორც უძველეს ტრადიციებზე დამკვიდრებული კიდევ ერთი ქართული ოჯახის შექმნა.

ძალიან გაგვასხარეთ! ღმერთმა გამრავლოთ და გაბედნიეროთ...

სიყვარულით
მანანა ლოგაშვილი

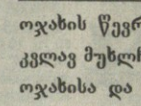
მამუკა ოდინარიას

გაოცდებით, მაგრამ მაინც გულით და სულით გილოცავ დაბადების დღეს. მრავალს დაესწარი.

მანანა

ვულოცავ

დაბადების დღეს ბატონ სოსო ჩიქოვანს, ღირსეულ კაცს და ძვირფას მეგობარს. ბატონო სოსო! გისურვებ დღეგრძელობას, ბედნიერებას, ზღაპრულ სიხარულს შენი საყვარელი

ოჯახის წევრებთან და მეგობრებთან ერთად.

კვლავ მუხლჩაუხრელად გეგვაროს საკუთარი

ოჯახისა და მამულის საკეთილდღეოდ.

მურთაზ ჩიქოვანი.

ვულოცავთ სოფიკო ჯანაშვილს და მამუკა გაგუას ვაჟიშვილის, მამუკა გაგუას მოვლენებს ამეცენად. გაგზავრდით ბედნიერი, ლალი და სახელოვანი ვაჟაკი.

მურთაზ ჩიქოვანი,
სერგო ჯანაშვილი

ვულოცავთ ქალბატონ ნათელა ქურდიანს დაბადების დღეს. ვუსურვებთ ჯანმრთელობას, ბედნიერებას და ხანგრძლივ სიცოცხლეს მშვენიერი ოჯახის მშვენიერ შვილს, მეუღლეს, დედას.

შვილები

ვულოცავ ტარიელ კაპანაძეს დაბადების დღეს. მამა, იცოცხლე დიდხანს, იბედნიერე და გაიხარე საყვარელ ოჯახთან ერთად.

შენი კობა კაპანაძე

ვყიდი ერთოთხიან ბინას ვერაზე 18 კვ. მ. წინ შუშაბანდით, ბელეტაზე. იტალიური ვარიანტით. ფასი შეთანხმებით. ტელ: 98-23-80 თამარიკო.

ქარავნება კერძო ბინის იზოლირებული ერთი ოთახი სამზარეულოთი. მეტრო „300 არაგველიან“ ახლოს. ფასი 50 დოლარი. ტელ: 67-35-89 ნინო.

კავებარი (რესტორანი). ქართი ან ნილში შემოსვლით საბურთალოზე. ნახვა უზნაძის ქ. №6 მარინა გურგენიძე.

იყიდება კამერა-მაცივარი. 10 ტონიანი ახალი, ფასი შეთანხმებით. ნახვა უზნაძის ქ. №6 მარინა, თემურ.

იყიდება 200 კვ. მ გარემონტებული ნახევარსარდაფი ორგანიზაციის ქუჩაზე, ბაზართან ახლოს. ფასი 30000 დოლარი. ტელ: 96-60-33. გიორგი.

ვალის ჯაბაიას სსოვნას

ორმოცი დღე გავიდა, რაც შენს უკანასკნელ გზაზე გაგაცილეთ, დატოვე სააქო და ზეციურ საქართველოში დაესახლე, სადაც შენი შვილი გეგულებოდა. შეისრულე შენი, სურვილი შენი შვილის გვერდით იმყოფები.

ღმერთმა ნათელში ამყოფოს თქვენი სული, ილოცეთ იმ ქვეყნად თქვენი ოჯახის ადამიანებისათვის.

ოჯახისაგან.

მთავარი რედაქტორი სერგო ჯანაშვილი

მთავარი რედაქტორის მოადგილე
ბია თვალაშვილი

გაზეთი ხელმძღვანელობს თავისუფალი პრესის პრინციპებით. გამოქვეყნებულ მასალებზე პასუხს აგებენ.

რედაქციის მისამართი:
თბილისი, თაყაიშვილის მოედანი, კუბიძის ქ. 5
გაზეთის ინდექსი 66447

შ.პ.ს. გაზეთი „საქართველო“
რეგისტრირებულია თბილისის კრწანისის რაიონის
სასამართლოს მიერ. №06/4-444

ტელ.: რედაქტორი: 93-20-36, რედაქცია: 93-18-41

რედაქცია: ელგუჯა ჩხაიძე (რედ. მოადგილე — დარგობრივი ეკონომიკა), გიორგი ბეჟუაშვილი — უცხოური ინფორმაცია, ზაზა აღადაშვილი — კომერციული დირექტორი, მანანა ლოგაშვილი — პოლიტიკა, ნანა ძველია — რევიზორული პოლიტიკა, იზოლდა ცირდავა — ინფორმაცია.

კორექტორები: ქეთი ჩაღუნელი, ნათია ჭანტურია, კორექტორები: ამალია გოგიაშვილი, ამირტა ჯანაშვილი

კომპიუტერული
უზარუნაშვილი:
აბაბა ლაიშაშვილი.
სოსო გენაგაშვილი.
ზურა აბაშიძე.
ნანა ჩიქოვანი.
პაჩინა შაჩაძე.
ირა გუგუშვილი.